

Naročnina

Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jug.
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 L

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
1 stop. peti-vrsta
maloglasni po 1-50
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pn večjem p.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nehrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Lekovni
racun: Ljubljana št. 10.659 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Pregra in Dunaj št. 24.797

Indsko vprašanje

Britanska državna skupnost (Imperial Commonwealth) stoji vnovič pred indskim problemom, ki topot zahteva večalimanj definitivne rešitve. Takozvani vseindski kongres namreč, ki ga indski intelektualci že nekaj desetletij sem vsako leto sklicujejo, da usmerjajo narodno gibanje po samoupravi, je letos na precejšnje presenečenje Anglije in ostalega sveta s pretežno večino 2800 navzočih delegatov sklenil kot parolo bodočega dela popolno neodvisnost od Anglije. Gandhi je s svaril pred borbo za neodvisnost z orožjem in priporočil odpoved pokorščine in plačevanja davkov kakor tudi bojkot angleškega blaga, ki pa naj se začne šele ob terminu, katerega bo v to izvoljeni odbor določil. Ta predlog je komaj prodril, ker so radikalci bili za takojšnjo revolucijo. Če je Gandhi mislil na ta način obdržati položaj v rokah, da ne bi pokret za neodvisnost prešel v roke radikalne mladine, ki jo vodi predsednik indskih mladinskih zvez, Ivaral Nehru, potem se utegne zmotiti. Kajti radikalna nacionalistična mladina bo v zvezi s še bolj radikalnim socialistično-republikanskim udruženjem, katerega seveda podpirajo odzadaj komunisti, čisto naravno izsilila čim prejšnjo izvršitev sklepa o nepokorščini in odpovedi davkov. Ker angleška oblast tega seveda ne bo mirno trpela, bo do aktivnega upora en sam korak, kar bo izzvalo seveda krvavo borbo z ogromnimi sredstvi imperija. Takrat seveda ne Gandhi ne Motilal Nehru, predsednik vseindskega kongresa in oče mladega Ivarala, ne bosta pomenila ničesar. Tak je položaj.

Kako je do tega položaja prišlo, saj sta Gandhi in Nehru starejši kljub podobnim resolucijam tudi na prejšnjih kongresih vendarle v praksi zasledovala vedno več ali manj zmerno taktiko, da bi dosegla čim večjo avtonomijo Indije v mirnem sporazumu z Anglijo? Krivda za to je očividno na strani konservativnih lordov, ki dosledno preprečujejo udeležitev resnične samouprave Indije. Če bi lordi imeli količaj dobre volje, bi bil indski problem lahko danes rešen podobno kakor je kanadski, južnoafriški, avstralski in irski, bodisi v enaki ali pa v podobni obliki. Saj Gandhi, eden najprosvetlenejših in najčistejših mož našega stoletja, sam dobro ve, da je indsko vprašanje tako težko in zamotano, da se da pametno rešiti le v dogovoru z mogočnim imperijem. Indija je dežela, po površini pol tako velika kot Evropa, prebivalstva pa ima samo kakih 140 milijonov menj. Med tem prebivalstvom so tako ogromne socialne in kastovske razlike ko v nobeni drugi deželi na svetu; tudi versko nasprotstvo med Indijci in Muslimani je še vedno veliko. Ogromna večina prebivalstva živi v najstrašnejši bedi in nevednosti; inteligenčna plast je zelo tenka; v 563 indskih državah vladajo pod angleškim pokroviteljstvom še domači maharadžje; ponekod s popolno avtokratično oblastjo. Moralno življenje pod vplivom paganskih šeg je na strašno nizki stopnji, strankarska nasprotstva so, kakor je pokazal januarski kongres sam, ostra. Imamo liberalno boljše situirano trgovsko meščanstvo, ki je odločno za skupnost v commonwealthu. Na tem stališču stoji seveda tudi domači knezi. Bolj važno je, da so za hranitev zveze z imperijem skoro vsi mohamedanci in pa socialno najnižja plast ljudstva, parije, ki se boje vlade indskih višjih kast. Proti Angliji so pa oni proletarci, ki so pod vplivom moskovskega komunizma, obenem pa so tudi proti indski nacionalistični inteligenci, ki jim je reakcionarna. Prehodno vlogo igrajo socialistični republikanci, ki jih komunisti sovražijo, pač pa začasno izrabljajo, da netijo revolucijsko misel v radikalni mladinskih nacionalistih. Kar se tiče starih nacionalistov, je Gandhijeva skupina bolj zmerna, dočim takozvano Bosejevo krilo zahteva takojšnje imenovanje indske vlade po irskem vzorcu. Da vse ne utone v kaos, državljanski vojski in anarhiji kakor na Kitajskem, so bili Gandhijevi dozdaj odločno na stališču, da se Indija čim bolj kmogoče osamosvoji po sodelovanju z angleško oblastjo pa na vsak način po svoobodni odločitvi ostane član britanskega commonwealtha.

Da so se zmerni nacionalisti dali potisniti v radikalne vode, to so povzročili angleški konservativci. Angleška delavska vlada je bila trdno odločena dati Indiji dominijonski položaj — o tem ni prav nobenega dvoma. Sedanji indski podkralj lord Irwin ga je jeseni 1929 ob svojem nastopu za gotovo obljubil in ga tudi resno misli. Res je le, da tudi MacDonald smatra za potrebno, da se dominijonski položaj izvede postopoma, s čemer bi pa zmerni indski nacionalisti tudi bili zadovoljni, čeprav bi nazunaj protestirali. Kajti o dobri volji londonske delavske vlade tudi Gandhi niti najmenj ne dvomi.

Belgrad pozdravlja
delegat Dravske banovine

Belgrad, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Z velikim navdušenjem in sijajem, kakor znajo samo v Belgradu, so bili danes sprejeti zastopniki občin iz dravske, drinske in podonavske banovine. Njihov prihod je bil organiziran tako, da so vsi trije posebni brzovlaki prispeli istočasno, popoldne ob 4, na belgrajsko postajo.

Na kolodvoru jih je pričakovala velika množica belgrajskega prebivalstva na čelu z zastopniki belgrajske občine. Ob prihodu vlakov je zbrano občinstvo burno in živahno pozdravljalo delegate, posebno pa Slovence.

Pred postajo je podžupan belgrajski, ing. Začina imel daljši govor, v katerem je v imenu belgrajske občine pozdravil goste ter poveljeval zgodovinske dogodke 6. januarja in 3. oktobra 1929, ki so našli tako velik odziv širom vse države, kar najbolj dokazujejo številne deputacije, ki prihajajo v Belgrad, da se poklonijo svojemu kralju. Z vzklikom na kralja, ki so se mu pridružili vsi navzoči, je belgrajski podžupan končal svoj govor. Na to so odgovorili v imenu Slovencev dr. Puc, v imenu podonavske banovine dr. Ostojič, župan subotički in v imenu drinske banovine sarajevski župan.

Po teh govorih so se zastopniki občin razvrstili v dolg sprevod in med špalirjem občinstva odšli preko glavnih belgrajskih ulic do gledališča, kjer so se razšli na svoja stanovanja. Delegati so bili povsod živahno pozdravljeni.

Zvečer je bila v čast delegacijam prirejena v gledališču svečana predstava.

V Belgrad je prišlo nad 600 delegatov, ki

bodo jutri popoldne ob 5 sprejeti od Njeg. Vel. kralja v avdijenci.

Belgrad, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Ljubljanski župan dr. Puc je dospel v Belgrad že danes zjutraj s prvim brzovlakom v družbi mestnih županov iz Maribora, Celja, Novega mesta, Kranja in Ptuja. Obiskali so tekom dopoldneva belgrajskega župana Savčiča. Dr. Puc ga je v kratkem nagovoru pozdravil ter mu izročil umetniško sliko Ljubljane v jeseni od Ivana Vavpotiča kot dar slovenskih občin v zahvalo za gostoljubni sprejem belgrajske občine. Poleg tega je dr. Puc izročil županu in podžupanu belgrajske občine album najlepših fotografij iz vseh krajev Slovenije.

Slovenski župani pri predsedniku
vlade

Belgrad, 11. januarja. AA. Danes ob 11 dopoldne je predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Zivković sprejel predstavnike občin, župana dr. Dinka Puca iz Ljubljane, dr. Al. Juvana iz Maribora, Mihajla Brnečiča iz Ptuja, dr. A. Goričana iz Celja, dr. Josipa Režeka iz Novega mesta, Cirila Pirea iz Kranja, ki so prišli pozdravit predsednika vlade v imenu prebivalstva svojih mest. Dr. Puc je izjavil v imenu vseh, da je sedanje delo vlade našlo popolno razumevanje in odobravanje prebivalstva, ter prosil g. predsednika vlade, naj v tem pravcu vztraja. Pri tej priliki je bila predsedniku vlade izročena spomenica mesta Ljubljane.

Zakon o podporah za asanacijo vasi

Belgrad, 11. jan. (AA.) Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje in po znanstvenju predsednika min. sveta predpisal in proglasil zakon o podporah za asanacijo vasi. Zakon se glasi:

§ 1. Poslaniča se minister za socialno politiko in narodno zdravje, da sme iz kreditov, ki so vsako leto določeni v proračunu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje kot dotacija sanitetnemu fondu za asanacijo vasi, odobriti kot brezobrestna posojila.

§ 2. Posojila se lahko dovolijo za gradnjo malih vaških vodovodov, cistern, vodnjakov, kanalizacije, ljudskih kopališč, vzornih kmečkih hiš in za izvajanje drugih del, ki pospešujejo higijeno na deželi.

§ 3. Minister za socialno politiko in narodno zdravje odmerja iz kreditov, določenih v § 1 tega zakona, po izkazani potrebi in v razmerju s številom prebivalstva kr. banskim upravam dotacije, iz katerih banke uprave podeljujejo brezobrestna posojila podeželskim

občinskim upravam za asanacijo sela. Ta brezobrestna posojila lahko znašajo največ do 50 odstotkov proračunske vsote. Za izvedbo posameznih asanacijskih del so dolžne občine, ki so jim bila posojila odobrena, prispevati z delovno močjo ali pa v denarju, ako izdejo pristojni higijenski zavodi s higijenskega stališča ugodno izjavo o potrebi izvedbe teh del in odobre potrebne kredite za njih izvedbo.

§ 4. Dovoljena posojila se morajo vrniti v 10 letih. Odplačila se vlagajo v sanitetni fond pri državni hipotekarni banki in se uporabijo za nadaljnja posojila v isto svrhu.

§ 5. Minister za socialno politiko in narodno zdravje bo predpisal v soglasju s ministrom javnih del pravilnik in vse potrebne določbe o izvajanju del za asanacijo sela.

§ 6. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga podpiše kralj, in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Vesti iz države

Banja Luka, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Ban vrbačke banovine g. Milosavljević je sklical za 11. t. m. sestanek intelektualcev iz njegove banovine. Na tem sestanku se je razpravljalo o osnovanju ljudske univerze v Banji Luki. Ideja osnovanja take ljudske univerze je bila v vseh tukajšnjih krogih sprejeta z velikim navdušenjem.

Zagreb, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Iz Tomislavovega grada se poroča, da je izredna glavna skupščina Hrvatske čitalnice sklenila izročiti takozvani Spomen dom, ki je bil zgrajen ob priliki proslave 1000 letnice hrvatskega kraljestva, v last rimeko katoliški župniji v Tomislavovem gradu.

Pač pa so MacDonaldov načrt zmotili konservativci, ki so ob koncu lanskega leta vlado zaradi lord Irwinove obljube ostro interperirali in našli žalibog podporo liberalcev, ki predstavljajo angleško veleindustrijo. Radi tega je morala delavska vlada retirirati v toliko, da je sklenila sklicati v Londonu konferenco (dali so ji ime Round-Table konferenca), na kateri naj bi zastopniki Anglije in Indcev na podlagi poročila takozvane Simonove komisije razpravljali o indski ustavi in jo, če mogoče, tudi in konkretno sporazumno izdelali. V to je bil MacDonald prisiljen zato, ker je bila Simonova komisija že l. 1927. po parlamentu izvoljena v svrhu, da indsko vprašanje prouči in stavi tozadavne predloge. Prisiljen po konservativcih in liberalcih, je MacDonald sedaj ne more obiti. In ker se Indci boje, da bi radi elaborata Simonove komisije, ki, kakor se izve, predlaga le avtono-

mijo, parlamentarno vlado in Indci kot državnega podtajnika za Indijo (od katerega je podkralj odvisen), ne pade v vodo dominijon — zato razburjenje in skrajno izradikaliziranje položaja v Indiji. Stvar je tedaj popolnoma razumljiva. Od Simonove komisije je zdaj odvisno, ali je razumela položaj, da bo podala poročilo, ki bo omogočilo čim prejšnjo ustvaritev indskega dominijona — kajti z menj se Indci danes ne morejo več zadovoljiti.

Državniški modrosti Anglije, ki je znala končno vedno zadeti pravo, kakor tudi treznosti pravih indskih rodoljubov, ki gotovo ne želijo svoje domovine pograti v kaos strašne borbe z nedoglednimi posledicami, je zaupati, da se stvar izteče mirno v korist commonwealtha, Indije in pa — svetovnega miru. Kajti tudi ta bi bil ogrožen, če bi se ne našla mirna rešitev indskega problema.

Zahvala kraljice

Belgrad, 11. januarja. AA. Nj. Veličanstvo kraljica je prejela o priliki svojega rojstnega dne 9. t. m. številne čestitke iz notranjosti države in iz inozemstva s toplimi željami za srečo in dolgo življenje Nj. Veličanstva kraljice. Nj. Veličanstva kralja in vsega kraljevega doma. Po najvišjem nalogu se pisarna Nj. Vel. kralja zahvaluje vsem onim, ki so pri tej priliki predložili svoje čestitke. (Iz pisarne Nj. Vel. kralja.)

Se a vlade

Belgrad, 11. jan. AA. Danes od 11.30 do 13.30 pa od 17 do 20 je trajala seja ministrskega sveta pod predsedstvom generala Petra Zivkovića, predsednika ministr. sveta in ministra notranjih zadev. Minister prosvete Boža Maksimović je seznanil ministrski svet z osnutkom pravilnika zakona o osnovnih in srednjih šolah. Ministrski svet je predloge prosvetnega ministra sprejel. Razen tega je seja razpravljala tudi o drugih tekočih vprašanjih.

Zakup veleprodaje soli

Belgrad, 11. jan. (AA.) Samostalna uprava državnih monopolov je objavila pogoje za oddajo v zakup uprav veleprodaje soli za vso kraljevino. Pravica te veleprodaje traja pet let in sicer od 1. aprila 1930 do 1. aprila 1935. V smislu sklepa uprave monopolov, ki ga je potrdil minister financ, bo 10 prodajnih rajonov (področij) in sicer devet banovin ter Belgrad, Zemun in Pančevo.

Egipt naš največji odjemalec
cementa

Split, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Trgovska in obrtna zbornica je vložila pri trgovinskem ministarstvu prošnjo za podaljšanje trgovske pogodbe z Egiptom, ki se je sklenila lansko leto. Naša trgovina z Egiptom v tem letu je bila zelo živahna. Ako bi se sedaj nehale zveze z Egiptom, bi to značilo veliko zgubo, posebno za našo cementno industrijo. L. 1929 je bilo izvoženo iz naše države v Egipt preko 100.000 ton cementa, tako da je ta država najvažnejši konsument našega cementa.

Nepremičnine Zagreba vredne
nad 700 milj.

Zagreb, 11. jan. (Tel. »Slov.«) V zvezi s proračunom mestne občine se je sestavil točen popis imovine mesta Zagreba. Ugotovilo se je, da znaša vrednost mestnih zemljišč, stavb, gozdov in podjetij nad 700 milijonov dinarjev. Pri tem se cenijo mestne zgradbe na 280 milj., mestna stavbišča, zemljišča in gozdovi na 90 milj., mestna podjetja pa na 350 milj. dinarjev.

Izpred državnega sodišča

Belgrad, 11. jan. (AA.) Danes je bila od 8 do 11 in pol pred sodiščem za zaščito države razprava proti Iliji Tajitu, kožarskemu pomočniku iz Ade, ki je bil obtožen po čl. 1. točka 4 in čl. 3. zakona o javni varnosti in reda v državi ter po § 85 a) srbskega kazenskega zakonika. Po izvidu dejanj je drž. sodišče ob 11.30 izreklo obsodbo. Državno sodišče je smatralo, da obtoženi Ilija Tajita ni zakrivil nobenega kaznjivega dejanja, in ga je zato izpustilo na svobodo. Ilija Tajita je pozdravil razsodbo sodišča z navdušenim vzklikom: »Živeli kralj! Živelo državno sodišče!«

Belgrajske vesti

Belgrad, 11. jan. (AA.) S sklepom finančnega ministra so bili imenovani za člane strokovnega sveta v finančnem ministarstvu:

Stanoje Nedeljković, načelnik oddelka za kataster in državna pesestva, dr. Mihajlo Jovanović, nač. oddelka za drž. računovodstvo in proračun, Vitomir Konstantinović, nač. oddelka za drž. dolgove in za državni kredit, Rudolf Pojić, nač. oddelka za davke in Slobodan Djaković, nač. oddelka za carine, za namestnike so bili imenovani: Nikola Pavlović državni pravobranilec in Božidar Mitjušković, ministerialni svetnik.

Belgrad, 11. jan. AA. Za zdravstvenega višjega svetnika pri srezkem načelnstvu v Novem mestu je imenovan v 4/I dr. Viktor Grogorić, sreski sanitetni referent v Novem mestu v 5/I; za zdravstvenega svetnika pljuškega sreza v 5/I je postavljen dr. Vladimir Vrečak, sreski sanitetni referent v Ptuj v 6/I.

Katoliška parlamentarna unija v Češkoslovaški

Na pobudo predsednika slovaške ljudske stranke A. Hlinke so se pričela pogajanja s to svrhu, da bi vse stranke s krščanskim programom (češka ljudska, slovaška ljudska, nemški krščanski socialci in madjarski krščanski socialci) stvorile parlamentaren odbor, ki bi v versko-političnih vprašanjih vodil enotno taktiko. Stranke obdržijo popolno avtonomijo. Obenem se zavežejo, da se v časopisju ne bodo več medsebojno napadali. Ta stremjenja podpira in pospešuje zlasti duhovščina, ki najbolj čuti škodo, ki jo imajo katoliki radi razcepjenosti. Pogajanja potekajo zelo ugodno. Ako pride do sporazuma, bodo katoliki tvorili v parlamentu najmočnejšo zajednico. Za seboj imajo posamezne stranke poslancev:

Češka ljudska stranka	25
Slovaška ljudska stranka	19
Nemški krščanski socialci	14
Madjarski krščanski socialci	9
Skupno torej	67 poslancev.

Najmočnejši parlamentarni klub so sedaj agrarci s 46 poslanci. Celoten parlament pa šteje 300 poslancev.

Industriji proti čl. agrarcem

Praga, 11. jan. (Tel. >Slov.) Češkoslovaška zveza industrijcev je za prihodnji teden sklicala sejo svojega trgovsko-političnega odbora, da zavzame stališče glede carinskih predlogov agrarnih strank. Industrija priznava potrebo pobijanja krize v poljedelstvu, vendar zavzema stališče proti visokosti agrarnih zahtev. Industriji zahtevajo, da se smejo odrediti samo taki ukrepi, ki ne bodo na trgovsko-političnem polju povzročili novih razlogov za konflikte in ki ne bodo podražili življenjskih pogojev prebivalstva. Industriji končno izjavljajo, da je zahtevana uvedba zvišane agrarne carine, kakor tudi zahtevani žitni monopol indiskutabel.

Posojilo reparacijske banke

Pariz, 11. jan. (Tel. >Slov.) >Petit Parisien< javlja, da je finančni minister Cheron v raznih razgovorih s Snowdenom in z italijanskimi zastopniki začel pogajanja o najetju kompenzacijskega posojila mednarodne reparacijske banke. O višini prve tranše še ni prišlo do sporazuma, pa tudi ne o tem, ali naj se posojilo razpiše samo v Združenih državah in v onih državah, ki so interesirane pri Youngovem načrtu, ali pa naj se brez vsake omejitve razpiše na vseh tržiščih sveta. Kot obrestna mera se predvideva 5 odstot. do 5 in pol odstot., kot emisijski kurz pa 95 odstot. do 98 odstot.

Otvoritev egiptovskega parlamenta

Kairo, 11. jan. (AA.) Davi je otvoril kralj Fuad v prisotnosti angleške visokega komisarja za Egipt zasedenje novoizvoljenega egiptovskega parlamenta. Prestolni govor je prečital Nahas paša, ki naglašja pristranske angleško-egiptske odnose. Ta odstavek prestolnega govora je zbornica burno pozdravljala. Prestolni govor, ki je bil zelo dolg, izreka upanje, da se bodo angleško-egiptska pogajanja srečno končala, in zaključuje, da bo angleško-egiptska pogodba predložena v ratifikacijo parlamentu in izvedena v prijateljskem duhu.

Demisija portugal. vlade

Lisbona, 11. jan. (Tel. >Slov.) Radi političnih nesoglasij med finančnim in pravosodnim ministrom na eni in med ministrskim predsednikom na drugi strani je danes popoldne celotni portugalski kabinet podal ostavko, ki jo je državni predsednik sprejel. V državi vlada za sedaj mir.

Profesor Ude ne sme pridigovati

Znanemu graškemu profesorju dr. Ude-tu je nadrejena cerkvena oblast prepovedala pridigati. Njegovi pismeni sestavki pa morajo preje iti skozi cerkveno cenzuro, predno jih sme objaviti.

Dr. Ude je znan po svojih političnih posebnostih. Je hud nasprotnik krščanskih socialcev in je pred časom postavil tudi svojo kandidatno listo. Ordinarijat je moral že ponovno nastopiti proti njemu radi njegovih političnih avantur.

Rupčić in Lang — oproščena

Dunaj, 11. jan. (Tel. >Slov.) Obtožena Peter Rupčić in Adolf Lang sta bila danes pri sodišču oproščena, ker se je njuno poslovanje smatralo samo za pripravo kaznivega dejanja z nezadostnimi sredstvi, ki niso dovedla niti do kaznivega poskusa. Državno pravdnitvo se proti oprostiti razsodbi ni pritožilo.

Dunajska vremenska napoved. Najprej se bo za kratek čas temperatura zvišala, potem pa je verjetno, da bo nastopilo zapadno vreme s padavinami.

Nova okrožnica papeža

Vzgoja mladine se mora najprej prepustiti Cerkev

Rim, 11. jan. (Tel. >Slov.) Papež je izdal novo okrožnico o krščanski vzgoji mladine, ki je bila prvič v zgodovini sestavljena v italijanskem izvirnem besedilu in šele potem predstavljena v latinski jezik. S tem se je nedvomno poudaril naslov, na katerega je bila okrožnica posebno namenjena. Okrožnica zahteva kot podlago vzgoje, da se mora vzgoja najprej

prepustiti Cerkev, potem družini in šele nazadnje državi, in se izraža proti temu, da bi se dajala prednost fašistični vzgoji otrok, kar se sedaj vrši tako pogosto. To je naperjeno jasno proti uvrščanju doraščajoče mladine v fašistovske zveze, kjer se večinoma vzgaja mladina v vojaškem duhu.

Položaj v Haagu se poostril

Trdovratnost Moldenhauerja povzročila negativen rezultat finančnih pogajanj — V sankcijskem vprašanju zblizanje Nemška spomen.ca

Haag, 11. jann. (Tel. >Slov.) Današnja pogajanja z Nemčijo so se precej poostrila, ker niso mogli priti niti v finančnem vprašanju niti glede problema sankcij do sporazuma. Finančni minister dr. Moldenhauer je na današnji konferenci posebno trdovratno zastopal nemško stališče, kar je povzročilo, kakor se čuje, Snowdenovo nepotrpežljivost. Ob 13 se je konferenca razšla z negativnim rezultatom. Nemški delegati morajo svoje stališče ponovno natančno pismeno fiksirati, da se bo potem popoldne in zvečer moglo nadalje govoriti o nemškem pismenem memorandu.

Glede sankcijskega vprašanja so bili med tem direktni razgovori med nemško in francosko delegacijo. Tudi ti za sedaj niso prišli do nobenega zaključka, vendar pa je prišlo do nekakega zblizanja. Verjetno je, da bo zaključno točko v vprašanju sankcij tvorila objava izmenjave not med Nemei in Francozi. Kakor se čuje, bo francoska nota naglašala, da se bodo odnosi med Francijo in Nemčijo v bodoče ravnali samo še po Youngovem načrtu in da Francija zaupa, da bo Nemčija Youngov načrt izvajala pošteno. Francija pa se mora za primer, da bi kaka nova nemška vlada raztrgala Youngov načrt, zavarovati vsaj teoretično, da si ne mara misliti na to, da bi se tak primer mogel dogoditi. Nemška nota bo francoske navedbe sprejela v vednost in bo

Nemčija ponovno izrečno poudarila, da sklepa v Haagu pogodbo, ki jo bo morala držati. Zato Nemčija odklanja, razpravljati o možnostih neizpolnitve pogodbe. Nadaljnje razprave o sankcijah in finančnih vprašanjih so pokazale, da je za sedaj še potrebno, da ostane nemški zunanji minister Curtius v Haagu. Curtius se je zato končno odločil, da ne pojde v Ženevo, kjer ga bo na zborovanju Sveta Društva narodov zastopal državni tajnik Schubert.

Haag, 11. jan. (Tel. >Slov.) Nemška delegacija j danes popoldne formulirala svoje točke razpravljanja in jih izročila upniškim državam. Vse še nerešene točke: obroki plačaja, ureditev memoranda, zastavne pravice likvidacijskih pogodb, prilagoditve nemško-ameriške pogodbe, železiškega zakona in posebne zaloge nemške vlade pri mednarodni banki, se bodo zbrale v enoten kompleks. Nemčija je torej samo pripravljena, popustiti v eni posameznih točk, če se obenem s tem prizna stališče nemške delegacije v vseh drugih vprašanjih. Mesečne obroke bo Nemčija plačevala deloma zadnji dan v mesecu, deloma pa sredi meseca. Ob 15 popoldne so zbrani zastopniki petih upniških držav, da se posvetujejo o nemški ponudbi. Od 17 popoldne so pri tem prisotni tudi nemški glavni delegati in od izida tega sestanka bo odvisna odločitev konference.

Anglija zniža število križark

Tudi glede podmornic se bo dosegel na londonski konferenci sporazum

London, 11. jan. (Tel. >Slov.) Prvi voljeni lord Aleksander je v nekem govoru v Sheffieldu potrdil pripravljenost angleške admiralitete, sprejeti za Anglijo za križarke najvišje število 50 ladij, dočim jih ima sedaj 70. To število pa je tudi najmanjše, da se more zadovoljiti tudi mirovnim zahtevam, ker so obveznosti britanske imperije, tako narodne kakor mednarodne, zelo velike in vedno zahtevajo nastop mornarice, da se ohrani mir na svetu. Če bi se mednarodni odnosi skalili, si pridržuje angleška admiralteta pravico do revizije svoje politike. Obenem objavlja admiralteta pregled o brodovjih velesil, po katerem ima Anglija 16 velikih bojnih ladij, 50 križark, 134 rušilev in 53 podmornic. Združene države 16 velikih bojnih ladij, 14 križark, 309 rušilev in 122 podmornic. Japonska 6 velikih bojnih ladij, 41 križark, 106 rušilev in 64 podmornic. Francija 9 velikih bojnih ladij, 17 križark, 58 rušilev in 52 podmornic. Italija 4 velike bojne ladje, 13 križark, 63 rušil-

cev in 43 podmornic. Razen tega navaja admiralteta še Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, ki pa za londonsko konferenco ne prihajata v poštev.

>Daily Telegraph< poroča, da upajo v oficijelnih krogih, da bo mogoče na konferenci združiti francosko in italijansko stališče s posebnim gentlemenkim dogovorom. Med Anglijo, Združenimi državami in Japonsko se pričakuje sklenitev dogovora treh držav o bodočnosti velikih bojnih ladij.

Tretja točka na tej konferenci pa je vprašanje podmornic, v katerem priporočata sicer Anglija in Združene države popolno odpravo podmornic, vendar se pričakuje, da bosta končno predlagali kompromis glede znatne omejitve velikosti in števila podmornic in sicer po japonskem predlogu, ki zahteva za Ameriko razmerje 70 odstot. V angleških krogih se smatra, da bi bila ta rešitev med Japonsko in Ameriko mogoča.

Francija odklonila vse italijanske predloge

Rim, 11. jan. (Tel. >Slov.) V Rim je došel francoski odgovor na italijanski predlog, da bi se sprejel predhodni sporazum med Francijo in Italijo glede pomorskega vprašanja. Francoski odgovor je negativen in gladko odklanja italijanske predloge. Posebno pa odklanja Francija načelo pomorske paritete med obema sredozemskima državama, katero je zahtevala Italija bolj radi prestiža, kakor iz praktičnih razlogov. Tudi sicer je francoska nota v vseh točkah negativna. Nota ponavlja načela, ki jih je Francija razvila v okrožnici, poslani pomorskim državam, po katerih bi se morala tonaža računati v smislu potrebe posameznih držav, zagovarja torej, da se določi prej maksimum, kakor minimum brodovja. Italijanska diplomacija priznava, da je njen poskus sporazuma s Francijo popolnoma propadel. Listi nalagajo Franciji odgovornost za eventualne posledice v Londonu ali sploh za nadaljnji razvoj te stvari, ter upajo,

da bodo med tem v Angliji in Ameriki priznali, da se je Italija v svoji pomorski politiki ravnala po istih načelih, ki sta jih postavili obe imenovani državi. Po tem neuspehu motrijo v Italiji londonsko konferenco zelo skeptično, vendar pa še upajo, da bo Francija popustila, če se bo v Londonu čutila izolirano. V resnici pa je izmenjava not med Francijo in Italijo o Sredozemskem morju zopet pokazala, da ta dva naroda še vedno nista našla pota do sporazuma in da ga bosta težko našla, ker mora enostranska politika Italije v nasledstvenih državah samo še bolj napeti stališče Francije. Če je Francija upala, da bo Italija še pred londonsko konferenco ponovno začela razgovore s Francijo, pravi >Giornale d'Italia<, da je treba Franciji tako iluzijo vzeti. Italija bo šla sedaj v London brez poprejšnjega dogovora s Francijo in tam zahtevala efektivno jasno in nedvoumno redukcijo oboroževanja za vse, ki se mora takoj izvesti.

Premogovni dogovor med Anglijo in Poljsko

London, 11. jan. (AA.) Te dni je bil sklenjen med Anglijo in Poljsko prvi mednarodni dogovor v premogovni trgovini. Na temelju tega dogovora se Anglija in Poljska obvezujeta, da ne bosta prodajali premoga po neekonomičnih cenah.

Anglija proti pasivnemu odporu Indijcev

London, 11. jan. (Tel. >Slov.) Iz Indije se poroča, da so oblasti izvršile prve aretacije radi pasivnega odpora Indijcev. Kdor se brani plačati davke, mu zaplenijo vse imetje,

Težka letalska nesreča

Pariz, 11. jan. (AA.) Pripetili sta se dve hudi letalski nesreči. Neki letalec je hotel pristati na letališču, kjer pa se mu je letalo prevrnilo. Drugi letalec je skušal takoj zatem pristati, da bi pomagal tovarišu. Zaradi prenaplega manevriranja pa se je letalu odtrgalo krilo. Letalo je strmoglavilo na tla in se razbilo. Mehanik, ki je skočil iz letala pravčasno s padobranom, se je rešil. Ostali trije letalci so se ubili.

Tokio, 11. jan. (AA.) Japonska vlada je ukinila prepoved na izvoz zlata, ki je veljala od leta 1917.

Uprava Sokola kraljevine Jugoslavije imenovana

Belgrad, 11. jan. AA. Na podlagi §§ 6 in 9 zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije in v skladu s predsednikom ministrskega sveta sta minister prosvete Boža Maksimović in minister vojske in mornarice general Stevan Hadžić imenovala naslednjo upravo Sokola kraljevine Jugoslavije:

Za podstorešine: Ganglia Engelberta, oblastnega šolskega nadzornika v pokoju v Ljubljani; Paunkovića Gjuro, generalnega ravnatelja >Rossija Fonciere< iz Belgrada; Križa Vlaka, upravitelja mestnih stanovanjskih hiš v Zagrebu; Margentalerja Pavla, odvetnika iz Osijeka.

Za načelnika: dr. Murnika Viktorja, tajnika zbornice za TOI v Ljubljani v p.; za namestnike načelnika: Vojinovića Miroslava, referenta min. prosvete v Belgradu; Mrzlaka Dragana, zastopnika ravnatelja Prve hrv. štedionice v Subotici; za načelnico: go. Skalarjevo Elzo, privatno uradnico v Ljubljani; za namestnice načelnice: go. Iličevo Dano, gimnazijsko nastavnico v Belgradu; Šulcovo Icico, učiteljico v Osijeku; za predsednika prosvetnega odbora: dr. Belajčića Vladimira, predsednika prvostopnega sodišča v Novem Sadu; za člane uprave: Benkovića Viktorja, občinskega svetnika v Zagrebu; Brzakovića Gjuro (za inspekcijske posle), inspektorja min. notr. zadev v Belgradu; Brozovića Ante, tajnika min. notranjih zadev v Belgradu; dr. Buiča Mirka, tajnika trgovske in industrijske zbornice v Splitu; Vandečkovića Toma, predsednika občine v Kočanah; dr. Werka Huga, odvetnika iz Zagreba; dr. Gradojevića Mihajla, docenta vseučilišča v Zagrebu; dr. Dragiča Milorada, zdravnika iz Belgrada; Kneževića Stevana (za inspekcijske posle), pešadijskega polkovnika iz Belgrada; Korunovića Momira, arhitekta min. javnih del v Belgradu; Lukića Mihajla, prof. vojne akademije v Belgradu; dr. Matulića Silvija, odvetnika iz Splita; dr. Mazuro Lava, odvetnika iz Zagreba; Milića Cedo, trgovca iz Mostarja; Maglerja Hinka, nadšušmarja v p. iz Zagreba; Nedića Stevana, državnega odvetnika iz Belgrada; dr. Pavlase Ignata, odvetnika iz Novega Sada; Polića Iva, ravnatelja Jadranske plovidbe na Sušaku; Todorovića Vojislava, brodolastnika v Belgradu; dr. Fuxa Rika, magistratnega svetnika v Ljubljani; dr. Hanzeka Lavoslava, odvetnika v Križevcih; dr. Hadži Omerovića Ibrahima, sodnika upravnega sodišča v Sarajevu; za namestnike članov uprave: dr. Besarovića Vojislava, tajnika trgovske in industrijske zbornice v Sarajevu; Franovačkoga Momčila, višjega uradnika Hipotekarne banke v Belgradu; Zivanovića Dragotina, pešadijskega polkovnika v Belgradu; Živkovića Branka, gimnazijskega ravnatelja v Zemunu; Kovača Iva, poročnika vojne ladje prvega razreda v Tivatu; dr. Ražma Iva, tajnika Jugoslovenske udružene banke v Zagrebu; Stevanovića Milana, industrijca v Nišu; Olujevića Franja, trgovca in predsednika hrvatskega Radiše v Zagrebu; za revizorje: Veselića Vlada, ravnatelja osrednjega urada Hrvatskih seljačkih zadrug v Zagrebu; Franića Vlada, carinskega uradnika v Zagrebu; Nišavića Radišo, šefa knjigovodstva Mednarodne letalske družbe v Belgradu; Radkovića Pavla, ravnatelja >Dunava< v Zagrebu; Sterlekarja Milana, uradnika Mestne hranilnice v Ljubljani; za namestnike revizorjev: Jelačića Milivoja, trgovca v Mostarju; Kantočija Dušana, mestnega uradnika v Zagrebu; Markovića Lazarja, ing. v Prnjavorju v Bosni; dr. Oberšnela Maksa, industrijskega uradnika na Jsenicah; Pavliča Mata, uradnika osrednjega urada Hrvatskih seljačkih zadrug v Zagrebu.

16.000 ljudi zmrznilo

London, 11. jan. (Tel. >Slov.) >Daily Express< poroča iz Pekinga: Polovica Kitajske severno od reke Jangce ima sedaj skoro arktično zimo. Na pekiških ulicah je od 1. januarja dalje zmrznilo 208 ljudi, dočim je severno od province Kansu umrlo 15.000 ljudi radi mraza. Na reki Han pri Hankovu je led razbil najmanj 500 džungel, pri čemer je večina lastnikov z rodbinami vred našla smrt. V Hankovu je prišlo do razburljivih prizorov, ko so pripeljali 700 mrtvih rikša-kulijev, ki so morali vršiti vojaško službo. Vsi so umrli v snežnem viharju.

Padec pezete

Madrid, 11. jan. (AA.) Nenadni padec pezete je zelo vznemiril vladne kroge. Španska vlada pripravlja veliko valutno reformo, da zaustavi nadaljno padanje španske valute.

Danski parlament proti smrtni kazni

Kodanj, 11. jan. (Tel. >Slov.) Danski >Volckeding< je na včerajšnji razpravi o novem kazenskem zakonu z dvetretjinsko večino odklonil smrtno kazen.

London, 11. jan. (AA.) V bližini Marble archa bodo zgradili največji hotel v Evropi, ki bo imel 2000 sob in kopalnic. V hotelskem posloju bodo štiri restavracije, kino in velika trgovina.

Čitajte „Slovenski list“!

Premoženje mesta Ljubljane

Ljubljana, 11. januarja.

Ko bo sedanji proračunski predlog ljubljanske občine za l. 1930. dočkal proračunsko debato v občinskem svetu, bo z njim tako, kakor vedno z vsakim proračunom: zahteve občinskih svetnikov se bodo navadno omejevale na črtanje davčnih bremen in na povečanje dotacij posameznim postavkam. Le malokdo bo v občinskem svetu videl ali pa hotel videti, kje tiče velike napake v proračunu, napake, ki bi jih bilo treba odstraniti. Samo če pregledamo oni proračunski del, ki navaja številke o stroških in dohodkih neposrednega občinskega premoženja, to je mestnih poslopij in zemljišč, pa nam je takoj jasno, zakaj izkazuje celoten občinski proračun tako velik primanjkljaj. Dohodki občinskega premoženja bi morali kriti del drugih občinskih izdatkov, — pri normalnem gospodarstvu vsaj — pri mestni občini pa je to obratno. Izdatki pri občinskem premoženju so tako veliki in daleč prekašajo njegove dohodke. Tako, da mora občinsko premoženje za golo vzdrževanje še zahtevati dotacij iz normalnih občinskih dohodkov, to je davščin.

Mestne hiše.

Če izvzamemo nekatera poslopja, ki so ali last meščanske imovine, ali last Mestne hranilnice ali pa spadajo pod 6% obliq. posojilo, dalje šole in sploh premoženje, ki spada pod druge naslove poseduje mestna občina v Ljubljani 65 objektov, to je mestnih poslopij.

Razen nekaj novih hiš so to sama stara poslopja. Mestna občina od vseh teh poslopij nima niti vinarja dobička, pač pa le golo izgubo. Nove hiše, ki jih je občina zgradila, ne donosajo toliko izgube in jo izkazujejo le, če upoštevamo njihovo amortizacijo. Neprimerno večje izgube donosajo stara poslopja, ki so že davno amortizirana.

Razumemo, da izkazuje primanjkljaj magistratno poslopje in pa Mestni dom, saj služita uradnim namenom. Končno pa primanjkljaj teh dveh poslopij razmeroma ni velik, ker so bili črtani vsi stroški za večja popravila. Popravilo magistrata bi veljalo okrog 400.000 Din, Mestnega doma pa 500.000 Din. Že pri

»Mladiki«

pa človek naleti na čudno anomalijo. Stroški za vzdrževanje »Mladike« veljajo 95.400 Din, pokritje pa 60.550 Din. Najzanimivejša pa je, da je del pokritja za »Mladiko« naveden že neke drugje, namreč pri šolstvu. Znesek 40.500 Din, to je najemnina, ki jo plačuje devet mesecev 30 gojenk za stanovanje. Dejansko je torej poslopje »Mladike«, če ta znesek odšteto od kritja, pasivno za 75.000 in ne za

35.000 Din, kakor izkazuje to proračun. Poslopje »Mladike« pa tudi ljubljanskemu prebivalstvu ne donos nobene koristi. V poslopju je gospodinjstva šola, je internat za hčere visokih slojev. Stroške tega internata plačuje ljubljansko prebivalstvo. Zenska šolska mladina pa se mora stiskati v premajhnih licejskih prostorih. Če že mora biti poslopje »Mladike« pasivno, naj bo, toda ne za 30 hčera bogatih družin, ampak za osnovnošolsko mladino tega okraja!

Podturnska graščina, s svojimi krasnimi stanovanji, s krasnim parkom, ki bi morala vsaj kaj donosati, izkazuje 54.000 Din primanjkljaja, tivolski hotel pa 19.000 Din! ... je sploh vredno še, da ima občina v svoji posesti taka poslopja, ki donosajo golo izgubo? Ali ni bolje, da jih proda, pa magari prvemu ponudniku? Zanimivo je, da obe vojašnici ne izkazuje izgube. Seveda poslopja niso več v prvotnem stanju, posebnega dobička pa tudi ne donosata. Tu bi bil potreben poseben aranžman z vojnim erarjem.

Hiša na Jegličevi cesti je pasivna za okrog 100.000 Din, ali všteta je tu amortizacija, kar velja za vse nove stanovanjske hiše. Ljubljanski grad je pasiven za okrog 250.000 Din. ker so predvideni izdatki za nujna popravila zelo veliki. Če prinaša Podturnska graščina, tivolski hotel itd. tako velike izgube, bo morda javnost zanimalo, da prinašajo **mestne stanovanjske barake**, majhen, a pomemben dobiček mestni občini: 1460 Din!

Skupno zahtevajo vsa mestna poslopja izdatkov

4.062.850 Din,

kritja za vsa mestna poslopja pa je le 2.579.932 Din, torej izkazujejo mestna poslopja primanjkljaja 1.482.918 Din!

Mestna zemljišča.

Mestna občina poseduje svoja zemljišča v 13 katastralnih občinah. Davkov in drugih obveznosti plačuje zanje 29.000 Din, poljski čuvaj prejema 12.831 Din, drugi stroški znašajo 15 tisoč dinarjev. Dohodkov zanje dobiva 142.500 Din. Celotni primanjkljaj mestnega premoženja se zniža torej na 1.317.249 Din. Plačali ga bodo zopet mestni davkoplačevalci z direktnimi občinskimi davki in še bolj z indirektnimi: trošarino, užitnino itd. Znan občinski svetnik je pred kratkim trdil ponosno, da je vredno premoženje mestne občine okoli 300 milijonov dinarjev. Od teh 300 milijonov nima mestna občina prav nič, ampak toliko zgube, kakor jo kaže zadnja številka v tem članku.

Sreča v nesreči

Poljčane, 10. januarja.

Te dni se je več otrok drsalo na tako zvani stari Dravinji. Med njimi tudi 9-letni Pepček. Ta se je krepko pognal po ledu, končno ga je še nekdo drugi porinil in Pepček je zdrknil v vodo, ker so prejšnji dan lomili led. Ko so mali tovariši videli nesrečnega Pepčka v vodi, so korajžno — zbežali in raznesli daleč naokrog vest, da je Pepček utonil. Ta je imel pa srečo. Kljub temu, da je bil do ramen v vodi, se je skobacal iz mrzle kopeli in je v velikem ovinku zbežal naravnost — k stari mami na peč, kjer se je posušil. Ko ga je stara mama pripeljala domu, je zbežal v postelj. Medtem je oče Pepčka s skrbjo iskal in med iskanjem tudi zvedel »žalostno novice«, da je Pepček v stari Dravinji utonil. Doma pa se je njegova žalost mahoma spremenila v veselje, ko je našel Pepčka zdravega v postelji. Pepček pa od zdaj naprej gotovo ne bo šel več na lede.

Krvari koledniki

Št. Jernej, 9. januarja.

Starodavna navada, da hodijo za svete Tri kralje po vaseh koledniki, se pri nas še ni zatrla. Zbere se več fantov iz vasi, si naredijo zvezdo in gredo od hiše do hiše »pet« svete Tri kralje, čeprav je to včasih vse kaj drugega kakor petje. Začne se koledovanje že v mraku in traja včasih skoro celo noč. Seveda jim pri vsaki hiši pade tudi kak belič. Kdor noče biti »umazan«, da tudi kovača. Tako včasih naberejo precej kovačev, ki pa jih po navadi ne obrnejo v kakšen dober namen, temveč poženejo po grlu. Kako prav bi bilo, ko bi tisti denar, ki ga naberejo, dali n. pr. za misijone ali za reveže. Pa žalibog še nismo slišali, da bi se bilo to kdaj zgodilo. Pač pa gredo v gostilno, ali še tisti večer, ali pa drugi dan in zapijejo, marsikdo ne samo tiste denarje, temveč tudi sveto mašo.

Tako so tudi letos hodili koledniki po vaseh, ne samo fantje domače vasi, temveč še od drugod so prišli. Seveda to ni bilo prav domačim fantom. Tako so prišli na Dramo fantje iz Čučje mlake, sami močni, postavni fantje. Pa je prišlo zabavljanje, aufbiksanje, pretep, ki se je žalostno končal: pet fantov je ranjenih, par celo precej težko. Iz Ledeče vasi pa je šlo nekaj fantov na Prekopo. Tudi tam se je koledovanje žalostno končalo. Enega so močno pretepli, nato pa vrgli v potok. Kakšne bodo posledice za ene kakor za druge, si lahko mislimo. Prav bi bilo, ko bi tudi tu oblast posegla vmes in energično prepovedala koledovanje, zlasti pa občutno kaznovala gostilničarje, ki dajejo ob takih prilikah in celo po policijski uri pijačo.

★
Mesto neprijetnega ribjega olja se daje sedaj
Jemalt

prašek zelo prijetnega okusa, ki se jemlje suh ali raztopljen v mleku in se prireja iz dr. Wandorovega sladnega ekstrakta in zajamčeno 30% ribjega olja. — Jemalt je zelo primeren za one, ki nava no ribje olje težko ali pa sploh ne morejo prenesti.

★
Dobiva se vseh lekarnah
v malih zavojih po Din 25,-
v velikih » » » » 42,-

Med našimi Belokranjci

Črnomelj, 10. jan.

Ker je »belokranjska metropola« in za njo po abecedi prva župnija v škofiji podala statistiko o gibanju prebivalstva, je to napolnilo tudi nas, da tudi mi pokažemo naše številke. V preteklem letu 1929 je bilo rojenih 148 (to je 16 manj kakor v l. 1928.); umrlo jih je 67; prirastek znaša 81; poročenih je bilo doma 25 parov, drugod 3. Da jih je razmeroma tako malo umrlo, se imamo najbrže zahvaliti temu, da imamo pri nas sedaj tri zdravnike, ki skrbno čuvajo življenje svojih klientov.

Premogovnik na Kanižarici je kupil g. Jakil. Z novim lastnikom in z novo upravo se pričakuje sedaj večji razmah in več življenja na Kanižarici in v okolici.

Kolodvor je dobil električno razsvetljavo. Peron razsvetljujejo tri velike obločnice. Tok daje lesna industrija Jugoles.

V Petrovi vasi je umrl Jakob Grahek po domače Hribar, dolgoletni ključar in cerkovnik tamonjske podružnice. Našli so ga zjutraj v postelji mrtvega.

Naši fantje, ki so odšli za kruhom na Francosko, se vračajo domov.

Maribor dobi opazovalnico za umobolne

Maribor, 11. jan.

Vprašanje opazovalnice za umobolne v Mariboru je spričo nekaterih žalostnih slučajev medsebojnega obračunavanja v obeh opazovalnih sobah v tukajšnji bolnici, ki so se dogajali v poslednjem času, postajalo vsebolj aktualno. Dolgotrajna prizadevanja tukajšnjih zdravstvenih krogov za gradnjo posebne opazovalnice, ki bi najustrezala vsaj početnim zdravstvenim pogojem, se bližajo svojemu uresničenju. Ob nastopu letošnje gradbene sezone se bo namreč pričelo v obsegu tukajšnje bolnice z gradnjo opazovalnice, v kateri bo prostora za 60—70 oseb, od katerih se bodo po prestani opazovalni dobi pošiljali bolnici v težjih slučajih omračitve uma na Studence v Ljubljani, dočim se bo v lažjih slučajih skušalo ustreči zdravstvenim pogojem v novozgrajeni mariborski opazovalnici. Z gradnjo opazovalnice se bodo odstranile vse neprilike, v katerih so živeli doslej bolniki, ki so bili nameščeni v bližini opazovalnega oddelka v tukajšnji bolnici, ter značilni gradnja omenjenega prepotrebnege zavoda od strani kr. banske uprave v Ljubljani tako za Maribor kakor tudi vse ozemlje, ki k njemu teži, zelo veliko pridobitev ter doslej deloma pogrešano izpopolnitev zdravstvenih zavodov.

Najtežji občinski ubožec

Poljčane, 10. januarja.

Sosedna mala pa pridna občina Lušeka vas je lahko ponosna, da ima menda najtežjega občinskega reveža. Stari »Očake« je poleti zidar, pozimi pa občinski revež. Dobri občani mu dajo dnevno prencišče in hrano, ki Očaku tako dobro tekne, da tehtja nič manj kot 128 kg »žive teže«. Stara Fideleca pa pravi, da to ni zasluga občine, temveč Očaka samega. Obea priti do procesa in bomo na pustni torek poročali, kdo da ima prav.

Vojaka okradel

M. Sobota, 11. januarja.

Pretekli četrtek se je pripeljal z dopoldanskim vlakom v M. Soboto neki vojak iz Čepincev. V nahrbtniku je imel dobrote, ki si jih navadno vsak vojak privoščil, ko se vrača z dopusta. Iz njega je gledala zelenka, ki je bila napolnjena z »dobro« gorčiko »žganjico«. Pa je zavohal neki Markovčar. Vojaku je sledil ko senca. Ta je odložil nahrbtnik v kolodvorski gostilni. Komaj pa se je nekoliko oddaljil, je zelenka izginila iz nahrbtnika. Markovčar je hitel z njo v Hirschlovo trgovino in je žganje prodal. Sreče pa ni imel. Kmalu so mu bili za petami orožniki. Aretirali so ga. V začetku je trdil, da je polovico žganja izpil, ostanek pa je izlil. Verjeli mu seveda niso. Naposled je priznal vse. Žganje so orožniki odvzeli trgovcu. Markovčar si bo tudi zapomnil, da več ne bo imel poželjenja po tujem žganju.

Ali danes šola preveč zahteva od naših otrok?

Brez dvoma je, da vsi hočemo, da se naši otroci nauče čim več, ker bodo potem v življenju lažje shajali. Zato opominjajo tudi starši vedno svoje otroke, da naredijo vse naloge, da se pridno učijo in zato so starši veseli le, če njih otroci v šoli lepo napredujejo.

Toda vsaka stvar ima svoje meje in tudi učenje. Nobenega smisla nima, da bi se otrok toliko učil, da bi trpelo njegovo zdravje. Ne samo um, tudi telo otroka se mora razviti in zato otrok ne sme tičati samo nad knjigami, temveč mora tudi telovaditi, skakati in dirjati, da se vse njegove mišice razvijejo in da postane njegovo telo zdravo, močno in odporno. Skratka: zdrav duh v zdravem telesu!

Pogosto se pa čujejo pritožbe, da se v šolah od otrok preveč zahteva, da imajo otroci toliko nalog, da jim vzamejo te ves prosti čas.

Ali so te pritožbe upravičene?

O tem vprašanju razpisujemo anketo in pozivljamo starše in vzgojitelje, da se je udeležijo. Vsi brez izjeme smo zainteresirani na tem, da se naši otroci dobro razvijajo in da se od njih zahteva, kar treba, da pa se ne zahteva preveč!

Zato naj starši in vzgojitelji dobro preudarijo to vprašanje in se nato udeležijo naše ankete, ki se glasi:

Ali se zahteva preveč od naših otrok?

To je vprašanje, na katero naj kratko in jedrnatno odgovore. Prav pa bodo vsi odgovorili, če bodo upoštevali ta vprašanja:

Če dovrši otrok vse šolske naloge in se nauči, kar mu je naložil učitelj, ali mu ostane dovolj prostega časa za razvedrilo?

Ali so naloge takšne, da jih srednje nadarjeni otrok sam in hitro reši?

Ali se zahteva od otroka znanje stvari, ki jih v življenju ne bo nikdar potreboval?

Ali je otrok preobremenjen z jezikovnim poukom ali s katerim drugim?

Ali se tudi zadosti stori za vzgojo otrok?

Ali je rokodelski in praktičen pouk tudi res vedno praktičen?

Ali se otroška energija res najbolje uporabi?

Skratka, ali se po vašem mnenju zahteva od otrok preveč ali premalo in v katerem oziru?

Na ta vprašanja odgovorite na kratko in morda tudi s kratkimi vzgledi in vaš odgovor bomo potem objavili, da vzgojitelji spoznajo mišljenje otrok. Prav tako pa naj tudi vzgojitelji povedo svoja opazovanja, da bo s tem ustvarjena dobra zveza med domom in šolo, v čemur je prvi pogoj dobrega uspeha šole.

Otvorjamo anketo v prepričanju, da se je bodo udeležili vsi, ki jim je na srcu napredek naših otrok.

Ali se od otrok preveč zahteva?

**Schmoll
Pasta**

s patent. odpiračem
davno priznana
krema za čevlje

V 5 barvah.
Za čevlje v vseh modnih
barvah bela SCHMOLLPASTA

Junak s prestreljenimi pljuči

Murska Sobota, 10. januarja.

Predvčerajšnjim so v tukajšnjo bolnico pripeljali nekega fanta, ki so je udeležili fantovskega pretepa v Črensoveh. Usodnega dne so stali fantje pred gostilno. Med njimi je bil tudi neki fant iz sosedne vasi. Brez vsakega pravega vzroka je prišel do pretepa. Fantje so navalili na tujca in ga valjali po tleh, ga suvali in tolkli. Pretepli so ga do krvavega. Otresti se jih ni mogel. V silobranu je privlekel iz žepa revolver in je začel streljati. Zadel je zgoraj omenjenega fanta v prsa in mu je prestrelil pljuča. Ranjenec se je zgrudil na tla. Fantje so ostrmeli in pretep se je končal. Ranjenec se nahaja v kritičnem stanju in bo preteklo dosti časa, preden bo zdrav.

OB DEZJU, VETRU IN SNEGU NIVEA-CREME

Veter in slabo vreme, mrzota in vlažnost odvzema Vaši koži trajno za kožo važne hranilne sestavine in pospešuje s tem prerano nagubanost obraza. Vaša koža pa potrebuje svežega zraka. Tu Vas varuje NIVEA-CREME pred neugodnimi vremenskimi vplivi. — Samo NIVEA-CREME vsebuje EUCERIT. — Ta obvaruje nežno kožo staničje ožuenja in prepreči nastajanje gub in rug. Doze po 3—, 5—, 10— in 25— D. Tuba po 9— in 14— D. NIVEA-CREME pronicne v kožo in ne ostavlja bleška.

Razpošiljalnica za Jugoslavijo:

Jugoslav. D. Beierdori & Co. d. z o. z.
Maribor - Meljska cesta 56

Koledar

Nedelja, 12. januarja (1. nedelja po razglasitvi Gospodovem): Sv. Družina.

Osebnosti

— Konzistorijalni svetnik Janez Kalan je že sedem tednov bolan v bolnici v Essenu. Kot rekonvalescent pojde te dni v Würshofen. Sicer biva v Essen-Borbeck.

— Pomočnik bana g. dr. Oto Pirkmajer je do nadaljnjega službeno odsoten. Zato odpadejo do nadaljnjega običajni sprejemi pri g. pomočniku bana.

Novi grobovi

† Umrli so v Ljubljani v času od 4. t. m. do 11. t. m.: Uršula Strgar, žena posestnika, 73 let, Hlovača 10; Marija Jurjevo, bivša kuharica, 76 let, Pred škofijo 14; Filomela Senekovič, vdova po vpok. gimn. ravnatelju, 83 let, Janežičeva ulica 12; Gizela Finžgar, vdova vpok. profesorja, 64 let, Dunajska cesta 35; Franc Goričan, trgovec in posestnik, 41 let, Sv. Petra cesta 29; Vincenc Zima, pečarski pomočnik, 47 let, Tržaska cesta 4; Avgustina Vaneli, hči monterja, 4 mesece, Gajeva ulica 7; Milena Rozman, hči strugarja, 3 mesece, Verovškova ulica 30; Mihael Fajdiga, mestni ubogi, 65 let, Japljeva ulica 2; Miro Kuac, filozof, 20 let, Jurčičev trg 2; Ivana Passath, zasebnica, 61 let, Križevniška ulica 5; Franc Bergant, trgovec in posestnik, 58 let, Sv. Jakoba trg 5; Janez Erjavec, delavec, 67 let, med poljo v bolnišnico. (Št. Vid nad Ljubljano. — V bolnišnici so v istem času umrli: Angela Nesman, žena statista, 26 let, Moste; Marija Zeleznik, hišarica, 45 let, Cernuče; Franc Konec, bivši delavec, 62 let, Mengeš.

† Umrli je v splešni bolnišnici g. Karol Vojir. Pokojni je bil zelo izobražen godbenik ter je od prevrata dalje sodeloval v opernem orkestru kot igralec na angleški rog in drugo violino. Sodeloval pa je tudi pri železničarski godbi »Sloga«. Po rodu Čeh se je popolnoma vživel v naše razmere in kot godbenik rad pomagal z velikim navdušenjem, kamorkoli so ga klicali in prosili. Pogreb bo v ponedeljek, dne 13. t. m., ob 2 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice.

N. p. v. m!

Mala kronika

★ Članarina za Kmetijsko družbo. Glavni odbor je sklenil, da se članarina za leto 1933. po 20 Din za vsakega člana mora plačati najkasneje do vstetega 15. januarja leta 1933. Ker je le še par dni do tega roka, ponovno pozivljamo načelnštva kmetijskih podružnic, da poberejo od članov članarino, kmetovalce pa, da jo nemudoma vplačajo. Opozorjamo, da se bodo občni zbori podružnic vršili na podlagi tistih rednih članov, ki bodo do 15. t. m. plačali članarino. — Kmetijska družba v Ljubljani.

★ Zavodi za zdravljenje pijancev. Po naredbi pravosodnega ministra z dnem 29. decembra 1929 je med drugim tudi določeno, da se začasno, dokler ne bodo zato zgrajeni posebni zavodi, izvršuje kazni za pijance in sicer za moške iz vse države v posebnem oddelku bolnišnice kaznilnice v Lepoglavi; za ženske pijanke, in sicer za one s teritorija višjih sodišč v Ljubljani, Zagrebu, Splitu, Podgorici in Sarajevu v bolnišnici ženske kaznilnice v Begunjah na Gorenjskem, za one pa s teritorija višjih sodišč v Beogradu, Skoplju in Novem Sadu pa v bolnišnici ženske kaznilnice v Požarevcu.

★ Župnija Sava pri Litiji v letu 1929. V minolem letu 1929. je bilo krščenih 52 otrok, mrličev 31, oklicanih 28, poročenih 18 parov. Najstarejši ženin je bil star 74 let, nevesta pa 71 let. Skupna starost obeh zakoncev znaša 145 let. Tudi Dolenji smo junaki!

★ V Ameriki povožen rojak. Iz Savinjske doline se precejšnje število Slovencev nahaja v Ameriki. Njim se je pridružil samični Dobriha, brat gospe vdove Jurša roj. Dobriha, posestnica in doslužena poštarica v Zrečah. Ta je sedaj iz Amerike dobila naznanilo, da je njenega brata do smrti povzvil avtomobil.

★ Jelačičev trg v Zagrebu. Vsak Slovenec, pride kdaj v Zagreb, gotovo zaide na Jelačičev trg, »najlepši trg v Zagrebu. Na tem trgu pa ni prav nič lepega, dasi ga vedno prezidavajo. Dosedaj ni na njem niti ene palače, ki bi vsaj približno odgovarjala arhitektonskemu okusu. Zdi se, da so se tega pričeli sramovati že Zagrebčani sami. Razpisali so veliko tekmo načrtov za prezidavo Jelačičevega trga v okusnem, enotnem slogu. Prišlo je res 25 načrtov, toda med temi ni niti eden popolnoma posrečen. Tako se Zagrebčani dalje mučijo s skrbjo, kako bi uredili in prezidali Jelačičev trg.

★ Dijaki iz južne Srbije se šolajo v Negotinu. Po zadnjem šolskem zakonu je bilo opuščenih v južni Srbiji več manjših gimnazij. Državne oblasti pa so med njimi izbrale 60 najbolj nadarjenih dijakov in jih poslale v Negotin, kjer se šolajo na državne stroške. Dijaki so začasno nastanjeni v vojašnici in tam dobivajo tudi hrano. Negotinsko meščanstvo ima te dijake zelo rado, kar se je najbolj pokazalo o pravošlavnem božiču, ko so bili vsi povabljeni na meščanske domove, negotinska občina pa je dijakom priredila lepo božičnico.

★ Zdravniška zbornica v Sarajevu likvidirala. Dne 9. t. m. se je v Sarajevu vršila likvidacijska seja zdravniške zbornice za Bosno in Hercegovino. Likvidacija je bila sprejeta soglasno. Premičenje zbornice je znašalo 150 tisoč dinarjev, fond za podporo članstvu pa 38 tisoč dinarjev. Ta denar se bo razdelil med novo nastale zbornice pri mestih z bansko upravo z ozirom na število članstva, ki bo vstopilo vanje.

★ Tramvaj povozil 5-letnega otroka. — Strašna nesreča se je pripetila v petek popoldne v Zagrebu, v zelo prometni Jurčičevi ulici. Pet-letna deklica Milica Miške je šla v spremstvu služkinje po cesti. Da bi se izognili motornemu kolesu, sta obe skočili v stran. Otrok se je pri tem iztrgal služkinji in se zaletel pod tramvaj, ki je prav tedaj privozil mimo. Tramvaj je odrezal otroku obe nogi. Otrok je bil takoj prepeljan na bližnjo kirurško kliniko, toda tam je kmalu za tem za izkrvavljenjem umrl. Uvedena je bila preiskava, ki pa je ugotovila, da tramvajskega voznika ne zadene nobena krivda.

★ Izkopnine iz turške dobe. Slavonija in Srem sta bili nad 150 let, od 1536 do 1687, pod turško oblastjo. Zato ni čudno, da ljudje najdejo tam večkrat razne v zemljo zakopane predmete iz turške dobe. Tako so pred kratkim izkopali v Cerniku pri Novi Gradski turški nagrobni spomenik. Ko so delavci prekopali mali vrt sredi frančiškanskega samostana, približno dva metra v globino, so našli dva čudna kamna in sicer enega prizmatične oblike, pravilno izklesanega, drugega pa še bolj nenavadne oblike, namreč lepo in pravilno izklesan turški turban. Ko bo minila zima, bodo kopali še globlje in splošno mislijo, da bodo še kaj našli, ker je tam v bližini stala palača nekega paše kot središče cerniškega Sandžaka. Morda je tam grob kaknega turškega odličnjaka, ker še sedaj stoji na potoku Šumetlići majhen kmetijski mlin, kateremu že iz najstarejših časov pravijo: »Mlin Osman pašer«.

★ Čumičeva roparska tolpa. Srbiji se sedaj obljublja ogromen proces proti veliki roparski tolpi hajduka Dimitrija Čumiča, ki je sedaj v sodnih zaporih v Čačku. Dosedaj je bilo aretiranih 54 oseb, in od teh je sedem žensk. Tolpi je že dosedaj dokazanih 18 ropov in 1 uboj. Ženske so tolpi služile kot zapužnice, prenašale vesti in razpečevalke ukradenega blaga.

★ Umor v Derventi. Pred dnevi je bil pri Derventi izvršen roparski umor. Kilometer daleč pred Dervento so našli na cesti, ki vodi v Banjaluko, v jarku truplo neznanega človeka, z globokimi ranami na glavi, prizadejanimi od noža. Umorjenec je bil lepo oblečen. Pri njem so našli neke zapiske, iz katerih sklepajo, da je bil to kak živinski trgovec. Sklepajo, da je šel najbrže na živinski sejem v Dervento, pa so ga počakali roparji, ubili in oropali. O groznem umoru so bile obveščene vse oblasti v državi, med drugimi tudi ljubljanska policija.

★ Uboj radi deklet. Kmetiska mladina v vasi Popučki pri Valjevu se je te dni zbrala sredi vasi, da bi večer prebila v veselju in plesanju kola. Zvečer pa sta se radi deklet sprla dva fanta, 18letni Tihomir Vučičević in 20letni Dušan Jeremić, oba iz iste vasi. Tihomir je kot mlajši, da bi preplašil Dušana, izvlekel nož in zamahnil z njim nad Dušana, udaril pa ga je tako nesrečno, da mu je prebodel srce in je Dušan takoj umrl. Tihomir je priznal zločin orožnikom, brani pa se, da ni imel namena raniti Tihomirja, temveč ga samo ostrašiti.

★ Prihodnji teden bo že na razpolago vezani letnik »Iustr. Slovenca« leto 1929, na kar cenj. naročnike najvljudneje opozarjamo. Cena Din 140.

★ Gospodinja šola šolskih sester v Ptuj. V mladini v Ptuj se prične pod vodstvom šolskih sester letni gospodinski tečaj s 1. marcem in traja do 31. avgusta. Sprejemajo se deklice, ki so dovršile obvezne šole in ki se žele izobraziti praktično in teoretično v gospodinstvu. Starši, ne zamudite prilike in nudite Vašim hčeram izobrazbo, ki jim omogoči biti dobre in varne gospodinje. Natančnejša pojasnila daje vodstvo samo.

★ Velik živinski sejem v Laskem bo v torek 14. januarja 1933. Zlvinorejci obveščeni, kupci vljudno vabljeni.

★ Tamburaški zborom priporoča Jugoslovanska knjigarna: Bajuk Marko: Tamburaška šola Din 40. To je prva slovenska tamburaška šola, ki nudi prav vse, kar mora znati in vedeti dober tamburaš. Bom šel na planince: Potpuri slovenskih narodnih pesmi za tamburaški zbor. Din 20. — Na Gorenjskem je fletao: Potpuri slovenskih narodnih pesmi za tamburaški zbor Din 20. — Slovenske narodne pesmi za tamburaški zbor in petje Din 24.

★ Vodstvo Slov. marionetnih gledališč! Vsa kulturna, izobraževalna in telovadna društva, zlasti šole in ustanove, ki posedujejo in vodijo lutkovna gledališča, nujno prosim, da mi blagovolijo poslati te podatke: kako se je ustanovilo gledališče, kdo ga je oživotvoril, njegov razvoj, sodobna umetniška višina gledališča, kaj igra, obisk, iz kakih denarnih virov se vzdržuje, stremeljenja v bodočnost itd. Sestavljam namreč statistiko jugoslov. lutkarstva ter pišem oris zgodovine jugoslov. lutkovne umetnosti nam v orijentacijo, hkrati pa kot prispevek zgodovini lutkovne umetnosti sploh. To zgodovino sestavlja odlični češki lutkovni umetnik in predsednik mednarodne zveze lutkov. gledišč dr. J. Vesely. Zatorej je pač v interesu društev in naše lutkovne umetnosti, da mi te podatke čim izčrpnjeje in čimprej pošljete. Fotografije so nad vse dobrodošle! Boris Orel, uradnik Jugoslovenske banke, podr. Ljubljana.

★ France Stele: Jože Plečnik na Hradčanih in v Ljubljani. (V Ljubljani 1930.) Nova Založba je izdala ponatis te dr. F. Steletove razprave iz »Dom in Sveta« 1. 1929 v obliki lične brošure ali elegantno v platno vezane knjige formata četverke. Dr. Stele opisuje v tem delu ob številnih, lepo uspešnih ilustracijah regulacijsko delo našega mojstra prof. Plečnika na Hradčanih in načrte za regulacijo Ljubljane. Umetniška dela velkovite vrednosti so to, ki so ponos Slovencev in ki so zaslužile lastno monografijo in ponateno izdajo, ki jo moremo vsakomur brez skrbí pokazati. Knjižico krasi 23 velikih pol. in celostanskih slik in načrtov, ki bodo informacija, studijski objekt in dokument. Dr. Steletove teksti so živo, stvarno znanstveno in z globokim pronicanjem v duha mojstrovega obrazloži opisana dela. Knjiga se naroča pri Novi Založbi in stane Din 15.

★ A njega ni... je povest, ki prav živo predstavi čitatelju slike iz svetovne vojne. Stane samo 15 Din (vez. 22 Din). Dobi pa se v Ljubljani v Jugoslovanski knjigarni in pri Novi založbi, v Mariboru v Cirilovih knjigarnah, v Celju in Ptuj. Nabavite si jo.

★ Mercedes je bil zmagovalac v letu 1929 na zelo številnih dirkah, prejel je pri alpski vožnji 8 zlatih pokalov in je završil dirko kot prvi. Orjaška zmaga je bila angleški Tourist Trophy, ki jo je dobil Mercedes s povprečno brzino 126 km. Vsi Mercedes vozovi so imeli Continental-oročje, ki so po sodbi strokovnjakov danes najboljši. Tvrdis Mercedes je lahko ponosna na lanske uspehe.

★ Nenavadna zdravila. Eden najnenavadnejših lekov je gotovo pijača iz katrana. Vporabljali so to zdravilo že v 17. in 18. stoletju. Jemali so ga angleški mornarji, ki so potovali v Virginijo in sicer proti bolečinam v prsih. Prirejali so ta čaj iz katrana na ta način, da so razrezane kose vrvi, namočene v katranu, polivali z vročo vodo. Ta odliček so pili mornarji in jim je služil kot zdravilo proti kašnju. Mornarji so imeli prav; moderna znanost je to ugotovila mnogo pozneje. Moderna zdravila kot Creosolal, prav posebno pa še priljubljeni Kresival vsebujejo katranu slične snovi in imajo to prednost pred katranom, da so zelo dobrega okusa in jih celo otroci lahko jemljejo. Pri vseh boleznih vsled prehlada jemljite Kresival.

★ Na svečanostih a predavanjih Vas bodo obvarovali nalezljivih boleznih grla in ustne dupline okusne Anacot-pastilje.

★ Skraj smešno je poslušati, kakšna neverjetna lepota sredstva si mnogokrat neke prijateljice pripravljajo! Hočete li čakati, da postanete stara in nagubana, preizkuševajte po vrsti vse to na sebi? Ko vam ni treba drugega kot napisati dopisnico stari solidni tvečki Eugen V. Feller, Stubica Donja, E zatrg 16, v Sloveno št. 134, da se preskrbite z brezhibnimi preparati, ki v resnici pomagajo! Poizkusite ob prvi priliki Fellerjevo Elsa-Creme-pomado, Elsa-pomado za rast las! Cena 40 Din za dva lončka govo in previsoka! Poglejte se po 8 dnevih v ogledalu — zadovoljni boste!

★ Ob novem letu se priporoča prodajalna Neve založbe v Ljubljani vsem trgovcem in trgovskim družbam pri nakupu poslovnih knjig in vseh drugih pisarniških potrebščin. V zalogi ima ameriške žurnale in vse podobne poslovne knjige v vsaki izbi.

★ Pomnite, da se vrši VI. vinski sejem za priznana ljubiteljska ormoška vina v torek dne 21. t. m. ob 11. uri popoldne v Središču ob Dravi.

★ Gospodine! Vase perilo pere, posuši, munga ali lika tovarna Jos. Reich.

★ Opozorjamo na oglas Spodnještajerske ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«.

Srb, Slovenec in Hrvat, pije to in ono rad.
Ko to »Buddha«-čaj spoznal, temu bode zvest ostal!
Tea Import, Ljubljana, Aškerčeva 3.

★ Pri močenju prebave, bolečinah v želodcu, gorčici, slabosti, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoloženosti za delo povzročijo naravna »Franz-Josef« grenčica odprte telesa in poživijo kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju po zavživanju »Franz-Josef« vode zopet dobili slast po jedi v razmerno kratki dobi. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

STRUP

STRIHNIN, CYANKALI v mošnjicah, CYANIK

v ampulah so nesporno najučinkovitejši strupi proti roparicam. — Dobi se v Drogeriji Sanitas, Celje ter v Ljubljani Dunajska cesta šte. 5.

Tudi za malo denarja

dobite dobro kuhinjsko posodo v največji izbiri pri tvrdki

STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA - Sv. Petra c. sta šte. 35

Nesreča ne počiva

— V pijanosti padel pod vlak. Železniški čuvaj na železniški postaji Kraljevica, dobro uro daleč od Rume v Sremu, je v petek zjutraj našel na progi grozno razmesarjeno truplo neznanega človeka. Komisija, ki je pozneje prišla, je ugotovila, da je bilo to truplo Dušana Putnikoviča, ekonomista iz Golubincev. Ta je zjutraj v vinskem razpoloženju krenil iz Rume v Golubince. Na progi je stal vlak, Putnikovič pa je hotel preplezati vagon. Padel je pod vlak, ki se je tedaj premaknil in ga povozil. Pri Putnikoviču so našli 6490 dinarjev denarja.

— Smrten strel na slavi. Te dni je družina strojevodje Franja Zemana v Zaječaru slavila slavo sv. Stefana. Tja je prišel tudi kurjač Franjo Kokot s svojim sedemletnim pastorkom Ludvikom Pulkom ter več železničarskih družin. Mali Ludvik se je na slavi igral s Kokotovo puško, ki se je naenkrat sprožila. Strel je zadel 15letno Drago, hčerko strojevodje Viljema Bodveja, v sence in jo takoj usmrtil. Policijska komisija je dala aretirati Kokota.

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Bitka. Ljudska predstava ob 3 popoldne. Izven.

Opera: Gorenjski slavček. Ljudska predstava ob 3 popoldne. — Beneška noč. Ljudska predstava ob pol 8. Izven.

Šišenska prosveta: Darinka, spevoigra. Ob pol 8 zvečer.

Akademski dom: Gašperčeva predstava, ob 4 popoldne.

Narodni dom: Gašperček, dvorni zdravnik (v češčini), ob 4 popoldne.

Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marjini trg 5 in Mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

Kino Draštveni dom Vič: ob pol 8 komedija »Sumljiva oseba«.

Iz grajske kronike

Ljubljanski grad je zakleta in prokleta kolonija. Zdi se, da je še občina ne mara. Res, da so stanovanjci gradu dostojni, vsega spoštovanja vredni ljudje. Toda vendar, kdo ne greši, ko so paragrafi tako strogi in neznansko skrivljeni. Na grad namreč ni stražnika, čeprav hišnik prosi in moleduje z vsem svojim uradnim dostojanstvom.

Zlasti zadnje tedne je bilo dirindaja nič koliko. — Grad je velik, podstrešja obširna, dohodi vanja so pa zaprti. Ne vemo, komu se je zahotelo po podstrešju; ključavnica je bila zjutraj strta, podstrešje pa prazno kot druge dneve. Podgane namreč ne štejejo med prebivalce. Hišnik je zaklenil — seveda z novo ključavnico. In glej, drugi dan je bila strta, tretji dan tudi, torej že tretja ključavnica.

»Ne vem, kaj je to,« je godrnjal hišnik; lesene stopnice so odtrgali, do dohoda bi se moglo samo z lestvo.

»Preteto, Bož v, kako je. Najbrž kdo prepeljava kako družbo v podstrešje,« je menil gozdni čuvaj, ki je postal tudi nočni čuvaj, ni pa še vjel tatu, ni še vjel vlomilca in ne skrivnostnega prenočevalca v podstrešju gradu.

Komaj se je hišnik oddahnil, zabil četrto ključavnico, je prisopihal gozdni čuvaj.

»Preteto, v zgodu so tudi vlomilci.«

Našel je vdrto ključavnico in nabiralnik pred spomenikom v grajskem gozdu, koder samcva prekrasno znamenje Matere božje. Po-božne roke prinašajo rož, radodarne pa spuščajo v puščico dinarje.

Noči so temne, grajski gozd je kot mrtev, nič ni šušljanja in pritajnih besedi, vsa pota so prazna, lahek pesel imajo ponočnjaki, ki ne privoščijo znamenju iz srca žrtvovanih dinarjev.

Bodi povedano, da je bila prav ta kape-lica že večkrat oropana in da ključavnice nič ne zaležejo...

Hišnik premišljuje, gozdni čuvaj kolne; na magistrat pa romajo čisto uradna poročila...

© P. n. Ljubljanski naročniki prejmo v današnji številki položnice za obnovitev naročnine in pravnavo event. zastanka za december. S tem smo hoteli ustreči mnogim našim naročnikom, ki žele plačevati naročnino po pošti. Oni p. n. naročniki, ki so naročnino že obnovili, naj izvolijo položnico shraniti za poznejše plačilo.

© Visok gost v ateljeju znanega portretista Franja A. Sterleta, akad. slikarja v Ljubljani. Prevzvišeni knežkof naš vladika

Najbolje se ubranite ozeblin,

če si redno kopljete roke in noge v soli SV. ROKA n nato namažete z mastno Pierrot-Lanolin-kremo ali glicerinom

Drogerija Gregorič,
Ljubljana, Prešernova 5.

BAYER

Ne ravnajte tako kot ta mož, temveč vzemite pri kašlju, hripavosti, bronhijalnem katarju jednostavno

Kresival

Odstrani kašelj in omehčava zasluženje.

dr. Ant. Bonaventura Jeglič si je včeraj v soboto ogledal atelje imenovanega umetnika in najnovejša mojstrska dela, portret g. dvornega svetnika Fr. Sukljeja iz gradiča »Kamen« v Novem mestu in pa enega prvih županov mesta Ljubljane Petra Grassellija in druge. Vladika se je prav pohvalno izrazil in mu želel mnogo uspeha tudi v bodoče.

○ Vreme v Ljubljani je bilo včeraj zoprnno, deževno in vlažno. Že v jutranjih urah je padlo za 2,4 mm sode. Potem pa se je ves dan trdovratno kisalo, kakor je valoval barometer, ki je kazal 761,4. Zato tudi ni bilo mrzlo (najnižja temperatura je bila +0,6° C). Seveda gre taka nadležna jugovina človeku na živce, v nos in v čevlje. Prav taka jugovinasta puščoba je bila tudi drugod po državi.

○ O Španiji in svetovni razstavi v Barceloni je na XII. prosvetnem večeru predaval g. A. M. Pintar, ravnatelj »Putnika«, ki je po splošnem orisu geografskih, gospodarskih in kulturno-političnih razmer sodobne Španije naslikal silni razvoj Barcelone, kulturnega in gospodarskega stališča Katalonije v zadnjih 20 letih. Za naše skromne razmere je skoraj čudežno slišati, kako se Katalonija z orjaško silo in brzino razvija in vzpenja kvišku in kako Barcelona zbira svoje silne energije kulturne in gospodarskega življenja, da se bori danes za prvenstvo gospodarskega središča cele države. To je življenje, ki ne samo imponira, ampak nas vprav pretrese in prešine z voljo do velikopoteznega ustvarjanja, kakor je pri nas običajno. Nato je prešel na razstavo samo, drugo svetovno razstavo te vrste v Barceloni, katere so se z malimi izjemami udeležile skoro vse evropske države poleg Amerike in Japonske. Na razstavi je bila časno zastopana tudi Jugoslavija s svojim lastnim paviljonom, ki je obsegal predvsem našo lesno industrijo in s katerim smo dosegli zaželjeni uspeh. Ta velikanska razstava naj bi zopet priborila Španiji stari ugled in mesto v političnem in gospodarskem življenju. Predavatelj je omenjal tudi zlasti mnoge narodopisne in kulturne zanimivosti, da smo dobili dober vpogled v doseg nam tako malo znan svet, ki pa se ponša z veliko in slavno preteklostjo in ki baš v novem času zopet vstaja. Pred predavanjem je zapel g. N. Kuret, ki ga je spremljal na klavirju skladatelj g. Ukmar, nekaj španskih narodnih pesmi, ki so ustvarile med občinstvom potrebno in primerno razpoloženje.

○ Klic, ki hoče jasnosti. Na ljubljanskem Gradu hira med zidovjem slabomna ženska, katere mož je umrl že pred tedni. Prepuščena je milosti in nemilosti usmiljenih src — oblasti zanje ne vedo. Da ne umre od lakote, da ne segneje, skrbe sicer grajski prebivalci, ki so med seboj zbrali toliko, da je ženska s postrežbo preskrbljena do incl. 15. januarja. In potem? Z nabiralnimi akcijami ne gre več in tudi ne sme iti, treba je radikalne odpmoči. Ženska je slabomna in boleha tudi na pljučni bolezni, zanje bi bila bolnišnica, oddelek katerikoli žel Sama je brez vsega. Skrbeti bi morala občina za to, če ne ljubljanska (njen prvi mož je bil 25 let mestni uslužbenec in po njegovi smrti ni prejela niti vinarja pokojnine), pa vsaj občina, kamor je bil pristojen njen drugi mož. Sicer sta bili že obe občini obveščeni o vsem, toda ostali so akti, brez duše in srca, ki ljubijo mir in pokoj, prah in nakopičenost. 15. januar, živa resnica, je pa tako blizu!

○ Patrulja skozi noč. Skozi noč jezdi patrulja. Stražniki na konjih si za trenutek dahnejo tople sape v orokovčene roke — ni prijetna njihova služba, v zimski noči iskati brezdomcev po Mestnem logu in drugod. Šupo v Mestnem logu obstopijo konji. Stražnik psovati z električno lučjo v seno: kmalu izvleče ven kuštravo glavo in za njim celega moža. Za njim odkopljejo še enega moškega izpod sena. Na drugi strani pa izvlečejo plakajoče dekle. Vsi trije morajo na stražnico. Vsak pove: Nisem imel iti kam spat, sem šel

pa v šupo v Mestnem logu. Izkaže se, da vsi trije niso vedeli drug za drugega. Zvečer so prišli v šupo in se zakopali v seno ter zaspali, dokler jih niso zbudili stražniki. Ostali del noči so prespali v zaporih, zjutraj pa so jih izpustili. Moška bosta našla morda v prihodnje prenočišče v mestni ogrevalnici, dekletu bodo morda preskrbeli kako delo. Če bo šlo? — Kadarkoli bodo zopet policijski konjeniki preiskovali sedaj kako lopo ali šupo v Mestnem logu, skoro vedno bodo našli tam kako slično zimsko »idilo«.

○ Iz policijske torbe. Temeljito prazna je policijska torba te dni in nič pomembnih dogodkov ni v njej. Uradniku Janku Mozarju je bila v Florijanski ulici št. 27 iz garderobe ukradena 500 Din vredna suknja. Aretiranih je bilo pet oseb: 3 radi potepušva, 1 tat benčina in 1 prostitutka. Prijavljena je še manjša tatvina ključavnice, 1 pasji popad, 2 izgreda, 1 prekoračenje policijske ure, 1 beračenje, 2 cestno-policijska prestopka in 3 prestopki avtomobilskih prepisov.

○ Československi. Obee v Ljubljani. bo priredila v nedeljo 12. t. m. ob 4 popoldne v Narodnem domu predstavo lutkovnega gledališča. Igrala se bo veseliga »Gašperček dvorni zdravnik«.

○ Podpore krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani. Ljubljanske reveže obvešča Rdeči križ, da je razdelil vse podpore in da je zaenkrat vsaka prošnja za podporo brezuspešna.

○ Predavanje »Slavističnega kluba«. Radi prevelike zaposlenosti v gledališču je bil g. režiser Ciril Debevec prisiljen preložiti svoje predavanje »O slovenski gledališki kritiki na prihodnjo nedeljo (19. januarja)«.

○ Mestno drsališče v Tivoliju se je moralo zapreti, ker je nastopilo južno vreme. Zopetna otvoritev se boče naznanila v dnevnikih.

○ Važno! Kdor hoče imeti zdrave in lahke noge, naj se obrne na pedikirja in maserja v kopališču »Slon«.

○ Kemično snajenje oblek — šimenc. Kolodvorska ulica 8.

○ Društvo zobnih zdravnikov za dravsko banovino ima svoj januarski sestanek v petek, dne 17. t. m., ob 20 v stranski sobi gostilne »Cinkole« v Ljubljani.

○ Pri smrtnem oznanilu pok. gospe Mar. Dolenc se mora pravilno glasiti, da se pogreb vrši v nedeljo ob 4 popoldne iz Stare poti št. 8. K pogrebu je došla tudi ga. Leopoldina Lindner iz Grada.

Ženin in nevesta

dobista obleko, plašč, suknjo itd. najče neješe pri FRAN LUKIČ - LJUBLJANA.

Maribor

○ Koncertne prilike so v Mariboru v visko plesne sezone bolj klavirne in žalostne. To je pokazal zlasti petkov koncertni večer, na katerem sta nastopila odlična glasbena umetnika prof. N. Nagačevski ter profesorica N. Ilneki. Izvedba koncertnega programa je bila sicer odlična ter visoko umetniška; toda izvajanje se je vršilo ob zvežajoči veliki unioniski dvorani, ki je bila vrhutega nezadostno zakurjena. Zeleti je, da bi se mariborska glasbena publika v tem oziru malo poboljšala.

○ Mariborski dobrovoljci imajo v nedeljo, dne 26. jan. ob 10 v restavraciji Narodnega doma svoj redni občni zbor.

○ Plameni so objeli v petek zvečer gospodarsko poslopje posestnika Turnška v Limbušu. Na mesto požara je takoj prispela limbuška požarna bramba, ki se ji je posrečilo požar omejiti tako, da je zgorel samo svinjak. Živino so pravočasno rešili iz ognjenih objektov.

○ Mariborčani pač radi čitajo in prebirajo vse knjižne novosti ter pridno segajo po lepih knjigah. V bogati izbiri so jim take knjige na razpolago v tukajšnji Prosvetni knjižnici na Aleksandrovi cesti, ki se ravnokar preureja in spopolnjuje po zgledu modernih ljudskih knjižnic. O posameznih knjižnih novostih bomo redno obveščali javnost. Poset omenjene knjižnice toplo priporočamo. Izposojevalne ure od 8—12 ter od 15—18.

○ Himen. Včeraj popoldne se je poročil v magdalenski cerkvi železniški uradnik Vojteh Vrhovšek z gđ. Dragico Vasletovo. Kot priči sta fungirala ravnatelj Ernest Horvat ter priv. uradnik Roman Pegan. Novoporočencema obilo sreče.

○ Promeine zveze in širša seja bo jutri ob 18 na Koroški cesti 1. Za vse člane je udeležba strogo obvezna.

○ Nočno lekarniško službo ima tekoči teden (do vključno 19. jan. opoldne) Vladovičeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici.

○ Iz škofijske pisarne. Šematizem lavantinske škofije za leto 1930 je izšel. Naroča se pri ordinarijatu.

○ Maribor — eno izmed središč letalskega sporta. V obdravski prestolici so ugodna tla za razvoj letalskega sporta ter njegove uspešne propagande. To dokazuje predvsem nabava posameznih letal po nekaterih tukajšnjih privatnikih, potem pa zlasti ustanovitev pilotske šole in pa postavitev provizoričnega hangarja na tezenskem dirkališču, katerega slovesna otvoritev bo danes teden popoldne. Otvoritvena slavnost se bo vršila na zelo slovesen način ter ob navzočnosti predstavnikov posameznih oblasti in korporacij ter letalskega sporta v naši državi. Stalno naraščajoče propagandno in letalsko organizatorično delo, ki se bo v očitnem gradnji aerodroma ob pričetku letošnje gradbene sezone še povečalo, pa je

Ljudska samopomoč v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživlja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ 53.000 Din na podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo.

dalo agilnemu tukajšnjemu Aeroklubu povoda za najetje klubovih prostorov v centru mesta. V eni sobi bo klubova pisarna, v drugi sobi pa se bo namestila že prepotrebna knjižnica, ki bo dostopna vsem članom in v kateri bodo na razpolago različne strokovne knjige, modeli, fotografije ter največji strokovni listi in revije.

○ Ustanovitev kmetijskega referata pri mariborskem sreskem načelniku. Pri okrajnem poglavarstvu za Maribor levi breg se je ustanovil v svrhu pospeševanja kmetijstva za okraje Maribor levi in desni breg ter Konjice kmetijski referat, ki bo odsej vodil vse posle, ki jih je preje imel kmetijski oddelek bivše oblastne samouprave v Mariboru.

○ Centrum mesta v — temi. V petek zvečer so ugasnile žarnice vzdolž Jurčičeve in Gosposke ulice ter so v četrtini temi ždeli tudi kavarniški gostje v Astoriji. Po trgovinah so v znamenju nekakšne idilične preteklosti zagorele sveče in božičnodrevesne lučke, tu pa tam tudi petrolejke. Po takojšnji intervenciji vodstva mestnega električnega omrežja se je prekinil intermezzo, ki je zbujal spomine na življenje Maribora pred desetletji.

○ Prva letošnja žrtev ozeblin. V nekem hlevu v spodnjem delu Tržaške ceste so našli neznanca v nezvesti. Pri njem so našli objavo tukajšnje Borze dela za polovično vožnjo na progi Maribor-Grobelno-Rogaška Slatina; na objavi je bilo tudi ime Ferdinand Mešič, po poklicu delavec iz Podčetrnika. Mešiča je tukajšnji reševalni oddelek prepeljal v bolnico, kjer se je pokazalo, da ima Mešič poleg težkih poškodb na zadnjem delu glave tudi zmrznjeni obe nogi in pa da se je zastrupil z alkoholom. Tudi so se ugotovile ločne ozeblin po celem telesu. Mešič je bil ves čas v nezvesti ter je zadobljenim poškodbam podlegel.

○ Z lestve je padel na Aleksandrovi cesti pri instalaciji električnega toka 17 letni elektrotehnični vajenec Stanislav Mali. Ponesrečenca, ki je zadobil pri padcu občutne poškodbe na desni roki, so prepeljali v tukajšnjo bolnico.

○ Na lovu za jajčkoljubci. Posestnik Martin Koebeč od Sv. Ane je kakor navadno pustil pri Vlahovičevem hlapcu večjo množino jajc, ki bi jih naj potem njegov potnik razprodal na debelo. Vseh jajč je bilo skupaj 2100 komadov v skupni vrednosti 2500 Din. Brez posebnega listka pa ne bi smel hlapec jajč nikomur izročiti. Pa sta se včeraj storila pri njem potepa dva ter ga prevarila. Za jajčki ni ne duha ne sluha, za prevaruh pa ravno tako ne.

○ Smrtna kosa. Preminula je v starosti 62 let posestnica Ana Pen. Pogreb danes ob 15 pop. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Pobrežju. — Umrl je 53 letni hlapec Anton Sukič. Pogreb jutri ob 15 pop. iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

○ Na včerašnji trg, ki je bil radi slabega vremena — oglasila se je v Mariboru prvič letos »babja jeza« ali »babje pšeno« — v splošnem bolj pičlo založen, so pripeljali slaninarji na 75 vozovih 250 zaklanih svinj, kmetje pa 16 vozov krompirja, 8 vozov sena, 4 vozove olave ter 2 voza slame.

○ Otvoril sem novi sanatorij v Mariboru. Gosposka ulica 49 (tik gimnazije), tel. 2358. Sanatorij je moderno urejen, zlasti za operativne slučaje, ima centralno kurjavo, vsaka soba toplo in mrzlo vodo. Diatermija, višinsko solnce, ultra-rdeča žarnica, tonizator. Izbira zdravnikov povoljna. Cene zmerne. — Primarij dr. Černič.

○ Grobovi. Včeraj popoldne se je ob številni udeležbi sorodnikov in prijateljev ugledne Mlakarjeve rodbine vršil pogreb vzorne krščanske žene in matere Marjete Mlakarjeve v. V sprevodu je bilo zlasti lepo število katoliških starešin ter profesorjev tukajšnjih srednješolskih zavodov, posebno ženskega učiteljskega z ravnateljem Kaduncem na čelu, zastopstvo zavoda šolskih sester ter veliko dijakin učiteljskinec. Pogreba sta se med drugim udeležila tudi predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec ter msgr. Vreže. Člani tukajšnjega pevskega društva Maribor pa so pod vodstvom pevovodje Gašperiča odpeli plemeniti pokojnici poslednje slovo, žalostinki »Vigred« in »Blagor mu«. Vzorni ženi in materi naj sveti večna luč.

○ Lajtersperski fanlovski obračun. V petek zvečer je na Lajtersperski cesti pred Pesnico neznan surovež napadel 36 letnega Antona Rantašo ter mu prižigal s topim orodjem občutne rane na glavi, pri čemer se je zrušil Rantaša v nezvest. Neznani napadalec jo je odkuril v noč. Rantaša pa se je z naporom poslednjih moči privlekel do nekega kozolca v bližini, kjer je potem obležal zopet v nezvesti ter so ga včeraj zvečer našli sosede. Rantašo so vsega zmrznjenega in težko ranjenega prepeljali v tukajšnjo bolnico. Njegovo stanje je zelo resno.

MANOFIN

je dosegel pri umivanju z mrzlo vodo večje uspehe kakor milo, soda ali lug s toplo vodo. Prepričajte se! Doza po Din 8— in 13—. Dobi se v drogerijah, parfumerijah in specerijskih trgovinah. Naročila sprejema glavno zastopstvo Manofina Novo mesto. V Ljubljani Drogerija Gregorič

Celje

○ Krasne store, pregrinjala, zavese, damsko perilo, elegantno, proti naročilu in po meri izdeluje M. Stribar, Celje, Aleksandrova ulica 2 (poleg Zamparutti). Pri naročilu perila, zavese itd. predčrtanje zastoni.

○ O zanimivih pokrajinah Egipta in Sinaja predava na jutrišnjem X. prosvetnem večeru vsenčilski profesor prelat dr. Matija Slavčič iz Ljubljane. Gospod predavatelj bo pokazal 51 lepih skoptičnih slik iz Egipta ter 29 slik iz Sinaja, skupno tedaj 60 slik. Vse prijatelje ljudske prosvete vabimo, da se predavanja v čim večjem številu udeležijo. Vstopnice se bodo dobile jutri ves dan v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti, zvečer pa pri vходу v telovadno dvorano Orlovskega doma.

○ Služba dnevničarja. Pri okrožnem sodišču v Celju se sprejme dnevničar z vničnik-strojepisec proti mesečni nagradi 850 Din. Prošnje sprejema do 14. t. m. predsedništvo okrožnega sodišča.

○ Nočno lekarniško službo ima do petka 17. t. m. lekarna »Pri križu« na Kralja Petra cesti (palaca Ljudske posojilnice).

○ Železniški vpokojenci in provizijonisti naj prevzamejo na postaji nove knjižice za dobavo kuriva. Knjižica stane 50 para.

○ Sprememba v železniški službi. Administrativni uradnik Franc Glazar je premeščen od progovne sekcije (glavna proga) v Ljubljani k progovni sekciji v Celje. Dalje sta premeščena brzojavnik Josip Raitmajer s Pragerskega v Celje in premikalec Alojzij Železnik z Zidanega mosta v Celje.

Pišejo nam

Z JEZICE.

Z jutrišnjim dnevem se odpre kmetijsko nadaljevalna šola, ki bo trajala 3 mesece. Pouk bo dvakrat tedensko, in sicer v ponedeljek in soboto popoldne od 1 do 5 zvečer. Predavalo se bo: O živinoreji, splošno kmetijstvo, o higijeni, živinorazvstvu, sadjarstvu, čebelarstvu, o zlozlah zemljišč, o kmetijskem pravu itd. V šolo se je vpisalo 22 kmetijskih fantov. Da je zagotovljen uspeh kmetijske nadaljevalne šole, nam kažejo uspehi onih kmetijskih fantov, kateri so v zadnjih 2 letih obiskovali te vrste šole. Ako se kdo še želi prijaviti, naj pride kar v ponedeljek 13. januarja popoldne ob 2 v šolo na Jezico, kjer se bo lahko vpisal in zvedel za pogoje za vpis.

Z JESENIC.

Kakor se čuje, bo že prihodnji teden tovarna K. J. D. prišla v vseh obratih z normalnim delom. — V jeseniški občini, kakor tudi na Koroški Beli, je precej otrok, ki imajo vrtno bolezen, kateri pravimo mumps. Sicer bolezen ne povzroča neprilik, vendar mora otrok za nekaj dni izostati od šolskega pouka.

IZ DOBOVE.

Obrti in trgovina je v naši fari jako razvita. Ne najdete zlepa kraja, kjer bi bilo toliko različnih obrtnikov kakor ravno v Dobovi. Tu imate čevljarje, tudi prvovrstne, krojače, od katerih ima eden celo modni salon za gospe, šivilje, tuudi modni salon za dame je pri nas, več prvovrstnih mizarjev, so kolarji, strugarji, imamo 3 pekarnje, eden od teh ima celo parno pekarno. V naših trgovinah dobite vse, kar rabite. Sploh ima Dobovčan vse v svoji fari. Dobovčani pa ne skrbijo samo za se, ampak tudi za svoje sosede Zagrebčane. Le pogledite pri jutranjem vlaku kaka gruča je na postaji. Tu se vam zbere vsako jutro kakih 20 mlekarjev, ki nosijo mleko v Zagreb, ker v Zagrebu imajo skoraj najraje fino dobovsko mleko. Drugi nosijo v Zagreb jajca in druge pridelke in tudi obilo lepih piščancev, kokoši, gosi in puranov se znoši na zagrebski trg. Za ta veliki trud zaslužijo naši ljudje pošteno svoj denar. Pa tudi Zagrebčani radi obiskujejo naše ljudi.

Moda v fari ni tako razvita kot v mestih. Tu pri nas je priprostega ljudstva dovolj, ki je precej izobraženo. Imamo pa tudi inteligenco, ki pa je zopet za se. Zato je tudi moda dvojna. Inteligenca sledi mestni modi tako, da opazuje ob nedeljah, pa tudi ob delavnikih damice v modernih visokih škornjih, torej se bodo kmalu pridružile našim sosedom hrvaškim kmetičam, ki nosijo tudi visoke škornje. Drugi del naroda so pa domačini. Le pogledite naše fante in dekleta ob nedeljah, kako so vam oblečeni. V vseh barvah se ti vsujejo iz farne cerkve dekleta in pa postavni fante. Obleke imajo prikojene po mestno, tako, da jih je veselje pogledati. Tudi v tem oziru ni zlepa kraja kot je naša Dobova.

Gostilničarji tožijo, da ni take kupčije kakor bi morala biti. Pomislite, vina je doma sedaj dovolj, ker prodati se ne da, drugič je pa tudi veliko preveč gostiln in naši fari. 10 gostiln je in 7 jih je samo okoli cerkve. Malo manj gostiln in tiste dobre!

IZ LJUTOMERA.

Vsem obiskovalcem ljutomerskih sejmov se daje na znanje, da so ljutomerski sejni skoro v vseh kolektarjih in prilikah napačno vpisani in se objavljajo, da se v letu 1930. vrše v Ljutomeru sledeči sejni na sledeče dneve: 14. januarja — živalski sejem, 11. februarja — živalski sejem, 11. marca — kramarski in živalski sejem, 8. aprila — kramarski in živalski sejem, 13. maja — konjski in živalski sejem, 10. junija — kramarski in živalski sejem, 8. avg. — živalski sejem, 12. avgusta — živalski sejem, 16. septembra — kramarski in živalski sejem, 14. oktobra — konjski in živalski sejem, 11. novembra — živalski sejem in dne 16. decembra — kramarski in živalski sejem.

IZ KRSKEGA.

Dne 23. decembra 1929 je priredila tukajšnja podružnica Kola jugoslovanskih sester v sokolski dvorani božičnico v prid siromašni deci. — Uvodni govor je imela gospa dr. Romihova. Na programu je bila igrice-enodejanke in številne deklamacije, ki jih je spretno vodila gospa Vutkovičeva. Pravo božično razpoloženje je povzdignil zbor božičnih pesmi, ki jih je zapel pevski zbor učencev naše meščanske šole in katerega je uvečal in vodil ravnatelj meščanske šole, gospod Josip Vutkovič, eden izmed onih, ki požrtvovalno drže glasbeno življenje našega mesta na zavidni višini. Gledalci je bilo gledati, kako prihajajo in veseliti, ožarjenih lie in smejočih oči odhajajo obdarovani otroci. Iskreno se zahvaljajmo vsem blagim srec in ljubiteljem naših malih.

ZOBNI ATELJE Zins

voditelj SERIANZ A., zopet redno sprejema od 8 do 11 in od 16 do 19. — Ljubljana VII, Celovška cesta 34, Šiška.

Kake so delovne mezde v Italiji po uradni statistiki

Fašistični strokovni pokreti, ki je bil skozi vsa leta ponos i Mussolinija i fašizma, je zapadel med tem že propadu radi nasilja in krivice, ki jih je vršil. Na mesto tega velikega pokreta je stopila danes prazna tvorba, ki ni niti zdaleka več podobna kakemu strokovnemu gibanju. Ekspozienti tzv. revolucionarnega fašističnega strokovnega pokreta niso več delavci, ampak — podjetniki. Strokovni poročevalci v velikih časopisih — ki so vsi inspirirani od ministrstva za korporacije — se zadovoljujejo s frazami. Tako poročajo, da je Italija rešila socialno vprašanje, da so njeni sindikati napopolnejše in najuspešnejše institucije te vrste, da ni v nobeni deželi več toliko kolektivnih pogodb kakor baš v Italiji itd. Gorje onemu, ki bi se drznil trditi nasprotno!

Toda čeravno se fašizem zelo trudi, da bi zakril resnico, se mu to vendar ne posreči popolnoma. Dostikrat zadostujejo že same statistike, ki so jih priredili sami fašistični uradniki in jih isti tudi tolmačili, da se osvetli delo fašizma v pravi luči. Z ozirom na trenutne delovne mezde nam podaja pred kratkim izšlo Italijansko letno poročilo, kakor tudi »Statistični mesečnik« številke, ki zaslužijo našo pozornost. Če primerjamo te številke z mezdami pred vojno ali pa z mezdami iz leta 1921-22, tedaj dobimo sliko, ki ji ni treba več nikakega komentarja. Podajamo podatke:

Tekstilna industrija: V drugem četrtletju 1921 je znašal življenjski indeks 522, mezde so pa znašale v volneni in bombaževi industriji povprečno 16.80 lir na dan. Septembra 1928 pa je znašal življenjski indeks 529, povprečna plača pri volneni industriji 14.80 lir, pri bombaževi industriji pa 12.80 lir na dan. Tako opazimo padec dejanskih mezd v volneni industriji za 15.5%, v bombaževi pa 51%.

Stavbena stroka: Povprečna mezda v letu 1914. lir 4.42 na dan, 1921: življenjski indeks 541, povprečna mezda 26.4 lir na dan. 1928, septembra meseca: življenjski indeks 529, povprečna mezda 18.40 lir na dan. Torej znaša padec dejanskih mezd 22% v primeri z l. 1914. in 32% z ozirom na leto 1921.

Cementna industrija: Leta 1921. so prejeli nekvalificirani delavci povprečno mezdo 20 lir, kvalificirani delavci pa 30 lir. Septembra meseca 1928 so pa prejeli vsi, kvalificirani in nekvalificirani delavci mezdo 18.40 lir na dan. Torej je splošna mezda nižja od mezde nekvalificiranih delavcev iz l. 1921., ob približno enakih življenjskih pogojih.

Industrija za železniške potrebščine: Leta 1914: življenjski indeks 100, povprečna plača 4.9 lir na dan. 2. četrtletje 1921: Indeks 522, mezda 25.44 lir. September 1928: Indeks 529, mezda 20.88. Mezde so se torej znižale za ca. 30% z ozirom na l. 1914. in z ozirom na leto 1921.

Kovinarska industrija: L. 1914. kažejo industrijske statistike povprečno mezdo 5.68 lir, sindikatne statistike pa 5.56 lir. Statistično poročilo priobčuje septembra 1928, da znaša povprečna mezda kovinarja 25.40 lir na dan. Indeks se je zvišal od 429 na 529. Če bi hoteli doseči predvojne dejanske mezde, bi morali povišati sedanje mezde še za 20%. Pri tem moramo pomisliti, da zavzemajo kovinarji posebno, privilegirano stališče z ozirom na druge kategorije. Čeravno je težka industrija v delni krizi, je vendar ona edina, ki je polno zaposlena v Italiji.

Tudi avtomobilska industrija zavzema nekako privilegirano stališče. Leta 1914. so plačevali Fiat-tvornice mezdo 2.21 na dan. Približno isto mezdo so dajale i druge tvornice. L. 1920. se je gibal povprečnost med 30 in 32.64 lir na dan. Septembra 1928 pa je znašala povprečna mezda 27.26, t. j. od l. 1920. znižanje mezd za ca. 17.4%. Indeks je bil v obeh slučajih približno isti.

V ladjedelnicah pomenja doba 7 letnega (1928) fašističnega režima naravnost katastrofo. Po poročilu iz Julijske Benečije je znašala povprečna mezda julija 1921 dnevno okrog 52.24 lir, v Liguriji pa 26.64. Poročilo priobčuje sedaj, da so znašale v septembru 1928 mezde 21.04 lir dnevno. Indeks se je pa z ozirom na l. 1921. znatno zvišal!

Od leta 1928. do danes pa so se vse potrebščine podražile za približno 5%. Torej moremo z gotovostjo trditi, da so se pod fašistovskim režimom znižale plače za 20—40%.

Dejstva, suhe številke govore glasno obožbo.

Nizozemsko strokovno gibanje dne 31. decembra 1928. Po poročilih iz centralne strokovne zveze v Holandski, ki je v članu na Mednarodni strokovni zvezi, je štela zveza na Nizozemskem 31. decembra 1928 561.037 članov.

Holandska ima svobodne, komunistične, verske, sindikalne, nevtralne in tzv. neodvisne strokovne zveze. V odstotkih je imela svobodna 39.3% (220.545 članov), komunistična 2.9% (16.184 članov), verski sindikati 36.8% (206.998 članov), sindikalna zveza 0.5% (2.943 članov), dve nevtralni zvezi 5.0% (28.366 članov) ni vse ostale 15.3% (86.001 članov).

Kakor je Holandska majhna dežela, vendar vidimo, da je strokovno silno močno organizirana.

Štirje zakoni krščanske umetnosti

Iskanje in tipanje za novim in času primernim stilom se odraža tudi na področju cerkvene umetnosti, ravno tako v slikarstvu kakor v kiparstvu in arhitekturi. Žal pa je zašlo v stremljenje prave, resnične ustvarjalne umetnosti za novim izrazom pod naslovom »moderne umetnosti« mnogo nepotrebnega kiča, ki sploh nima drugega cilja pred seboj, kot da bi ugajalo par modernim blazirancem, ki iz samega dolgočasia ne vedo, kakšne umetnosti bi se počenjali. In ta »moderna« umetnost se je vrnila celo v svetišča.

V nagovoru, ki ga je imel kardinal dr. Faulhaber na Silvestrov večer v Monakovem, se je obširno razgovoril z izredno markantnimi izjavami o bistvu cerkvene umetnosti, vidno pod vtisom posameznih novih cerkvenih zgradb, ki jih celo razni katoliški ilustrirani listi tako zelo hvalijo in povzdigujejo do nebes. Mnoge nove cerkvene zgradbe, je izjavil dr. Faulhaber, so »ol« podobne kaznilnicam, trgovskim hišam ali skladiščem kot pa svetiščem. Radi brutalnega pačenja človeškega v slikarjih modernih je kardinal poudarjal, da morajo krščanski umetniki biti prepričani, da je človek odsev in umetniško delo Boga. Naj le slikajo moderni drevesa rdeče, konje zeleno, človeka v obliki tri- ali štirikotnika, naj le delajo njihovi človeški spački vtis, da izhaja človek iz opice, krščanska umetnost mora darvinizem odklanjati in se zavdati, da je človek že sam na sebi največje in najpopolnejše umetniško delo, ki ga pač ne zmore nikoli ustvariti ubogi črvček, ki se imenuje »moderna umetnik«. Kristusove slike modernih postanejo lahko celo bogokletstvo in čisto žalijo verski čut vernikov. So slike Matere Božje, ki kazijo vso betlehemskega legendo. Angelji se predstavljajo kot leteče ribe in svetniki s tako bedastim izrazom na obrazu, kot da bi stali slikarjem za model sami zločinci.

Kardinal dr. Faulhaber je postavil v svojem govoru štiri zakone, ki se jih mora držati krščanska umetnost. Prvi zakon je, da se mora krščanska umetnost držati cerkvene tradicije, kar je predpisano tudi v novem cerkvenem zakoniku. Zato je dolžnost cerkvenih oblast, da budno pazijo, da se ne vrine stil, ki ne gradi cerkva, ampak razstavne dvorane in kolodvorce. Predpisi veljajo tudi tedaj, če določi kak dobitnik ali država, ki graditev cerkve podpira, drugače! Slika v cerkvi ne sme delovati samo umetniško in dopasti umetniku, ampak mora tudi imeti duha tradicije.

Zimski sport in tujski promet

V zadnjih letih se je zimski sport — predvsem smučanje tako razširil in vkoreninil v široke plasti ljudstva, da se je pokazala nujna potreba ustvariti tudi zimski letovišča. V teh zimskih sportnih letoviščih bi imel priliko za razvoj tudi tujski promet.

Na Gorenjskem so snežne prilike tako ugodne, da ne zaostajamo v tem pogledu za ostalimi alpskimi deželami. In ne samo to, tudi tereni in panorami je nadvse idealna in smo v marsičem na boljšem kakor pa v inozemstvu, kjer imajo že znane zimske sportne centre.

Vsa ta dejstva so se upoštevala, zato je zimsko-sportna Zveza stopila v stik z ministrom za trgovino in industrijo napravil se je velikopotezen načrt, da se naša gorenjska letovišča preuredi tudi za zimsko sezono. Pričelo se je s Kranjsko goro, ki ima najugodnejše snežne razmere. Pripravlja se še v Dovje-Mojstrani, Bledu in Bohinju. Vsi ti kraji so že dobili smuške skakalnice, deloma se grade umetna drsališča. Na Bledu si pa grade celo zimski stadion. Poleg tega naprav za smučanje, se bo pa zgradilo tudi sankalsiše, ki bo omogočevalo tudi vožnje z bobom.

Glavna težkoča v vseh teh krajih je pomanjkanje primernih hotelov. Edini Bled je s hoteli preskrbljen. Vendar ti hoteli počevni po sobah niso imeli peči. Sedaj se pa vsi ti

Drugi zakon krščanske umetnosti je: »govoriti moraš v jeziku svojega časa.« Krščanska umetnost je v različnih časih različno govorila in vedno znova našla nov izraz za njeno notranjo poglobitev. Sedanja cerkvena umetnost išče novih izraznih oblik svojega duha, ne da bi do sedaj našla novega stila. Mogoče bo našla kamen modrih, če bo znala združiti prvi zakon: Moraš se držati cerkvene tradicije! z drugim: Moraš govoriti jezik svojega časa! Prvi zakon jamči za večno vztrajnost, večno vrednost, večno trdnost, drugi za napredek, časovnost, samorastlost! Tudi cerkvena umetnost mora korakati s časom. Sicer lahko mirno uporabljamo mesto krožnega in koničastega loka navpično in vodoravno linijo, toda predaleč ne sme iti in ne sme popolnoma prelomiti s tradicijo preteklosti. Če se zvonik nekoliko zniža ali ne, je vseeno, samo da si je opazovalec cerkve oddaleč na jasnem, da vidi pred seboj cerkveni zvonik in ne rezervoarja za vodo.

Tretji zakon: Varovati moraš religiozni značaj! Religiozni značaj se ne more arhitektonski zgraditi, že na zunaj nalepiti kot kaka znamka. Še spočetka mora zrasti iz dogme in liturgije. Grški ženski kip ne postane že kip sv. Cecilije, če se mu napravi svetniški sijaj okoli glave. Tako tudi ni zgradba profanega stila že svetišče, če se mu pritrdi na pročelje ogromen križ. Torej mora biti krščanski umetnik že sam religioznega značaja in duševno soroden svojemu delu. Če je umetnost izraz notranjega doživljanja, mora biti cerkvena umetnost izraz notranje cerkvene duhovnosti. Cerkvene umetnosti ni brez krščanskih umetnikov! Kdor ne veruje v čudežno prisotnost Kristusa v naših cerkvah, kdor ne sodoživlja v dokončani cerkvi svetih skrivnosti, tudi ne more prav zajeti zveze in skupnosti med nastajajočo cerkvijo in svetimi skrivnostmi. Dajte nam krščanske umetnike in dali ste nam cerkveno umetnost!

Četrti zakon krščanske umetnosti je, da mora služiti Bogu. Sedaj nam postane jasno, čemu in v kakšno svrhu goji Cerkev lepe umetnosti: da služi Bogu. Ne smejo služiti modi in modernizmu, ne samovoljnostim in muhavostim umetnika ali umetniške smeri, ne ničemerosti, ki si hoče napraviti ime, ampak morajo služiti Bogu in širiti slavo njegovega imena med narodi. Cerkvena umetnost, ti imaš sveto poslanstvo! Dvigni se, podi luč! Postani služabnica božja!

nedostatki odpravljajo. Tako da bodo v najkrajšem času Bled, Bohinj in Kranjska gora, letovišča s stalno letno in zimsko sezono. Kakšne važnosti bo to za prebivalce teh krajev, menda ni potreba posebej poudarjati.

Najmočnejši kader zimskih gostov po teh krajih tvorijo zimski sportniki. Da je to res so dokaz polni vlaki z Gorenjskega. V zadnjih letih se je število zimskih sportnikov tako pomnožilo, zlasti smučarjev, da je že z našimi domačimi sportniki omogočen obstoj teh zimskih letovišč. Je pa tudi veliko zanimanje v inozemstvu za poset naših krajev. Osobito pri Čehih, Nemcih, Avstrijcih in Madjarih.

Da se pa opozori tako inozemstvo, kakor tudi domačo širšo javnost, na lepoto zime na Gorenjskem, na naša letovišča in krasoto naših Alp, priredi Zimsko Sportna zveza konec januarja velike mednarodne zimsko sportne tekme. Na te velike mednarodne tekme, ki se bodo vršile na terenu med Bledom in Bohinjem, bo prišla vsa evropska smuška elita. Vršili se bodo razni smuški teki, drsanje in skakanje. Skratka bo to ena največjih sportnih prireditvev ne samo v državi, temveč tudi v inozemstvu. Cela prireditev je pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja.

O samih tekмах bomo priobčili v prihodnji številki daljši članek.

LAHKA ATLETIKA

Nemško-avstrijska rekordna tabela. 100 m Geissler 10¹/₁₀ sek.; 200 m Geissler 22 sek.; 400 m Geissler 50,2 sek.; 800 m Mahr 1:56,2 min.; 1000 m Friebe 2:34 min.; 1500 m Friebe 4:06,6 min.; 3000 metrov Friebe 9:01,4 min.; 5000 m Kantor 15:30,2 min.; 1000 m Tuschek 33:52,8 min.; 110 m lese Weilheim 15,2 sek.; 400 m Geissler 58 sek.

Disk: Janausch 44.38 m; krogla: Vetter 13.56 m; kopje: Umfahrer 59.78 m; klavir: Trönnner 43.05 m.

Skok v višino z zaletom: Umfahrer 1.85 m; skok z mesta v višino: Haselsteiner 1.45 m; skok v daljavo: Egger 7.26 m; skok v daljavo z mesta: Widter 3.18 m; skok s palico: Held 3.70 m; troskok: Franzl 14.18 m.

Stafeta 4 × 100 m: WAF 43.6 sek.; 4 × 200 m: WAF 1:38.8 min.; 4 × 400 m: WAF 3:27.8 min.; 4 × 1500 m: WAF 17:29.2 min.; 100 + 200 + 300 + 400 m: WAF 2:00,6 min.; 800 + 200 + 200 + 400 m: WAF 3:41 min.

TENIS

Do sedaj 19 narodov! Za letošnje tekmovalne v borbi za Davisov pokal so se v zadnjem času prijavile Španija, Rumunija in Češkoslovaška — vse tri za evropski pas. S temi je sedaj pripravljen za to tekmovalno 19 držav. V ameriški skupini so prijavljeni 3 tekmeči, a v evropski 16 konkurentov.

NOGOMET

Basty — Ambrosiana 2:1. V Milanu je ogrska Basty odigrala poslovnino in zadnjo tekmo na svoji turneji po Italiji. Ob tej priliki se je Ogrom posrečilo premagati eno najboljših italijanskih moštvev. Prav lep uspeh je to. Tudi prvi polčas je končal z 1:0 v korist Bastyje. Ogrji so bili nezadovoljni s sodnikom. Poleg tega so se sprli tudi z vodstvom kluba Ambrosiana, ki jim ni hotelo izplačati pogojene vsote.

RAZNO

593 km na uro! Ali je to kaka hitrost? Danes, ko živimo v dobi rakete in nedosegljivih motorjev, bi taka hitrost kmalu ne pomenila dosti. Zato se svet ni začudil, ko je angleški mornariški letalec pri tekmah za Schneiderjev pokal dosegel skoraj brzino 600 km na uro. Nikakih slavnostnih, proslav, predavanj ali kaj sličnega ni bilo. Toda le 20 let je od tega, odkar je svet kar strm in ni mogel priti k sebi, ni mogel razumeti, da je tedaj nek letalec dosegel hitrost 88 km na uro. Tedaj so natančno preračunali, da je dotični pilot v eni minuti preletel 1500 m, v eni sekundi 25 m. Bajna in pravilna hitrost je to bila za one čase. Kot rečeno, danes pa je dosežena brzina 593 km na uro, torej v 1 minuti 10.000 m in v 1 sekundi 166,6 m. Če danes gledamo nazaj, se ne hote vprašamo, zakaj so se pred 20 leti čudili in zakaj se danes nihče ne čudi več. — Takrat namreč so sploh smatrali, da je nemogoče tako razviti letalsko tehniko. Časi pa so se izpremenili. Današnji človek se ne čudi več nad hitrostjo 600 kilometrov na uro. Mi bi morali videti vse večje številke, ki bi nas spravile v začudenje in strmenje.

TURISTIKA

Skiotično predavanje o poletju na Fär-Oer otokih, kjer so glavna lovišča kitov, in o Grönlandiji priredi Slovensko planinsko društvo v ponedeljek, dne 15. t. m. t. l. v veliki dvorani hotela Union; začetek ob 20. Predava g. dr. Otto Steinböck, univ. prof. iz Inomesta v nemškem jeziku. Pokazal nam bo 200 različnih krasnih skiotičnih slik iz bajnih severnih dežel. Predprodaja vstopnic v pisarni SPD, palača Lj. kred. banke, IV.

Od Soče in Jadrana

Solski prepir med katoličani in fašisti se pridno nadaljuje. Fašistična knjigarna »Littorio«, ki je nedavno izdala znano Missiroljevo knjigo o vatikanskih dogovorih, je te dni dala na svetlo brošuro »Fašistična država, Cerkev in šola«, spisal Ignatus. Brošura napada Katoliško akcijo in posebno njeno »šolsko tajništvo«, čes da se za katoliško akcijo skriva politična stranka, ki hoče uveljaviti vero kot vrhovno vodilo vzgoje. Sklicuje se na to, da država v konkordatu ne »priznava«, temveč samo »smatra« verouk za podlago in završetek javnega pouka. Vrednost brošure torej ni v argumentaciji, značilna je le za napeto razmerje med Cerkvijo in državo. Fašisti bi hoteli likvidirati konkordat na tihem, obdržati pa politične uspehe lateranskih pogodb. — V isto vrsto kakor omenjena brošura spada polemika med vatikanskim glasilom »Osservatore Romano« in »Tevere«. Ta fašistični list je tudi napadel Katoliško akcijo, čes da rabi vojaška povelja, da ima zastave itd., da je to navadna politična organizacija po vojaškem vzorcu!

Duhovniške vrste se redčijo. Komaj se je zagnil grob za č. g. Božidarjem Goljevškom, kaplanom v Postojni, že je legel k večnemu počitku drugi zaslužni duhovnik na Goriškem, č. g. Angel Cargo, župnik v Sovodnjah. Pokopali so ga v četrtek. Naj počiva v Bogu!

Samomor. Med Dutovljami in Stanjelom se je vrgel pod vlak Milan Milič, natakatar na Opčinah, doma od Briščekov pri Proseku. Pokojnik je bil star komaj 19 let. Šel je menda v smrt, ker si je preveč vzel k srcu neki opomin svojega gospodarja.

Vprašanje fašističnih tajnikov na Primorskem se ni povsem rešeno. V Gorici je bil potrjen stotnik Godina za tajnika, v Pulji je ostal Reli, na Reki je bil imenovan dr. Gherbaz. Glede tržaškega tajnika se ni padla odločitev. Ker je potrjitev dosedanjega tajnika inž. Cobola izostala, je upravičena domneva, da inž. Cobol ne bo več potrjen.

Skrbite za zdravje!

Navodila za obvarovanje pred nahodom, pred infekcijami zgornjega dihalnega trakta in pred influenco.

1. Spi redno primerno dolgo (8 do 10 ur) ter imej okna vsaj malo odprta, odeje pa dovolj, da ti je prijetno toplo.
2. Bodi zmeren v jedi, jej mešano hrano ter pij primerno množino čiste vode (6 do 8 čaš dnevno).
3. Bodi oblečen primerno vremenu in temperaturi v obleko, ki varuje vse ude pred mrazom ter drži telo suho.
4. Izogibaj se ljudj, ki so prehlajeni, posebno onih, ki kihajo ali kašljajo. Bolj nevarni so za svojo okolico oni, ki se ravno pričnejo počutiti bolni kakor oni, ki morajo radi bolezn ostati v postelji.
5. Izogibaj se krajev, kjer se zbirajo množice ljudi in to predvsem v zaprtih lokalih.
6. Ne uporabljaj skupnih brisač, lavorjev, čaš, jedilnega orodja in toaletnih potrebščin.
7. Temeljito si umij roke pred jedjo.
8. Ne uporabljaj kot varovalna sredstva pred prehladi nikakih zdravil, ki jih vidiš anonisane v te svrhe.
9. Ne zavživaj alkohola (vsaj ne prekomerno).

Navodila, kako se obvaruješ resnejše bolezni, ako si prehlajen.

1. Ako si prehlajen, se čutiš bolnega ali imaš zvišano temperaturo, pojdi v postelj takoj, odeni se toplo in imej okna vsaj nekoliko odprta; pošlji po zdravnika ter se drži njegovih nasvetov.
2. Ne delaj nikakih posebnih kur (knajpanje etc.), kajti za to bolezen ni nikake specifične kure.
3. Ako ne moreš imeti zdravnika, ostani v postelji, zavživaj enostavno hrano, pij mnogo pijače, kakor vodo, sadni sok, mleko, tople juhe. Pri zaprtju vzemi kako mlo odvajalno sredstvo.
4. Pomni, da je v svrhu preprečenja pljučnice ali kake druge resne komplikacije brez-pogojno potrebno ostati tako dolgo v postelji, da zginejo vsi simptomi prehlada.

Dve pismi o Jezusu

Joanan, davkar v Magdali - Caheju, davčnemu zakupniku v Jerihi

Moj ljubi Cahej! Danes sem imel na kosilu Jezusa, preroka iz Nazareta; prišlo je več naših prijateljev, da bi ga videli. Obljubil sem Ti bil, da Te bom o vsem obvestil, kar se bo zgodilo; toda obljubil sem preveč. Povedal Ti bom, kakor pač morem, toda Jezus je odšel šele pred eno uro in vse mi še vrvi v glavi.

Kakor veš, sem bil zaradi cele stvari zelo vznemirjen in še danes zjutraj je bila moja prva misel: Premoženje bi dal, če bi mogel celo pojedino odpovedati. Ti in jaz sva dosti krat rekla, da ljudje, kakor sva midva, niso slabši od drugih, toda ko sem v duhu premo-tril odpovedana vabila, se nisem mogel ubraniti čustva, da smo za moža, kakor je Jezus, le čudna družina. Vprašal sem se, kaj bi le bilo, ako bi začel Ruben po svoji navadi opletati z jezikom, in sklenil sem, da mu pred začetkom obeda kako namignem. Nisem pa našel prilike za to, in kakor je stvar potekala, tega tudi treba ni bilo. Ruben danes ni bil Ruben.

Tedaj, Jezus je prišel. Kdo je to? Če bi me bil vprašal med obedom, bi bil odgovoril, da je to najljubeznivejši mož, ki sem ga kdaj videl; toda sedaj mislim — oh, sam ne vem kaj mislim razen tega čudnega, da nisem vreden, da bi se dotaknil njegovih nog. Seveda smo vsi hlepeli po tem, da bi ga slišali govoriti, Ruben je upal, da bo farizejem katero primazal, in mu je dal tudi priliko za to. Toda Jezus farizejev niti omenil ni, in da povem po pravici, smo vsi pozabili, da so taki ljudje na svetu. Zdelo se je, da prav tako rad posluša kakor govori. In kakšen poslušalec je to! Še nikoli nisem naletel na koga, ki bi tako poslušal kakor on. Slučajno sem omenil mojega fanta, Benjamin, kajti ne vemo prav, kaj naj bi ga dali učiti, in smo seveda zelo v skrbeh, ker za carinarjevega sina ni mnogo možnosti. Jezus se je takoj zanimal in vprašal to in ono o fantu. Prilagodil mi je tudi o svoji lastni mladosti. Nazadnje me je bilo čisto sram, saj veš, da je malo čudno, ako naj-deš koga, ki tvojega otroka bolje razume nego ti sam. A on mladece resnično pozna!

Ne morem Ti navesti vseh stvari, o katerih smo govorili. Bile so to vseskozi samo stvari, o katerih bi mogla govoriti Ti in jaz, a ven-dar je bila razlika. Naenkrat sem opazil, ko sem z njim govoril, kakor da bi ga bil svoj živ dan poznal. Ne da bi mogel povedati, kako je do tega prišlo, sem mu začel pripovedovati, kako sem zašel v ta naš poklic, pripovedoval sem mu naše težave in kako nemogoče je ostati vedno pošten, če te vsak skuša ukani, posebno v teh težkih časih, ko je bodočnost tako neotvora in je treba poskrbeti za družino, dokler je še čas. Poslušal me je in mi gledal naravnost v obraz, kakor bi vse razumel, kar sem rekel — in tudi vse, česar nisem rekel — in kakor bi mu bilo žal nas vseh. Ni me prekinil niti čemu oporekal, toda čim bolj sem ga gledal, tem bolj sem želel, da nikdar ne bi bil zašel v ta prekleti poklic, tembolj sem želel, da bi mogel še enkrat začeti od kraja.

Zdelo se Ti bo smešno, toda ko je tako sedel tu, sem se vprašal, zakaj nismo bili vsi kakor on. Mi vsi smo bili bolni, le on sam je bil zdrav. Mislim sem na čisto sva midva oba še bila dečka, in čutil sem, da sva zgrešila svojo pot. Če bi bil z njim sam, bi se mu bil pač iz luže izpovedal in ga vprašal, kaj mi je storiti. Opaziti je mogel, da bi skoro izgubil oblast nad svojimi čustvi — v našem mestu sicer pravijo, da Joanan sploh nima nikakega čustva in do danes sem jim malone sam ver-jel; toda res, solze so mi zalile oči, prevzelo me je tako hrepenenje in čutil sem se brez po-moči. In Jezus mi je rekel, kakor bi vse raz-umel: »Ne boj se! Prendari vse še enkrat in pomisli, da Tvoj nebeški Oče ve, kaj Ti je po-trebno. Samo svojega življenja ne izgubi, ko se trudiš, da bi ga obdržal.«

Ali vidiš, kaj je menil?

Kosilo je bilo pri kraju in ravno sem ga na pragu pozdravil v slovo, ko je nenadoma prišla mimo deklica Rahela — morda slutiti nje-no obrt — in čutil sem, kako mi je kri pla-nila v obraz ob misli, da bo dala spoznati, da me pozna. Ona pa je gledala samo Jezusa. Ne-kateri njegovi prijatelji so se umaknili, ko so jo opazili. Jezus sam pa se je ozrl nanjo s pogledom, ki ga ne bom nikdar pozabil, šel naravnost proti njej in ji rekel samo to: »Tega ne stori več!« In ko je šel dalje, je najprej obstala in gledala za njim, nato pa je z ro-kami zakrila obraz in stekla po cesti nizdol. Jaz pa sem ga opazoval, dokler mi ni izginil izpred oči, in zelo težko sem se premagal, da nisem stekel za njim. Sedaj je na potu v Je-ruzalem in pojde skozi Jeriho. Omenil sem Te njemu nasproti. Na vsak način ga moraš vi-deti. Naj Te od tega nobena stvar ne odvrne. Mir s Teboj!

Prip. Pravkar je prišel Benjamin domov. Ti bi mladea rad imel, Cahej! Biti mu moram boljši oče. Ali še veš, kako sva šla. Ti in jaz, prvič v tempelj? Bila sva v Benjaminovih letih. Ali še veš, kako smo vsi prepevali, ko smo šli gori? »Kdo se bo vzpel na goro Go-spodovo? On, ki ima čiste roke in čisto srce.«

Svojo pot sva zgrešila, Cahej. Toda od-kar je bil Jezus tu, mislim, da naju Bog ni ponolnoma zavrgel. Ali meni, da bi mogla še enkrat začeti od kraja?

Nasvidenje!

Ce hočete imeti dobre in ne po-kvarjene snežne čevlje, vseh vrst gumijastih čevljev, se popravljajo v prvi strokovni delavnici. — Imam razne barve gumija v zalogi.

AUGUST SKOF, strokovnjak
Ljubljana, Igriška ulica šte 2

Cahej, davčni zakupnik v Jerihi, Joananu, davkarju v Magdali

Ljubi Joanan! Zaradi Tebe je Cahej osi-romašil. Polovico vsega, kar sem bil v teh letih nabral, je šlo namah, in po vsej priliki pojde še tudi ostalo. Tvoje pismo je dalo povod, in kes zaradi tega je Tvoja stvar, kajti jaz sam se ne morem kesati, veliko prezadovoljen sem, da bi se kakorkoli žalostil.

Pisal si mi, da ne smem zamuditi videti Jezusa, toda skoraj bi bil vendarle zamudil. Bilo je pred sedmimi dnevi, ko sem slišal, da je prišel v Jeriho; tedaj sem se takoj odpra-vil, da vidim moža, ki je pri Tebi povzročil tak preobrat. Toda velika množica ga je že ob-dajala, in ker sem manjši nego večina drugih in tudi ne mož, kateremu bi bili ljudje po-sebno radi na uslugo, nisem mogel priti v nje-govo bližino, pa naj sem storil, kar sem hotel. Zato sem poizkusil nekaj drugega. Tekel sem naprej, splezal na drevo in čakal, čim sem si zagotovil dober razgled. Zagledal sem ga v dalji in ga opazoval, kako je prihajal bliže, in v duhu sem že videl, kako gre mimo, jaz pa ostanem zadaj. Bil je oddaljen še tri korake od mene, ko je postal; pogledal mi je v obraz in mi rekel, kakor bi bil njegov dober prijatelj: »Cahej, speši se in pridol, danes mi moraš dati prenočišče.«

Ce sem bil srečen? Stokrat sem se vprašal, zakaj so me te besede tako prevzele. Toda ali ni to nič. Joanan, ako se s Teboj po dolgem času zopet ravna kakor s človekom? Podaril mi je svoje prijateljstvo! Izvrženci morajo sklepati prijateljstvo z izvrženci, toda kaj me potrebuje — on?

Nisem izgubljal časa. Opočel sem se doli in mu nutil prisrčno dobrodošlico. Potem sem se obrnil, da bi mu pokazal pot do moje hiše. Tedaj so se začele moje težave. Nisem se šel dvajset korakov, ko sem vedel, da nekaj ni bilo prav, in to bi bil moral seveda vnaprej vedeti. Razpoloženje se je izpremenilo, Joa-nan. Kramljanje množice je utihnilo; celo otroci so obmolknili. Bil je strašen molk. Sijaj na obrazih mož je ugasnil in okoli sebe sem videl sam srd in zaničevanje. Rekel boš, da sva to že tudi prej marsikdaj doživela. Gotovo; toda če tega midva, Ti in jaz, morda tudi ni-sva zaslužila, sva jim na vsak način dobro po-plačala. Toda ali sem smel njega potegniti v blato, v katerem sem sam živel? Zdelo se je, da je namah izgubil vse svoje prijatelje za-radi mene. Nato so glasovi zopet oživel. Ob-kladali so me z običajnimi poskrami, toda to-pot niso merili name. »K takemu gre v gostile« je rekel eden; in slišal sem odgovor: »Gotovo da! Zna si izbrati dobro kuhinjo!« »In dobro vino!« je dodal tretji. Tudi on je slišal vse to, tako kakor jaz. Mislim sem sam pri sebi: »Zdaj se pač kesam, da se je spečal z menoj?«

V tem je stopil, korakajoč dalje, nekoliko bliže k meni in mi rekel: »Saj boš imel pro-stora tudi za te moje prijatelje?« Pri tem je pokazal na mlade može, ki so bili z njim. Od-govoril sem mu. Toda nisem si vedel več po-magati in svoje vloge nisem mogel dalje igrati. Da, Joanan, vsa moja trdnost se je razsula! Če bi se bil vsaj mogel obrniti proti njim in

reči: »Ti mojše me obrekujejo, čeprav sem carinar, so moje roke vendarle čiste.« Pa tega nisem mogel reči. Govorili so resnico, ko so rekli, da moja hiša ni mesto zanj. Pogledal sem ga in tedaj so se mi odprle oči. Poleg njega smo bili vsi drugi nizkotni in nečisti. V ušesih mi je šumelo, misli so se mi zmedle, vendar sem v sebi slišal neki glas: »Jezus ne sme za-man v mojo hišo!« In ravno ko smo prišli do hiše, je postalo v meni svetlo in sem vedel, kaj mi je bilo storiti. V veži sem se obrnil in strgal s sebe oblačilo. »Poslušajte,« sem zaklical, »po-lovico svojega premoženja dam ubogim, in če sem koga za kaj ogoljufal, mu hočem četvero povrniti.« Potem mi je glas odpovedal in ozrl sem se nanj, če bi mi mogel pomagati iz stiske. Nisem mogel brati njegovih misli, toda na nje-govem obrazu je bil smehljaj in bil sem za-dovoljen. Dvignil je roko, kakor da bi hotel mojo hišo blagosloviti, in rekel: »Odrešenje je prišlo danes tej hiši. Tudi Cahej je Abrahamov sin.« Da, to je rekel; to so bile njegove besede. Rekel je, da nisem nikak izobčenec in domi-slil sem se, da sme Abrahamov sin klicati Abrahamovega Boga. »Sin človekov,« je rekel — ali se je imenoval tako tudi tedaj, ko si ga Ti videl? — »Sin človekov je prišel iskat in rešiti tiste, ki so bili izgubljeni.« Čudno, ni-sem vedel, da sem bil izgubljen, dokler me ni on našel. Stopil je v hišo in se mudil pri nas. Reči morem samo to: Nikoli več ne bomo taisti. Kakor sem star, sem vseeno še enkrat začel. Potoval je dalje v Jeruzalem, kjer ima, kakor se bojim, mnogo sovražnikov. Slišal sem slabe vesti, zato pojdem jutri v Jeruzalem, da dobim gotovost.

Denar? Mi zapustimo svojo hišo v teku enega meseca. Caharija, naš stari služabnik, ostane pri nas, ker nas noče zapustiti, ostali pojdejo. Šel sem okoli, da povrnem škodo, ka-kor sem bil obljubil. Ni bilo lahko, a bilo je vendar lažje, nego sem pričakoval, in mislim, da sem sedaj s tem približno pri kraju. Ne-kateri so me imeli za norega, toda denar so vzeli, in sicer hitro, da ne bi se pravočasno spame-toval. Nekateri pa kakor da so razumeli in niso hoteli toliko sprejeti in nekateri so mi podarili božji blagoslov in svoje solze. Stari Isakar bi bil skoraj povzročil moj padeč. Enkrat me je bil opeharil, ko je uvozil devetnajst zabojev balzama, plačal pa je samo za devet. Ko je po-tem prišla prilika zame, sem se odškodoval. Ta je sedaj prišel zahtevati odškodnino, toda od svoje strani je ni ponudil. Tedaj sem se razjezil in mu rekel, da sva davno bot. Obrnil se je, da bi odšel, in rekel: »Saj si se hitro naveličal biti Abrahamov sin, ko je Tvoj novi prijatelj odšel! Bolj hiteti bi bil moral in iz-koristiti priliko, dokler je napad trajal!« Poklical sem ga nazaj, naštel denar in mu ga dal. Vsa grenkost me je minila in rekel sem mi: »Hvala Ti, Isakar, da si me spomnil. Zaradi mojega novega prijatelja vzemi denar in moj pozdrav in veliki Bog naj bo tako prijazen s Teboj, kakor je bil Jezus z menoj.«

Mir s Teboj!

W. Maltby. — Prev. A. V.

Človek in čas

Cim se je človek dokopal do prvih kulturnih spoznanj in pridobil, je čutil potrebo, da meri čas. In čudovito je, kako umne načine so si v ta namen izmislili najstarejši kulturni narodi — iz-vzemši Grke, ki so živeli zgolj sedanosti in se niso brigali za preteklost. Egipčani n. pr. so ves svoj svetovni nazor zgradili na pogledu v prete-klost, dočim so zopet Asirci in Babilonci nestrpno gledali v bodočnost in skušali odkriti njene tajne. Ti narodi so usilovali praobliko ure. O tem zani-mivo poročar Dr. Emil Lenk v berlinskem mesečniku »Der Erdball«.

Prvi narod, ki je razdelil dan v dolocene dele, so bili po vsej priliki Asirci, ki so se že začela Sardanapala II. posluževali vodnih ur. To so bile valju podobne bronaste posode, v katere so nalili vode, ki je potem iz majhne luknjice iztekala; posode so napolnili odnosa, so se izpraznille po šestkrat na dan. In sicer so vse ure polnili istočasno na znamenje posebnega čuvarja, ki je stal na vi-sokem stolpu; na njegovo znamenje je truma kli-carjev po nainvskih ulicah oznanjala dnevni čas. Vodna ura je bila poleg solčnih ure, na kateri so določali dnevni čas po dolgotasi sence, mnogo stoletij edini časomer. V Aleksandriji so vodno uro izpopolnili s številčnico in kazalcem in Egipt je postal v tej helenistični dobi veleurg za ure ter je razpošiljal svoje instrumente za drag denar križem sveta. V Pompejevem triumfalnem pohodu I. 62 pr. Kr. — po zmagi nad Antiohom in Mitridatom — je veljala kot najdragocenejša trofeja vodna ura, ki so jo našli med zakladi pont-skega kralja. Ta ura je imela tako veliko posodo za vodo, da jo je bilo treba napolniti samo enkrat na dan, a bila je iz čistega zlata! Kazalec so bili vdelani z rubini, vseh 24 številčk pa je bilo izre-zanih iz safirja. Naval radovednečev, ki so obču-ovali to redko čudo, je bil tolik, da je morala močna straža več dni zadrževati množico.

Stari Germani so na svoj način merili čas. Ob dnevnem svitu je postavil suženj ob vhodu v kraljevi šotor dve čeladi, katerih ena je bila na-polnjena s kremenovci, druga je bila pa prazna; nato je pečasi metal kamenčke iz polne v prazno čelado, in ko je bil gotov, je preteklo dve uri. Nato ga je nadomestil drug suženj, ki je opravil enako delo. Ko je bila čelada izpraznjena, je su-ženj z mečem udaril ob ščit in s tem naznanil dnevni čas. — Razen tega so stari Germani merili čas po oranju brazd, ob žetvi pa po množini po-žetih blisk.

V prvih stoletjih srednjega veka so ure sta-

Sergij Winkelman:

Aleksander Crupov

Crupov je sedel v svoji celici. Ze tedne dolgo ni videl nič drugega, ko skozi majhno okence kos sivega neba. Potem ko so ga od-vedli po daljšem in brezuspešnem zaslišanju, v katerem ga je polic. šef Uglarski zelo obremenil, prepeljali v to celico, so njegove misli ko ohro-mele. Ni govoril, jedel malo in pomanjkanje zraka in gibanja je pripomoglo, da je vidno pešal. Dva meseca ni videl nič drugega ko kos neba, svojo posteljo, mizo, pručico in stra-žarja, ki mu je dajal hrano skozi majhno linico v vratih. Po tem času pa se je zgodila v ujet-niku neka izprememba. Njegove sile so se go-tovo zmanjšale, toda Crupov je naenkrat čutil silno potrebo po gibanju in začel je s svojo pručico telovaditi, kolikor je to sploh bilo mo-goče v ozki celici. Potem je zopet tiho pel in opazoval, kako so priletavali drobni tiči k oknu. Edini prijatelji so to, ki so mi ostali, si je mi-slil. In v resnici je bila to njegova prva misel, ki mu je prišla s polno jasnostjo po usodnih dogodkih iz njegove težke zaničljivosti. Od tega dne je tudi pričel hrepeneti po svobodi. Zavedel se je, da je vendar človek, ki ima voljo, zavedel se je svojega jaza in nakrat je pričel zopet misliti na Ksenijo, na katero je menda čisto pozabil v tej dolgi dobi, ki se sploh ni dala izmeriti. Kaj se je pravzaprav z njim zgo-dilo? Počasi, le polagoma se je pričel spomi-njati na dogodke v Kajakinovi hiši. Neprestano so delovali njegovi možgani in tako silno se je

bavil z vsemi stvarmi, ki so bile v zvezi z nje-govim dejanjem, da ni prežrl več niti najmanjše podrobnosti. Kneza Kajakina so hipnotizirali iz daljave, je ugotovil. Hoteli so ga prisiliti, da vzame strup, ki mu ga je vlila mesto mene Azi-evna v kozarec. Knez bi torej po lastni krivdi prišel ob življenje. Toda zakaj vse te ceremo-nije? Morda zopet eden od eksperimentov gro-fa Vodomjerskega? — Kaj bo ta sedaj storil, da me oprosti? Tedaj pa so postale njegove oči trde. Nič ne bo storil, prav nič, ker jaz sem vendar atentat preprečil in s tem deloval proti zakonu tajnega komiteta. Za tako dejanje pa je ukazana smrt — Nobenega interesa torej nimajo, da bi mene oprestili. Nasprotno bi me znali najti, če bi bil oproščen od sodišča. Cru-pov je pričel glasno stokati, da je čuvaj odprl linico.

Crupov ga je pogledal. »Povejte mi, pro-sim, kako dolgo sem že tu v celici.«

Čuvaj se je prestrašil, ker je pričel ujetnik zopet govoriti. Hitro je hotel zopet zapreti li-nico, toda Crupov se je postavil k vratim in prosil:

»Imejte vendar usmiljenje z menoj in po-vejte mi vsaj to, kako dolgo sem že tu.«

»Trije meseci bodo skoraj,« je dejal mož in hitro zaprl linico.

Trije meseci torej, si je mislil Crupov. Po-temtako sem živel dva meseca pod uplivom gro-fa Vodomjerskega in je torej tudi mene s

rejših dob popolnoma pozabili, dokler ni bagdaski kalif Harun al Rašid podaril Karolu Velikemu dragoceno vodno uro. To čudo je sestajalo iz bro-naste posode, ki je bila vdelana z zlatom. Ura je imela številčnico in napravo za bitje: na kovinasti kotliček so v določenih odmorih padale kroglice in naznanjale ure, obenem pa se je odprlo 12 vrat, skozi katera je prišlo dvanajst jezdecev, se okre-nilo in zopet odšlo. — Prav takrat je iznašel me-nih Liutprand, ki je tudi izdelovanje stekla znova odkril — pešeno uro in cesar Karol si je dal na-praviti veliko uro te vrste; posamezne ure so bile na njej zaznamovane z rdečimi črtami, a vsakih dvanajst ur se je ogromna plošča sama obrnila.

Na Kitajskem, v stari doželi mladosti, je zvezdoslovec Hang že davno preje sestavil uro, ki je kazala mesece, tedenske dneve, tek solnea, lune in peterih planetov ter vse prikazni na nebesnem oboku. Te ure so se jele v srednjem veku počasi vdomačevati; prvo uro s pravim bitjem je iznašel neki Arabec šele l. 1374. Poslej se je začelo mno-žiti število velikih stolpnih ur po glavnih mestih Evrope; prvo sobno uro je pa podaril papež Kle-men VII. francoskemu kralju Francu I. l. 1518. Ze preje pa je iznašel Nürnbergčan Peter Henlein žepno uro — takojimenovala »nürnbergsko jajce«; s tem se je odprla pot velikemu napredku v urar-stvu.

hipnozo prisilil, da sem pozabil vse to, kar mi sedaj zopet prihaja v spomin.

Temno se je tudi spominjal, da je bil za-slišan. Sam ni več vedel, kaj ga še čaka.

Z izredno vztrajnostjo je nadaljeval Cru-pov svoje preste vaje v celici, čeprav je čutil, da je njegovo zdravje zrahljano. Skoraj nič več ni jedel in njegove sile so vedno bolj pešale. Slabi zrak ga je pričel polagoma dušiti. Toda Crupov ni hotel, da bi ga bolezen vrgla. Nje-gov duh se je boril proti počasnemu propa-danju telesa. Duševna letargija, ki jo je brez dvoma povzročil upliv Vodomjerskega, je ustva-rila kljub telesni oslabelosti v njem novo sta-nje, da so pričeli njegovi možgani nad vse ostro delovati. Ko je po dolgem času zopet go-voril s svojim čuvajem in mu je ta svetloval, da se javi kot bolan, je videl Crupov v tem na-svetu migljati višje volje. S kretinjo, ki je ni bilo mogoče napačno razumeti, je čuvaj podkrepil svoj nasvet.

Crupov se je torej prijavil, da je bolan in že drugi dan ga je preiskal zdravnik jetišnice in nujno predlagal, da ujetnik takoj spremeni zrak. Še nekaj dni je minilo, ko so prepeljali Crupova v ujetniško bolnico, ki je bila v čisto drugem delu Petrograda.

Dobil je prijazno pritlično sobo, katere okna so gledala na velik travnik. Okno je bilo ves dan odprto in Crupov je po dolgem času vdihaval močni pomladanski zrak in sedel na gorkem solncu. Milejšje mišljenje je zavladalo v njegovem srcu. Imel je občutek, da so v zu-nanjanjem svetu na delu neke sile, ki mu hočejo pomagati. Premišljeval je o svojem življenju ko o izgubljeni usodi. Mislim je o svojem očetu, ka-teremu je prelomil svojo prisego. Mislim je na Ksenijo in nakrat ga je zagrabilo močno hrepe-nenje po mladem in nežnem dekletu, zaradi ka-terega je vendar sedaj tu trpel. Vendar pa ni imel nobene jeze na Ksenijo. Narobe se mu je zdelo, da so ga mnoga, neizrekljiva čustva zvezala z njo. Ogibal se je vsaki misli na Azi-evno. Zdelo se je, ko da je gorko pomladansko solnce izbrisalo iz njegovega srca vsa trda ču-stva sovraštva in jeze. Kaj je pravzaprav bil? Pisal je pesmi, ki so bile bolj lepe od Ler-montovih. In vendar je bil Lermontov eden največjih pesnikov Rusije. Zakaj naj bi torej

bilo njegovo življenje uničeno. Spomnil se je na mnoge revolucionarne pesnike, ki so leta dolgo koprneli v ječah in kljub temu postali veliki možje. Toda on? Ali bo imel dovolj sile, da vzdrži to življenje v ječi? Ali bo dovolj močan, da tudi v teh žalostnih razmerah ustvarja še velike stvari, kakor oni s svojo neukrotljivo energijo in živo vztrajnostjo volje? Hočem živeti, živeti, je vse kričalo v njem, toda ne tako, ne tu, ne v ječi ali v rudnikih Sibirije. In da bi pozabil na svoj beden položaj, si je z vso silo svoje domišljije sugeriral drugo življenje, da je čisto pozabil na žalostno okolico. Tako se je porajala v njegovem srcu neumrjoča pesnitev, ki jo je hranil s svojo srčno krvjo.

Njegovi pazniki so mislili, da je zblazenel. Med tem sta Ksenija in Aljoša prevdarila vse možnosti, ki so prišle v poštev za rešitev Črupova. Uradno revizijo Črupove zadeve je smatral Aljoša za brezuspešno, ker bi se vlekle tedne dolgo in se nazadnje le ne bi ugodno končala. Zasnova sta celo vrsto fantastičnih načrtov za beg Črupova, na zadnje pa jim je prišel na pomoč Vasilonko, ki je njima javil, da je Črupov zbolel in bil prepeljan v jetniško bolnico, iz katere bi se ga dalo rešiti. Toda potrebno je delati z največjo naglico, ker se ne ve, kdaj bodo Črupova prepeljali v Sibirijo. Njegovo stanje se namreč vidno boljša.

Ksenija je bila sedaj dvakrat bolj v skrbih za svojega ljubljena. Začela je poizvedovati in zvedela, da se bo Črupovu polagoma omračil um, ker postaja njegovo obnašanje že nad vse čudno. Kakor da bi že čisto pozabil na vso okolico, tako se obnaša. Aljoša je znova vse prevdaril. Z Vasilonkom je šel preoblečen na pot, da izve še kaj več.

Vsakovrstni drzni načrti so vstajali v Aljošini fantaziji; slučaj pa mu je prišel na neverjeten način na pomoč.

Na precej prestranem dvorišču jetnišnice so se imele zgraditi nove barake. Vsled tega so bila velika vrata jetnišnice dan na dan odprta, da se je lažje vršil dovoz materiala. Vasilonko, ki se je sprijaznil z nekim delavcem, je izvedel, da so vrata ob gotovi uri vedno odprta.

Aljoša in Vasilonko sta natančno dognala položaj sobe, v kateri je bil Črupov. Soba je bila okoli dvesto metrov oddaljena od vrat, nekoliko ob strani, ali vseeno tako ugodno, da jo je bil mogoče videti s ceste.

Mladi knez si je izmislil ženijalen načrt. Nekaj peščenih vreč, ki so bile tik ob Črupovem oknu, so ga spravile na misel, kako bi se dal izvesti hiter in siguran beg, če bi se vse okolnosti dobro pripravile. In sedaj se je zbudil v Aljoši izkušen strateg, ki je s pogumnim pogledom spoznal vse možnosti, ki bi moge nastati.

Najprej je dosegel, da je Vasilonko zamenjal nekoga delavca pri baraki. Za sto rubljev mu je delavec z veseljem prepustil svoje delo.

Vasilonko ni imel druge naloge, kakor da izroči Črupovu listek, na katerem je bilo napisano, da se naj prihodnji dan pripravi za beg. Ko zasliši flauto, se naj postavi k oknu. Aljoša je spoznal, da je tu edina možnost za beg. Ko je zvedel Aljoša, da se sme ujetnik vsak dan eno uro sprehajati na dvorišču, je v začetku zgradil svoj načrt na tem, v zadnjem hipu pa se je premislil, ker so bila takrat vrata zaprta.

Predvsem pa je bilo potrebno, da Vasilonko na katerikoli način opozori Črupova na sebe. To je bilo težavno vsled tega, ker je v bližini stal vojak na straži. Računal pa je s tem, da bo Črupov tekoma dopoldneva vendar stopil k oknu.

Črupov pa je bil te dni tako vtopljen v svojo pesnitev, da zanj zunanji svet sploh ni obstojal. Ves prevzet od novih idej, je živel v nekem višjem življenju, ki ga je hotel oblikovati z vso gorečnostjo svojega srca. Ker pa mu niso dovolili ne papirja in ne peresa, se je moral zanašati samo na svoj spomin in zato je večkrat na glas mrmral posamezne besede in jih opisoval s čudnimi kretnjami, da so mislili njegovi pazniki, da se mu že meša v glavi.

Ko pa so pričeli na dvorišču graditi barake, ko je videl zopet okoli sebe ljudi in ko je mogel skozi vrata videti celo na ulico, se je v njem zopet prebudilo hrepenenje po svobodi. V teh mislih je opazil na dvorišču moža, ki je dvignil proti njemu pet prstov, z drugo roko pa mu je pokazal etisnjeno pest. Črupov je kljub daljavi takoj spoznal Vasilonka; razumel je in takoj stopil od okna.

Vasilonko, vesel, da ga je njegov gospod takoj spoznal in tudi razumel, je čakal, da ga straža šla mimo. Spretno je Vasilonko stražo sledil in ko je bil skoraj pri Črupovem, je bliskovito zagnal kamenček v sobo.

Prvi korak za osvoboditev Črupova je bil storjen. Se enkrat je stopil Črupov k oknu in dal Vasilonku znak, da je poučen.

Z vsem vojskovodje je Aljoša vse pripravil za odločen udarec. Naslednji dan je točno ob devetih prišel v uniformi višjega jetniškega inšpektorja. Vrata so bila na široko odprta. Straža je salutirala in med tem, ko je Aljoša ostro gledal vzravnane vojake, se je v galopu pripeljal voz, visoko obložen s peščenimi vrečami in se ustavil tik pred oknom Črupova. Oba moža, ki sta bila na vozu, sta takoj skočila na tla in pričela razkladati vreče. Med tem je šel Aljoša s krepkim vojaškim korakom k straži, ki je patrolirala pred bolnico in pričel stražo tako ostro in natančno spraševati, da je bil vojak čisto iz sebe. Obenem je zadonela flauta. Takoj je bil Črupov pri oknu in videl pred se cel nasip vreč. V istem hipu sta ga že oba moža zagrabila, potegnili iz okna in ga bliskovito vtaknili v vrečo. Potem je čutil, da so ga

z največjo naglico položili na voz, ki se je v divjem galopu odpeljal skozi vrata. Aljoša je sledil v počasnem koraku.

Na vratih se je še enkrat obrnil in s tihim veseljem ugotovil, da ni nihče ničesar opazil v vsem razburljivem dogodku. Stekel je po ulici, ki je bila v tem času skoraj prazna. Na koncu ulice ga je čakal voz, ki ga je v največji naglici odpeljal v Viborsko predmestje.

Ves ta čas je trpela Ksenija največje muke negotovosti. Aljoša ji je sporočil, da se bo dopolne izvršil drzni poskus rešiti Črupova. Veaka minuta se ji je zdela ko večnost. Hrabro se je borila proti vsem slabostim in je prebila vse te mučne ure čakanja v vroči molitvi. Ze na vse zgodaj je šla v cerkev in pred podobo svete Device je klečala v obupu in upanju. Ko je stopila iz cerkve, jo je pozdravil krasen pomladanski dan. Oh, če bi sedaj dihal ta svež zrak, si je upala misliti. V tem je slišala, kako se pred njo pogovarjata dva moža o zločincu, ki so ga prišli blizu Fontanke. Imela je občutek, ko da bi ji nekdo porinil konico mrzlega železa v srce. Hotela je oba moža vprašati, toda bila sta že preveč daleč od nje, pa se tudi ni mogla premakniti, ker so bile njene noge ko ohromele. Ustavila je izveščka in se odpeljala domov.

Njeno prvo vprašanje je bilo po Aljoši. Ni še prišel domov.

»Ali je moj oče doma?« je vprašala slugo. Njegova ekscelencija je v delovni sobi. Ali naj gre k očetu? Ali mu naj razodene bridkost svojega srca. Njen oče jo je zelo ljubil, toda tudi očetova ljubezen je imela nabrže svoje meje. Če bi živel še njena mati. Nakrat je bila tako neodločna. Pogovor obeh možkih jo je spravil skoraj v obup.

Na vse zadnje se je vendar dala javiti očetu.

Kajakin ni opazil hčerkin razburjenosti. Sedel je pri pisalni mizi, ves zatopljen v svoje umelne. Pri novih študij je kupil in njim je veljala vsa njegova pozornost. Posvetil je Ksenijo v tajnost neke oblike roke, ki jo je baje narisal Greco. Ksenija se ni upala ga prekiniti. Potem ga je nenadoma vprašala, onemogla od nestrpnosti. »Ali si videl Aljošo?«

Ob zatonu carske Rusije

Ali tudi sicer je znal Badmajev silno uplivati na ljudi in le malo jih je bilo, ki so se mogli odtegniti sugestivnemu uplivu Badmajeva. Ko je bil po padcu carskega režima Badmajev prijet na begu v Finsko od boljševiških mornarjev, je ta v kratkem dosegel s svojim posebnim nastopom njih naklonjenost, da so videli v njem prijatelja, ne pa aretiranca.

Vse mogoče stvari je znal Badmajev, toda najvažnejše stvari tudi on ni znal izpeljati in vse njegove čudne miksture in še bolj čudna zaklinjanja niso pomagala in carjevič je bil še naprej bolan. Kakor preje, tako je tudi sedaj vladal ob postelji carjeviča obup, ker nihče ni znal pomagati.

Rasputin nastopi.

Tako je nekoč sedela carica že tretji večer pri postelji svojega sina. Vsa obupana je strmela v bolesten obraz sina. Kako skrbno je vendar ves teden vse pazilo, da se carjeviču nič ne zgodi. Pa bilo je zaman. Samo majhno, nepredvidno kretanje je napravil carjevič in že se smrtno-bled zgrudil na tla. Ko so ga potem slekli in položili v posteljo, so že bile tu one modre lise, ki so pričale o nevarnem notranjem krvavenju.

Zopet so preiskali zdravniki carjeviča, a zopet niso znali pomagati. Pa tudi sredstva Badmajeva niso pomagala. Dan za dnem je minil, a stanje carjeviča se je vedno bolj slabšalo. Preje je bilo vsaj nekaj trenutkov, ko je otroku odleglo in se je zabaval s svojim francoskim učiteljem Gilliardom, sedaj pa ni bilo niti teh kratkih odmorov. Otroci je kričal in obupoval, da se ni nihče od dvorjanov upal v bližino prestolonaslednikove sobe. Samo tu pa tam je od utrujenosti otrok zaspal in utihnil. Tedaj pa je bilo carici še težje pri srcu, ker se je venomer bala, da se otrok sploh več ne zbudi. Ko pa se je zbudil prestolonaslednik, se je nagnil k svojemu očetu in mu tiho zašepetal v uho: »Papa, ko bom umrl, daj me pokopati doli v parku!« S solzami v očeh so je car previdno osvobodil iz otrokovega objema, nato pa planil iz sobe in skoraj je zaslišala carica, ko je pričel glasno jokati. Obup carice je bil na vrhuncu in njeno srce se je krčilo od silne bolesti.

V tem je nekdo tiho potrkal na vrata in prišel še bolj tiho v sobo. Bila je to velika kneginja Anastazija Nikolajevna. Sprva jo carica ni niti opazila, tako je otrpla v bolečini. Ko pa je pričela velika kneginja z nežnim glasom govoriti in ko je poslušala njene božajoče besede, je postala carici polagoma lažje in začela je jokati, silno jokati. Anastazija pa jo je hrabrila in ji vlivala nove nade. Carjevič bo ozdravil, gotovo in kmalu bo ozdravil in na srečo Rusije ter svojega rodu bo še dolgo in dolgo vladal. In nato je pričela razburjena pripovedovati o onem čudovitem sibirskem romarju, ki ga je pred kratkim spoznala ona in Milica. Vse drugačen je ta, kakor je bil Philippe in vse drugačno tlo ima celó kakor Badmajev. Anastazija pa je prepričana, da prekaša tudi Ivana Kronštatskega! Pa ne samo Anastazija, temveč vsi, ki

»Aljošo? — Aljoša je hotel danes dopolne odjezditi na sprehod. Ni treba, da bi za zajutrek čakala nanj.« Po tem pa je nakrat vzkliznil: »Neumnost je bila, da so prišli Črupova.«

»Črupova?« je vprašala Ksenija v grozi. »Kaj je s Črupovom?«

Kajakin je pogledal hčerko. Šele sedaj je opazil, kako strašno bled je bil njen obraz.

»Silno me glava boli«, je dejala hitro, da bi se izognila vsakemu vprašanju. Grem v svojo sobo, da se malo odpočijem. Za zajutrek pridem doli.

Kajakin je molčal. Zamišljen je ostal v sobi. Le s težavo se je privlekla Ksenija v svojo sobo.

»Moj Bog, moj Bog«, je klicala skoraj trpeča od telesnih bolečin, »zakaj moram tako trpeti?«

Zdelo se ji je skoraj čisto gotovo, da se je beg ponesrečil. V silnih duševnih bolečinah je zagrebala svoj obraz v roke, ki so se krčevito oprijele las.

Okoli enih popoldne je bilo, ko so se zaslislali z ulice glasovi, ki so kričali, ko neumni.

Ksenija je tekla k oknu.

Raznašali so po ulicah bele liste. Odprla je okno. Slišati je hotela, kaj so kričali na ulici. V tem ji je sluga prinesel tak list. Črke so plesale pred njenimi očmi. Misli je, da sanja. Komaj, da je mogla razumeti, kaj je bilo tu napisano.

»Senzacionalen beg,« je čitala.

»Moj Bog, moj Bog,« je mislila Ksenija. »Ali je sedaj prst, ali pa so ga zopet prijeli.« Potem pa se je premagala in pričela brati, dočim ji je srce bilo, ko da bi hotelo počiti.

Danes dopoldne je pobegnil iz zapora jetnišnice nihilist Aleksander Črupov, ki je bil obsojen vsled atentata na kneza Kajakina na dvajset let prisilnega dela. O beguncu manjka vsaka sled.

O beguncu manjka vsaka sled. Ksenija bi najraje to divje zakričala v mehki pomladanski zrak, ki je skozi okno vahal v sobo.

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

so spoznali tega sibirskega muhika so istega mnenja.

In nato je poročala Anastazija o zadnji senzaciji, kako je Ivan Kronštatski javno počastil Grigorija Jefimoviča Rasputina kot svetega moža. To pa se je zgodilo takole: Ivan Kronštatski je imel mašo, pri kateri je bila najodličnejša petrograjska družba. Kakor vedno, tako je tudi sedaj Ivan govoril čudovito lepo, da je bilo vse vznemirjeno. Po maši se je vse drenjalo k oltarju, da dobi blagoslov Ivana Kronštatskega. Ravno v trenutku pa, ko naj bi se blagoslov izvršil, je stopil Ivan Kronštatski s sijajočimi očmi izpred oltarja in z mogočnim glasom zaklical: »Vrednejši je med nami, ki naj kot prvi prejme sv. obhajilo. To je oni skromni romar, ki je sredi vas.« Pri tem je pokazal na čisto navadnega muhika v onem delu cerkve, kjer so bili navadno berači, pohabljeni in drugi reveži. Vsi so se obrnili, da vidijo moža, ki ga je Ivan Kronštatski tako počastil. In videli so, da je bil to v resnici čisto navaden kmet. Vendar pa so dame, ki so vse to Anastaziji pripovedovale, takoj videle, da ima ta muhik ne navadno krasne oči, kakršnih še niso nikdar videle. Misli so, da bo izredna počastitev moža zbegala, videle pa so, da ni bil sibirski kmet niti presenečen, kaj šele zbegan. Mirno je šel k oltarju, sprejel sveto obhajilo in nato blagoslovil Ivana Kronštatskega.

Nato je pripovedovala Anastazija, kako je ta dogodek vzbudil silno zanimanje v salonu Ignatijeva. Takoj so začeli poizvedovati o njem in zvedeli, kako je ves navdušen zanj oče Teofan, kako tudi škof Hermogen in častiljivi Ilidor visoko cenita sibirskega kmeta Rasputina. Pa tudi čisto realistični ljudje, ko oficirji, advokati in uradniki, ki so spoznali Rasputina na sejah zveze pravih ruskih ljudi, so bili pod vtisom tega izrednega moža. Oče Teofan je nato pripeljal Rasputina v salon njenega moža v Sergejevo in tu ga je spoznal tudi Nikolaj Nikolajevič, kateremu je Rasputin nad vse ugajal. K velikemu knezu je tudi prišla deputacija zveze pravih ruskih mož in prosila, da bi bil predstavljen Rasputin tudi carski dvojici. Zakaj iz Rasputina govori glas ruske zemlje in duša svetega ruskega naroda. Nikdar pa ni bilo tako potrebno, ko sedaj, da je car obdan od pravih ruskih mož in da sliši, kar mu govori pravi glas ruske duše.

»Pravi ruski ljudje« pa so bili tudi v resnici najzanesljivejša opora prestola in če so ti nekaj svetovali carju, potem je to bilo sigurno dobro. Čisto prav sta imela Alix in Nikolaj, če nista zaupala svoji hinavski okolici, toda kmet Grigorij Jefimovič Rasputin je bil pravi Rus in vrhu tega pobožen in pravoslaven kristjan, ki je poznal potrebe in želje naroda. Ta bo zato tudi znal carju dobro in prav svetovati.

Kar pa je še važnejše je to, da je v Rasputinu čudodelna moč in je Rasputin ozdravil že mnogo neozdravljivih bolnikov. Tako vdovo Bašmahovo, ki je v zahvalo za ozdravljenje darovala vse svoje veliko premoženje v dobrodelne namene.

Vse to je pripovedovala velika kneginja carici in ta se je pričela po dolgih dnevih zopet

enkrat smehljati. In ko je spoznala, da hoče ta ruski kmet ozdraviti njenega Alekseja, je prišlo zopet življenje v carico in hotela je tega moža videti. Ko je velika kneginja videla, da so imele njene besede popolen učinek, je začela popisovati Rasputina in utis, ki ga je napravil na njo, njenega moža in na vse, ki so prišli z njim v stik.

»Ali se še spominjaš, Alix«, je nadaljevala velika kneginja, »kaj ti je prorokoval doktor Philippe, ko te je moral zapustiti? Ali ti ni dejal, da ti bo Bog poslal zanesljivega prijatelja, ki ti bo pomagal in te ščitil? Veruj mi, Alix, ta tvoj prijatelj je Rasputin. On bo ozdravil tvojega sina!«

»Kako si dobra«, je dejala carica. »Ti in Milica sta edini, na kateri se lahko zanesem.«

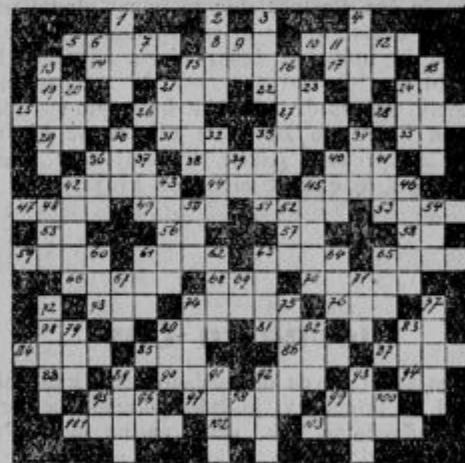
Nastal je večer in vstopila je služabnica, da prižge luč, skoraj nato pa je prišel tudi car. Vsi so se začudili nad spremembo carice. Ze cele dneve je carica samo molčala in jokala. Sedaj pa je bila skoraj vedra in zaukazala je, da se bo večerjalo zopet doli. Gaujen je poljubil car roko velike kneginje in ji dejal, da sta Milica in Anastazija vendarle med vsemi sorodniki edine prave prijateljice carske rodbine. Vedno so mu hoteli dopovedati, da naj ne posluša obeh velikih kneginj in zlasti je imel mnogo proti obema grof Witte, sedaj pa je spoznal car, da se sme na obe popolnoma zanesiti. Ko so sedeli potem pri večerji, je Stana tudi carju pripovedovala o Rasputinu in skoraj je dozorel sklep, da bo car sprejel Rasputina.

Za Rasputinov sprejem je bilo vse kar najskrbneje pripravljeno. Če bi moral iti Rasputin po običajnem potu h carju, bi moral najprej iti mimo trojne kontrole policije v palači, mimo kurirja (vojaka na straži), potem pa bi ga še zaslišala kombinirana policijska straža. Najmanj dvajsetkrat bi ga ustavili, najmanj v dvajset knjig bi vpisali njegovo ime, predno bi prodrl Rasputin do komandanta palače, a še potem bi morala najprej ugodno poročati ohrana palače in še več drugih instanc in nato bi šele prišel do carja. Prav lahko mogoče pa bi bilo, da bi imela ena teh instanc svoje pomisleke in bi Rasputina sploh ne pustila naprej. Kajti car in carica sta bila obdana od celega kordona detektivov in spionov, ki so najnatančneje kontrolirali vsakega posetnika, pa tudi vsak korak carske rodbine. Kolikokrat je vzdihnila carica carju, da sta oba pravzaprav le ujetnika.

Zato je bilo sedaj določeno, da pride Rasputin skozi stranska vrata v zadnjem delu palače. Tam je čakala Rasputina Marja Višnjakova, zvesta strežajka prestolonaslednika, da ga pripelje v spremstvu velike kneginje Stane k carju.

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

KRIZALJKA »DEVET KRIZEV«.

Vodoravno: 5) Opica, 8) sila, 10) evrop. glav. mesto, 14) del glave, 15) vlada, 17) nemška reka, 19) zaimek, 21) časovna mera, 22) glavar družine, 24) zaimek, 25) debelokožec, 26) gozdno drevo, 27) feničansko mesto, 28) domača žival, 29) del kolesa, 31) poljska rastlina, 33) nizki gozd, 35) členica, 36) pregrinjalo, 38) oblačilo, 40) del pličjega peresa, 42) rimski državnik, 44) nasledek ognja, 45) vrsta denarja, 47) del roke, 49) ponašanje, 51) azijska reka, 53) muzik. izraz, 55) število, 56) osebn. zaimek, 57) mrčes, 58) obl. pomoč. glagola, 59) kazen, 61) grška boginja, 63) povelje, 65) oblika vode, 66) nespameten človek, 68) breztelesna stvar, 70) javen funkcionar, 73) kem. element, 74) nenavaden človek, 76) odporanec, 78) nada, 80) morska žival, 81) afriška ptica, 83) nikalnica, 84) dodatek k jedi, 85) padavina, 86) jadranski otok, 87) orodje, 88) karta, 90) meja, 92) glas, 94) veznik, 95) del sode, 97) trda stvar, 99) švicarski kanton, 101) mesto v severni Italiji, 102) mesto v Slavoniji, 103) prevara.

Navpično: 1) star denar, 2) del molitve, 3) materin drugi mož, 4) zmurjen sneg, 6) predlog, 7) sibirski reka, 9) kača, 11) vzkliz, 12) veznik, 13) nesvoboden kmet, 15) popust, 16) gonilna priprava, 18) gm. 20) del telesa, 21) nižina, 23) počat, 24) domača žival, 30) žužkojed, 32) upanje, 33) azijski redovnik, 34) ponečna ptica, 36) grški bog, 37) orožje, 39) vprašalna čleca, 40) kožna bolezen, 41) del žitne rastline, 42) pravilo (ravnilo), 48) denar, 45) možko ime, 46) urjen krsj, 48) zadržilo, 50) del stavbe, 52) pravilčno bitje, 54) ptica, 60) skupina žuželk, 61) oblika vode, 62) karta, 63) okrasek, 64) dodatek k jedi, 65) ploskovna mera, 67) živalsko orožje, 69) del telesa, 71) hitra hoja, 72) domača ptica, 74) majhen plič, 75) verska knjiga, 77) junak slov. narodne pesni, 79) domača žival, 80) obžalovanje, 82) Isket, 83) predlog, 89) žensko ime, 91) posoda, 92) pomankanje, 93) del kome, 95) podredni veznik, 96) veznik, 98) oseb. zaimek, 99) mladini potrebno, 100) veznik.

Za pravilno rešitev križaljke »Devet krizev« razpisujemo nagrado:

1. Pregelj Icen: »Otroci solnce«.

2. Kellermann Bernhard: »Tunel«.

REŠITEV O »RAZPOREDBI STRAŽE«.

V vsakega izmed šestih stolpov se namestijo po 1, 2, 3, 4, 5, 6 vojakov tako, da pride v vsak izmed treh krogov po 14 vojakov.

Rešitev smo prejeli izredno veliko število, med temi pravih 148. Za nagrado sta izžrebana:

Ciril Umek, dijak, Celje (Cankar: »Moje življenje«);

Ivan Mrak: brivec, Radovljica (Burnett: »Mali lord Fauntleroy«).

Radio gre v množice

Na napredek radio-gibanja pri nas moremo biti resnično ponosni, da si se ne smemo še zadovoljiti z njim. Cilj »Radio-Ljubljane« je slejkopre, da doseže število njenih naročnikov vsaj 10.000 in upati je, da bo to število prav kmalu dosegla. Letošnje naraščanje naročnikov kaže razveseljivo strmo linijo navzgor, da si je to le malokdo pričakoval. Ko se je koncem lanske sezone naglo naraščanje naročnikov ustavilo na mah, se je že zdelo, da je zaenkrat potreba po radiu na Slovenskem zadoščena in da se prične sedaj trudapolno delo s počasnim zbiranjem naročnikov. Jasnó je bilo sicer, da poletje ni preveč naklonjeno radiu in da se prično priključiti novi naročniki šele v pozni jeseni in na zimo. Ali velikega množinskega dotoka ni pričakoval nihče.

Sedanja sezona je pokazala prav nasprotno in šele po sedanjih uspehih radia moremo reči: led je prebit. Prvi tisoči naročnikov, ki so se priključili takoj ob nastanku Radio-Ljubljane, spadajo pravzaprav med drzne novotarije, take, ki se ogrejejo ob vsaki novotariji. Radioamaterji so postali bolj radi nekake kurioznosti, ne toliko zato, ker jim je radio potreba. To je tem prvim začetnikom slovenskega radio-gibanja postal šele sedaj, ko so se ga privadili. Z radijem je namreč tako, kakor recimo s tobakom: kdor se ga enkrat navadi ga v 99% ne opusti nikoli.

Če je slovenski radio zbral prvo svojo sezono vse navdušene pristaše, ki so se ga oklenili že zaradi svoje naprednosti in ker hočejo korakati z duhom časa, je pričel letos radio v Sloveniji prodirati prav v široke ljudske plasti. Te so vedno in povsod konservativne ter nezaupljive. Radio jih prvo leto ni mogel pridobiti, drugo leto svojega obstoja pa je radio že prenehal biti ona zadeva, pri kateri mora biti človek iz širokih množic konservativen in nezaupljiv. Da uporabimo primer: kakor kmeti fant dandanes več ne vidi v biciklju nobene novotarije, tako ne vidi naše ljudstvo v radiu več take stvari, radi katere bi se bilo vredno vznemirjati. Radio je postal samo ob sebi umevna, dobra in koristna reč, ki si jo nabavi vsak, kogar veseli in kdor zmore zanj. Odtod dotok novih množic radio-naročnikov.

Hitro raste slovensko radio-gibanje, kakor so to mislili največji optimisti. Nihče ni mislil, da si bo slovenski radio pridobil tako hitro srca ljudi. Pa si jih je le. Danes moremo zapisati, da se število slovenskih radioamaterjev že bliža šte-

vilu 7000 in če bo šlo v istem tempu kakor sedaj, bomo mogli morda že koncem januarja 1930 zapisati, da je slovensko radio-gibanje doseglo zaželeno število 10.000.

Kje tiči skrivnost uspeha? Moremo jo izdati. Primerjajmo Ljubljano z bogatim Zagrebom in velikim Beogradom. Oba imata večji radiozemlji, bogatejša pokrajina in vendar je relativno Ljubljana po številu radio-naročnikov najmočnejša in tudi absolutno se da z njima primerjati. Zakaj program »Radio-Ljubljane« je na višku, je kulturno močan, umetniško izbran, program Zagreba in Beograda, zlasti še Zagreba, niti zdaleč ne dosega ljubljanskega. Dalje je ljubljanska postaja močnejša po oddajni energiji, kar je zopet važnega pomena. In končno: ljubljanski radio ni strogo trgovska ustanova, temveč je predvsem kulturna, saj jo ima v rokah Prosvetna zveza. Ta dejstva naši ljudje cenijo in upoštevajo. Vse to so vzroki velikega uspeha ljubljanskega radia med Slovenci.

Ginljivo je bilo gledati pred Božičem v prodajalni »Radio-Ljubljane«, kako so prihajali mali ljudje in izbirali aparate. Učitelj z dežele, kaplan iz gorske vasi, zasebni uradnik, državni namestnik, študent, priprosta kmetijska zakonska dvojica: kako so izbirali, strmeli in verno poslušali aparate, kako so izbirali, z očmi viseli na ustnicah razlagalca, končno pa odnesli kupljeni aparat, varno na prsih, kakor največjo svetlinjo. Kmetijski fant z Iga je prišel in prosil navodil: pri svojem trielektroonskem aparatu hoče večji akumulator! Tem ljudem je radio skrivnost, razodetje. Ni si moglo misliti bolj hvaležnega občinstva, kakor je to, bolj hvaležnih radio-poslušalcev. Ti ne vrte na aparatu in ne love Königswusterhausna, niti Londona, ne Dunaja, Ljubljano poslušajo vsak večer, zvesto, udano, zatopljeno.

Kdor zmore, smo rekli prej. Ti mali ljudje, brez sijajnih dohodkov, ti so zmogli in še zmorejo. Prodajalna »Radio-Ljubljane« jim je šla na roke in jim je preskrbela ugodne plačilne obroke. Vsakdo jih je zmogel. Dobitek prodajalne najbrže ne bo velik ali ga sploh ne bo, vendar: pridobljeni so novi naročniki radia, pridobljeni so za kulturni napredek, za radio-gibanje. Zato je šlo! Prav radi tega se mora ceniti zadnja božična akcija radio-prodajalnice.

Radio se je na Slovenskem udomačil, povsod ga pozna in ljubi, naše radio-gibanje raste in to je ona razveseljiva bilanca, ki jo moremo danes ugotoviti.

Radio — produkt razvoja

Radioamaterji, ki dandanes tvorijo skoro svetovni družbeni sloj zase, večinoma ne vedo ali vsaj zavedajo se ne, da uživajo trud genialnih predhodnikov, ki so omogočili to, kar dandanes imenujemo in računamo pod pojmom radio: prenos glasovnih znakov v daljavo z ednim sredstvom: električnimi valovi. Radio v tej obliki, kakor ga imamo danes in kakor slutimo njegov razvoj v prihodnosti, je moral prehoditi težke stopinje, da se je pretočel iz skromnih oblik v obliko, v kateri ga spoznavamo danes.

Najprej začetniki teorije o električni sili sploh — grški »elektron«, kakor so anteni Grki imenovali jantarjevo smolo, na kateri so najprej in prvi opazili pojave elektrike. Čez dobrih dvesto let — odkritelji Volta, Ampere, Galvani, Leyden, — dandanes so nam zde poskušni teh pionirjev kakor eksperimenti v ljudskošolskem fizikalnem kabinetu, — vmes pa cela vrsta pionirjev, iznajditeljev elektrodinamičnega principa, galvanoplastike itd.

Nato pride proti koncu prejšnjega stoletja genialni ali v eksperimentih manj spretni Helmholtz. Ta ugotovi princip valovanja električne energije, odkrije električne valove, samo početi ne ve kaj z njimi. Njegov slavnější učenec Hertz že eksperimentira z električnimi valovi. V enem laboratoriju oddaja električno telo električne valove, drugo telo v sozvojni sobi jih sprejema, doznava. Učitelj Helmholtz je slovesen: teorija diha iz njega, učenec Hertz si je upal že malo več: kompleks teorije spremeniti v skromen, za sedanje čase že nedolžen eksperiment. Samo prenos valov iz ene sobe v drugo! Ali Hertz je bil junak. Kamor se Helmholtz ni upal, se je upal Hertz — iznajditelj najprimitivnejšega detektorja.

Pri eksperimentu s prenosom električnih valov prisostvuje že starejši človek. Ne bi mu več prisodil dijaških let, izkušnosti strokovnjaka pa tudi ne. Kdo je? Burševski tovariši si šepetajo o njem: Trmasti Amerikane, avtodidakti s peknajstimi leti je ušel iz Avstrije, z dvajsetimi komaj da je poznal logaritme, banatski Srb Mihajlo Pupin. Poznejši konstruktor Pupinovih tuljav, iznaj-

ditelj rezonatorja, kohererija itd. Zdaj slaven mož, avtor knjige: »S pasé do iznajditelja«. (Knjiga je izšla v nemščini, sedaj v srbohrvaščini, obljubila se prevod v slovenščino.)

Anglež Maxwell ugotovi elektromagnetnost luči. Konstruira aparat, s katerim omogoči sprejem električnih valov na več metrov daleč. Italijan Righi se bavi v tem času z mislijo, kako praktično uporabiti prenos električnih valov. Hrvat Tesla v Ameriki proučuje izmenične toke. Pride Righijev učenec, slu bogatih staršev in hkrati bistra glava, Italijan Marconi in pobere sad truda vseh teh teržanj še sedaj slavo »iznajditelja« radia. Ni mu toliko za teoretično razpravljanje o električnih valovih temveč za njihovo zmoglost učinkovati na velike daljave. Konstruira prvi električni brzojav.

Že gradijo v prvem desetletju tega stoletja brezžične telegrafске postaje. Tem vzame pomen čas. Nemca Arco in Slaby ter Danec Poulsen izboljšajo Branlyev izum, dokler ne pride pravi izumitelj radia: Američan Lee de Forest iznajde elektrono v tej obliki, kakor jo poznamo danes. Radio je tu, samo zakaj nam bo? Raditelefonski prenos je torej možen, ali pa naj ga imamo samo za to, da si bodo newyorški in londonski bankirji pripovedovali poslovne tajnosti.

V dveh krajih Evrope se je pred dobrimi šestimi leti porodil radio v sedanjih oblikah. V majhni holandski radiotelegrafski postaji blizu Rotterdamu, ta postaja je pričela s skromnimi recitacijami in pa v Avstriji. Pred tednom dni je umrl v Salzburgu avstrijski učenjak Nussbaumer. Prvi je prišel na misel prenosa glasbe na radiofonski način. Bil je prvi, dasi zopet le iz enega laboratorija v drugega sprejemal radio glasbo na detektorju. Ni bila to velika iznajdba, vendar je Nussbaumer postavil Kolumbovo jajce pokonci. Od tedaj se je prišel, dobrega pol desetletja je od tega, zmogoviti pohod radia po svetu.

In danes? Komu naj sedaj mi, ki uživamo sadove truda mnogih, komu naj prisodimo palmo za izumitelja radia? Niti enemu! Neštolet človeških življenj je bilo izžepanih, mnogi so pozabljeni, le malo priznanih, kakor bo v kratkem pozabljen in priznan ta Nussbaumer in je že pozabljen Helmholtz — niti enemu ne moremo priznati pravice do

ge. Podplat desnega mu čevlja je bil načet. Opazil sem v njem podolgovato špranjo, ki je zovala baš ob zunanem roba podplata, tik ob vrsti klincev. Nihče nisem Petru omenil, ker bi ga bil morda razžalil. Ampak mislil sem si: »V tehle čevljčkih in v takemle vremenu, o Peter, si prenašaš svojega rojstva kosti po mestu, se nalezel prehlada, sedaj te pa grabi po čeljustih!«

Meni je čas razmeroma naglo potekal. Pri-povedoval sem Petru o silvesterskem »mačkuc« Narobetovoga Tončka, ki ga je tedaj dan zdravil. Peter je stopal in ne vem, če me je poslušal. Zobobol je baje hujša zadeva kakor »mačke«. Medtem je odzvonilo poldne, kazalec na mali budilki, postavljeni poleg detektorja na posteljni omari, se je palogoma pomaknil proti pol eni.

»Na opeko, daj slušalko!«, je nenadoma ukazal Peter.

Vzel sem opeko, dal slušalko. Peter si jo je s tresočimi rokami nataknil na ušesa. Uporno je stiskal ustnice, gledal skoro divje.

»Ah, moja sladka »Mignon!«, se mu je izvilu naposled iz globokine srca.

»Program?«

»Šo že pričeli. Hvala Bogu! Kako to blaži bolečine! Au! Krasno se čuje!« — Včeraj sem prinesel nov kristal za detektor. — Imenitno pojo! — Ob tej godbi se bolečine kar nekam razležejo. — Sem vedel, da bo pomagalo, hči! Ne bomo se dali zaslužiti zobozdravniku! — Tako sem ozdravil tudi revmatizem, ki mi je krivil mezinice na levi nogi.

»Z radijem?«

»Z radijem, dal! Kdo pa bi utegnil misliti na revmatizem, zobobol, krče in druge težave ob tej čudoviti godbi! In če ne misliš na bolečine, te nekako užaljene zapuste kar same od sebe. Ne ver-jameš? Pa poskusi, kadar te bo kaj bolelo.

»Pa nimam detektorja!«, sem potrto omenil.

»Obžalujem! Pri meni pa tudi ni nikara javna radio-ambulanca. Bo kar najboljša, da se lepo potrudim na Miklošičeva cesto št. 5, kjer imajo v zalogi tako zdravilno moč!

Ubogal sem Petra in že imam aparat v stanovanju. Zelo sem zadovoljen. Čakam le še, da dobim — zobobo!

Radio omogočen vsakomur

✓ propagandne svrhe odda Radijska oddajna postaja v Ljubljani za čas

do 15. januarja 1930

po izrednih cenah in izrednih plačilnih pogojih sledeče aparate:

150

finih detektorskih aparatov s kristalom, 1 slušalko »Kapsche«, 50 m antenske žice, ter vsem ostalim materijalom, za

65 Din ter štirikratno mesečno plačilo po 75 Din.

25

troelektroonskih aparatov »Ingelen« za kratke, normalne in dolge valove, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 120 V, finim zvočnikom ter antenskim materijalom, za

215 Din ter desetkratno mesečno plačilo po 200 Din.

10

sedemelektroonskih aparatov »Ingelen« U 7 z okvirno anteno, akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 V, dvojne kapacitete, mrežno baterijo ter zvočnikom Bled, za

1054 Din ter desetkratno mesečno plačilo po 400 Din.

Radio Ljubljana
Ljubljana, Miklošičeva 5 ★ Maribor, Gosposka 37

vesoljnega patenta na radio. Radio je plod neštetihih učenjakov, neštetihih ljudi. Moremo reči: človeštvo samo ga je izumilo, ker ga je potrebovalo.

Solski radio v Švici.

Po zgledu nekaterih ameriških in nemških postaj, je sklenila oddajna postaja v Zürichu, da sprejme med svoj program stalne solske ure, ki se bodo redno vršile ob določenih tednih. Sodelovali bodo pri njej najboljši pedagogi, učitelji in tudi učenci. Ta reč je imenitna in bi bila vredna, da jo prično posnemati tudi drugje.

Francoski radio ne pozna popravka.

Popravarjari so pri francoskem radiu nalezeli slabo. Pariško sodišče »Chambre des appels correctionnels de la Seine« je kot vrhovna instanca za popravke odločilo, da se francoski tiskovni zakon ne nanaša na »Journal parlé«, to je na radio-poročila. Francosko časopisje je ostro obsodilo ta sodni sklep češ, da bo sedaj radio kar poljubno lahko obrelovali ljudi. Zlorabe radia namreč res niso izključene.

Vlada se predstavlja po radiu.

Radio je dobil v Sydneyju v Avstraliji novo nalogo. Pred kratkim je dobila Avstralija novo vladno in ta se je vsej državi predstavila po radiu. Novi ministrski predsednik mr. Scullin (delavske stranke), je na dan svojega nastopa zvečer govoril po radiu in sporočil ljudstvu imena vseh ministrov ter delovni program vlade. Čeprav je časopisje že dan poprej objavilo imena ministrov, vendar so tako oddaljeni kralji zvedeli za imenovanje nove vlade še isti dan, dočim bi morali čakati na časopise tudi cele tedne.

Poletni program v Avstraliji.

Pri nas smo sredi zime, v Avstraliji pa imajo sedaj najlepše poletje. Zato oddajajo avstralske postaje sedaj za poletni program. Božič je tam — praznik cvetja, januar mesec žetve. Ali radiovalovi so hitrejši, kakor letni časi — torej, kogar mika poletno razpoloženje, naj kar poišče z aparatom Sidney. Z detektorjem ga seveda ne bo ujel.

Kanadski kmetje so napredni.

V zapadni Kanadi je 80% vseh radio-aparater in radionetrebščin v lasti kmetijskega prebivalstva in le 20% v lasti mestnega. Torej prav nasprotno, kakor pri nas.

Odgovor na vprašanje.

Na uredništvo nekoga ameriškega radio-lista je prišlo vprašanje, kako se je mogoče na najlažji način prepričati o vrednosti radio aparata? Odgovor se je glasil: Nesite ga v zastavljalnico!

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 12. januarja: 9.30 Prenos cerkvene glasbe, 10.00 Versko predavanje, popt. škof dr. G. Rožman. 10.20 O pridelovanju lanu, predava g. Sinkovec. 11.00 Pevski solistični koncert g. Batistič. 11.30 Koncert Radio-orkestra. 15.00 O pomenu kmetijskega stanu za Slovenijo, predava Fr. Erjavec. 16.00 Prenos iz lutkovnega gledališča. 17.00 Koncert citraškega krožka »Vesne«. 20.00 Prenos iz Prage: Simfonični koncert. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Jazz-band.

Ilesenice! — Radio aparate prodaja in montira solidno in z garancijo: Radio — Jože Markež.

Ponedeljek, 13. januarja: 12.30 Reproducira-na glasba (mešani program — 15.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba — 15.30 Iz današnjih dnevnikov — 17.30 Koncert radio-orkestra: Leopold, Jugoslovanski biseri, Dvorak, II. stavek iz V. simfonije, Llossas, Majanah, Petras, Ločičev, Strauss, Vesela bitka, Schrammel, Dunaj ostane Dunaj — 18.30 dr. Leben, francoščina — 19.00 Zdravstvena ura — 19.30 Ga. Orthaber, Angličščina — 20.00 Čajkovskega večer, izvaja radio orkester: 1. Elegija, 2. Andante cantabile, 3. Pikova dama, 4. Romanca, 5. Chanson Triste, 6. Reverie Interrompue, 7. Jolanta, 8. Barkarola, 9. Chant sans Paroles, 10. Arija Lenskega iz opere »Eugenij Onjegin«, 11. Andante iz V. simfonije — 22. Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Torek, 14. januarja: 12.30 Reproducira-na glasba (Ruski zbori in samospevi) — 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba — 15.30 Iz današnjih dnevnikov — 17.30 Koncert radio orkestra: Keller, Romantična uvertura, Urbach, Fantazija Lortzingovih del, Lincke, Take oči kot Tvoje, Dvorak: Dve slike Karpf, Tvoja beseda zadostuje, Muuss: Venček starih dunajskih — 18.30 I. Martelanc, Reklama kot veda — 19.00 Dr. Böhm, O morju — 19.30 Dr. Preobražensky, Ruščina — 20.00 Prenos iz Zagreba, Knez Igor, opera — 22.00 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Sprevod po Evropi.

Drugi programi:

Ponedeljek, 13. januarja:

Belgrad: 17.05 »Smešna smrt«, recitacija — 17.30 Reproducira-na glasba — 18.00 Koncert zabavne glasbe — 20.00 Večerni koncert s petjem — 21.00 Čas in dnevne vesti — 21.10 Koncert tamburaškega orkestra — 22.10 Prenos pravoslavne Silvestrovanja. — Varšava: 20.30 »Dzidze, opereta, Stolz — 23.00 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Koncerti radio kvarteta — 16.00 Ura za žene — 17.30 Koncert na citre — 19.30 Veliki orkestralni koncert, nato koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 11.00 Dopoldanski koncert — 15.30 Popoldanski koncert — 17.15 Glasbena ura za mladino — 17.45 Goethe v pismu in besedi — 19.30 Ernst Abbe, oče modernega mikroskopa, predavanje — 20.05 Edmund Eyslerjev, večer, nato zabavna glasba. — Milan: 11.25 Reproducira-na glasba — 12.30 Koncert radio orkestra — 16.30 Mladinska ura — 17.00 Koncert kvinteta iz Torina — 20.30 Simfonični jazz — 21.15 Zabavni koncert radio orkestra. — Praga: 20.00 Slavnostni koncert — 21.30 Večerni koncert. — Langenberg: 16.45 Pravljice — 17.30 Popoldanski koncert — 18.30 Zimski sport in njegove nevarnosti, predavanje — 20.00 Collegium musicum, nato »Sestra Henrietta«, slušna igra — nato plesna glasba. — Rim: 15.00 Koncert radio kvinteta — 17.30 Violinski koncert iz rimske filharmonije — 21.02 Večerni koncert zabavne glasbe. — Berlin: 20.15 Simfonični koncert — Katovice: 16.20 Reproducira-na glasba — 17.45 Popoldanski koncert — 20.30 Prenos operete iz Varšave — 23.15 Plesna glasba. — Stuttgart: 12.15 Reproducira-na glasba — 15.15 Reproducira-na glasba — 18.35 »Rusija«, predavanje — 19.30 Pol ure klavirja — 20.00 »Zimsko slavlje«, pevski zbor, orkestr, orgle, citre, soli — 23.15 Plesna glasba. — M. Ostrava: 11.30 Reproducira-na glasba — 12.30 Opoldanski koncert — 16.30 Koncert vojaške godbe — 17.30 Koncert na dveh klavirjih — 19.05 Slovaški večer — 20.00 Slavnostni koncert — 21.30 Večerni koncert.

Torek, 14. januarja.

Belgrad: 9 Prenos svečane službe božje iz Saborne cerkve ob proslavi pravoslavne novega leta. — 12.40 Ciganski orkester. — 17.30 Narodne melodije na harmoniko. — 20 Koncert pevskega okteta belgrajske opere. — 21 Dnevne vesti in čas. — 21.10 Večerni koncert. — 22.10 Reproducira-na glasba (srbske narodne). — Varšava: 10 Solska matineja. — 17.45 Popoldanski koncert. — 19.20 Prenos iz opere v Katovicah. — Budapest: 9.15 Koncert vojaške glasbe. — 12 Pevski koncert z violoncelom. — 16 Mladinska ura — 17.30 Koncert salonskega orkestra. — 19.30 Zabavni večer. — 21.30 Violinski koncert. — 22.15 Koncert ciganskega orkestra — Dunaj: 11 Reproducira-na glasba. — 15.30 Popoldanski koncert. — 17.30 Mladinska ura. — 19.30 Prenos iz državne opere na Dunaju: »Manon«, nato zabavni koncert. — Milan: 11.25 Reproducira-na glasba. — 16.30 Mladinska ura. — 17 Koncert kvinteta iz Torina. — 20.30 Prenos iz Torina. — 23.40 Plesna glasba. — Praga: 19 »Nevihita«, opera. — 22.15 Plesna glasba. — Langenberg: 17.30 Popoldanski koncert radio-orkestra. — 20 Večerni koncert — Rim: 13 Koncert radio-kvinteta. — 17.30 Popoldanski koncert. — 21.02 Prenos iz opere ali koncert. — Berlin: 18.30 »Ali raste ali pada naša kultura?«, predavanje. — 19 Zabavna glasba. — 20.30 Koncert kvarteta — Katovice: 12.05 Reproducira-na glasba — 17.45 Popoldanski koncert. — 19.05 Malo glasbe. — 19.20 Prenos opere iz Katovic. — Stuttgart: 15.30 Vzgoja otroka, predavanje. — 16 Popoldanski koncert radio-orkestra. — 18.35 »Nemci v Sovjetski Rusiji«, predavanje. — 19.30 »Otello«, opera. — M. Ostrava: 11.30 Reproducira-na glasba. — 12.30 Opoldanski koncert. — 16.30 Popoldanski koncert. — 17.30 Komedija v 1. dejanju. — 19 »Nevihita«, opera (Fibich). — 22.15 Plesna glasba.

Radio in - zobobol

(Nace Pik.)

Namenil sem se bil k prijatelju Petru Smrkoni, ki je po poklicu radio-amater. Potrkam. Nič. Pogledam. Ključ v vratih, fant bo doma. Vstopim. Brdka slika. Peter sedi v obrabljjenem naslanjaču in krčevito pritisla na desno lice v brisačo zarito — opeko. Takoj uganem položaj.

»Zob?«

»M-m-m; zaječi Peter in se jame bolešno priklanjati.

»Eden ali vsi?«

»M-m-m«

»Ven z njim, Peter!«

»Ooooh! Aaaah! Tri sto zelenih, kako me grabi!«, stoka Peter, nagne glavo na stran in počedi v poleg stoječo posodo gost curek sline.

»Prehladil si se, siromak!«

Namesto odgovora in pojasnila mi pomoli Peter zavito opeko in pravi:

»Daj, stopi v kuhinjo po drugo! Na štedilniku bo. To pa položi tja, da se segreje.«

Rad sem ustregel, saj je postrežba bolnikom navsezadnje zasluženo delo. Prinesel sem Petru iz kuhinje prav vročo rezervno opeko, jo lepo zavil v brisačo in mu jo dal.

»Koliko pa je ura?«, je mukoma spravil iz sebe nesrečnož.

»V pol ure bo poldne. Ali si lačen?«

»Neee!«, je skoro zarežal Peter v odgovor.

»Torej še celo uro teh peklenskih bolečin!«, je tarnal in se zvijal

»Ali si naročil zobodera, ali zdravila?«, sem poizvedoval.

»Čez eno uro prične radio-program. Potem bo boljše.«

»?«

»Potem bo boljše, boljše, boljše!«, je upapolno ponavljal prijatelj Smrkon.

Menil sem, da se siromaku od samih bolečin blede, zato nisem hotel več siliti vanj z vprašanji. Postavil sem najbližji stol njemu nasproti, se vsedel in se zagledal v njegove podplate. Takrat je bil namreč iztegnil nogi in položil eno vrh dru-

21.000 vzrokov jeze

Ameriški vseučiliški profesor na univerzi v Rochesteru Carson je po dvajsetletnem raziskovalnem delu izdal knjigo o jezi. Preiskal je 659 oseb in pri tem ugotovil, da je imela njihova jeza 21.000 različnih vzrokov. Starost raziskanih oseb se je gibala med desetimi in šestdesetimi letom.

Carson je prišel do prepričanja, da se ženske prej in hitreje razjezijo kakor moški in da so najugodnejša leta za jezo med štiri-desetim in šestdesetim letom. Mlajši in starejši ljudje se ne razsrdijo tako lahko in hitro, zelo stari ljudje pa skoro sploh ne. Debeli ljudje so bolj redko in ne tako intenzivno žrtve jeze kot suhi. Vzroki srda v dnevnem življenju so: ljutost na otroke in živali, samolasten nastop prepirljivih in godrnjavih ljudi, preveč nadležni prodajalci, žene, ki se ne potrudijo, da bi poslušale, kar se jim reče, ampak takoj po svoje sklepajo, in — kar je tipično za deželo prepovedi alkohola — dih pijancev. Ostali vzroki togote dnevnega življenja so po Carsonu mladi ljudje, ki se obna-

bolje, da se samo umerjeno jezimo, če se že ravno moramo. Kako se to napravi, seveda učeni gospod noče izdati. Pravi, da je v dvajsetih letih, ki jih je posvetil temeljitemu študiju jeze, naletel samo na tri osebe, ki se niso radi prav nobene stvari jezile. Seveda ne mara teh ljudi postaviti za zgled, ker so bili najbrž takega temperamenta, da bi jih lahko uporabljali kot uspalno sredstvo.

Sicer je pa profesor Carson še odkril, da je vzrok največjega razburjenja komar v spalnici. Nasprotno pa so muhe, kače, miši in ščurki vzroki manjše nevolje. Človeka ne zmorejo nikoli napraviti tako nervoznega kakor brenčeca muha, če hočemo ravno zaspati. Še strašnejša kakor ta živalica, najgroznejše, kar si lahko predstavljamo, končuje profesor Carson, je ženska, ki preklinja ali je celo pijana. Radi nje se razburja sleherni kultiviran človek, celo največji flegmatik.

„Trgovska hiša“ štirih šolarčkov

Štirje devet- do štirinajstletni fantiči kot lastniki trgovske hiše?! Ta znamenitost je v Parizu. Tam lahko že od božiča naprej vidite na Montparnassu štiri paglavce v kratkih hlačah, ki so v zvesti delovni skupnosti zaporedoma razvrstili štiri stojnice in ki z res pravo mladostno važnostjo igrajo prodajalce.

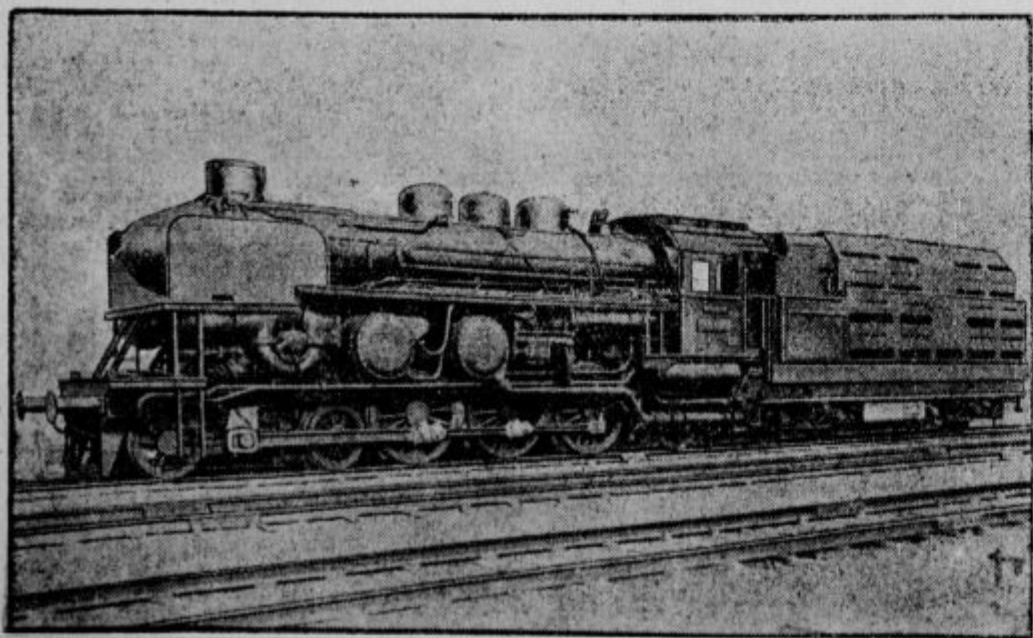
Ker tržna policija ne more dati podjetnim mladim radi njih mladosti dovoljenja za samostojno vodstvo podjetja, je sicer formalni lastnik stojnic eden izmed očetov, dočim fun-girajo pobliži samo kot prodajalci. Ljubki fantički, ki znajo občeati celo z boljimi odje-malci, imajo vedno dovolj kupcev, ki vro iz vsega Pariza skupaj, da si ogledajo to čudo. Zato so sklenili, še naprej vzdrževati »trgovsko hišo« in jo po možnosti celo razširiti ter spopolniti. Vsi se posvečajo svojemu poslu z veliko vnemo. Prvi mora ceneno kupovati potrebne drobnarije, ki jih prodajajo, drugi opravlja »trgovske« zadeve — korespondenco, knjigovodstvo, tretji prodaja, četrty hvali na vse pretege svoje blago, — eden dela to, drugi ono, vsak ima svoj posel. Podjetje cvete tako naglo, da so morali pred kratkim nastavit tri nove prodajalke!

Neki pariški časnikar, ki je enega malih trgovcev intervjuval, piše o svojih vtisih med drugim: »Skrajno presenečen sem bil, ko sem enega »lastnikov« našel pri štelju denarja. Na vprašanje, kaj bo z njim počel, je resno odgovoril: »Vidite, gospod, vsak ima svoje skrbi. S tem denarjem, ki ga preštevam, bomo morali jutri dopoldne plačati na finančnem uradu davke.« Ponosno je pristavil: »Sicer še plačujemo v gotovini, toda že prihodnje dni si bomo otvorili pri kaki banki bančni konto. Treba je iti s časom...«

Štiriperešna podjetna detelja je v par tednih svojega delovanja na Montparnassu postal ljubljanka vsega občinstva. Iz vseh delov in kotov mesta posejajo številni kupci »trgovsko hišo« in tako pridno kupujejo, da si bodo »lastniki podjetja« lahko kmalu omislili pravi lokal.

Derviši in kava

Derviši so prvi, kateri so v domovini, zagonečnem Orijentu pravilno cenili kavo. Ti mohamedanski menihi so pri svojih molitvah uporabljali to rjavo tekočino za prečute noči. Pozneje je tudi zapad s svojo mrzlo klimo spoznal in ocenil to vročo in aromatično pijačo. Priljubljenost za kavo stopnjuje v ljudstvu, da so že opozorjeni zdravniki, kateri so spoznali, da mnogo ljudi ne prenaša kofeina. Večkrat se je že poskušalo odvzeti kavi kofein, ne da bi izgubila na okusu in aromi, ali brez uspeha. — V začetku tega stoletja je končno uspelo, da se odvzame pri tehn. obdelavi in z organskimi sredstvi, surovemu kavinemu zrnu kofein. Ta način je svetovno znan pod imenom Hag. Iznajdba kofeina proste kave, je brez dvoma velikega pomena za današnje nervoznost človeštva. (240)

Nova Kruppova lokomotiva na turbine, ki vozi na progi Hannover—Köln. Doseže hitrost 110 km na uro. Namesto dosedaj običajnih parnih cilindrov ima dve parni turbini. Tender služi za ohlajevalne naprave, ki izpreminjajo iz turbine prihajajočo paro zopet v vodo.

Sprememba v romunski diplomatski službi

Petresen Commene, romunski poslanik v Berlinu, je imenovan za poslanika pri sv. stolici.

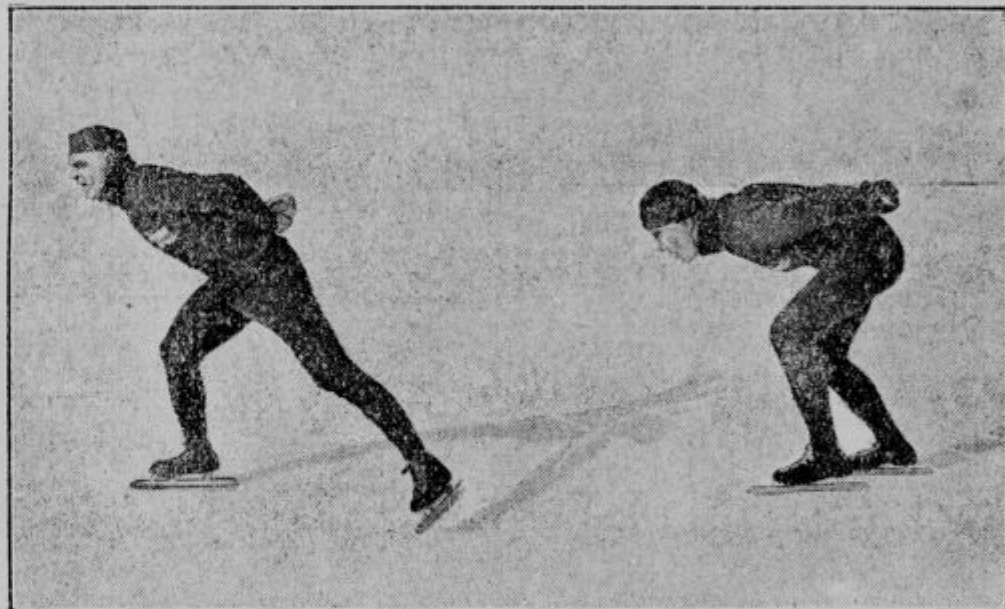
Romunski finančni minister Raducanu, ki bo šel najbrž za poslanika v Berlin.

Radodarnost angli. kralja

Popularnost angleškega kralja Jurija V. in njegove soproge je tako velika, da si tega mi niti predstavljati ne moremo. Saj je znano, kako je ljudstvo sočustvovalo z njim ob njegovi zadnji težki bolezni. Vseposlošna pa je bila tudi radodarnost kralja Jurija in ob priliki, kakor je na primer Novo leto, ima posebno na široko odprto denarnico. Dobrodelna društva, katerih je na Angleškem brez števila, prejmejo ob takih prilikah od kralja visoke vsote, med uslužbensivo dvora in posestev pa je bilo letos razdeljenih raznih daril v vrednosti deset tisoč funtov, ali dva milijona 700 tisoč dinarjev, kar je tudi za kralja Velike Britanije velika vsota, ako pomislimo, da se slične prilike ponavljajo vsako leto, ali pa še po večkrat. — Od 450 služinčadi je vsakdo prejel vrednosti za okoli tisoč dinarjev. Na posestvih in gradovih v Windsoru, Balmoralu i. t. d. je zaposlenih nad 800 uslužbencev in vsak izmed teh je prejel darilo v vrednosti od 3 do 5 funtov. Mnogi uslužbenci pa so odškodovani na ta način, da dobijo 14 dnevni dopust, ki je seveda plačan in pa še vsi polni in drugi stroški so jim povrnjeni.

Sloni - fi mski štatisti

Indijski film brez slonov je prazen, nesmiseln. Sploh pa spada slon med najkrotkeše in najubogljivejše filmske štatiste. Toda, kakor povsod, so tudi tu izjeme. Pri snemanju filma »V puščavici sta maharadža iz Udaipura in oni iz Mysore-a šla filmski družbi v vsakem oziru na roko ter jima dala na razpolago dvajset slonov z vso prekrasno in dragoceno opremo, ki je z raznimi težkimi preprogami, zlatoni in dragulji predstavljala milijonsko vrednost. Zaman so bili vsi poizkusi zainteresirati zavarovalnice za našo stvar, nobena ni marala prevzeti rizika. Tako pripoveduje udeležene filmske ekspedicije. »Bili smo v silnih skrbih, kako naj si zavarujemo tolikšno dragocenost. Igralci vendar ne bi mogli vedno paziti na slone in njih opremo, roparjev pa se tudi v Indiji ne zmanjka. Na naše prošnje sta nam kneza končno dala poleg slonov še po šest čuvajev k vsakemu slonu. S tem je bila ta zadeva rešena in improvizirali smo nastop slonov z vsem orijentaliskim sijajem. Preproge z vsemi raznimi našivi pa so težke in niti orjaški slon jih ne mara predolg časa prenašati, posebno še pri strašni vročini, katere

Najhitrejša drsalc na svetu, Finnc Thunberg (na levi) in Norvežan Ballagrud (na desni), ki sta te dni nastopila pri zimskosporinjskih tekmah v Davosu.

O stražah

Tujec, ki pride prvič v London, se zelo čudi, ko vidi največjo banko sveta »The Bank of England« zastraženo po vojaštvu. Vendar pa mu bo takoj razumljivo, ko dozna, da je v tej banki obenem tudi državna banka in da je v nji shranjena vsa zlata rezerva Anglije. — Bolj nenavadna pa je bila straža, katere je bila vsak večer postavljena v Drury Lane gledališče. Za vladanja kralja Jurija II. je bil nanj nameravan atentat in ker je bil kralj velik prijatelj drame, je bil skoraj sleherni večer v gledališču. V gledališču je bila postavljena vojaška straža. In pri tem je ostalo celih 150 let vse do leta 1894, a tudi tedaj bi najbrže ne bila ukinjena, če bi se uprava gledališča in vojaška oblast ne bili sprli glede prostora za nastanitev vojaške straže. Pri razreševanju tega vprašanja so šele ugotovili, da je straža pravzaprav že stoletja odveč in nepotrebna. — Še bolj smešna in brez smisla je bila straža pred nekim vladnim poslopjem v sredini mesta Londona. Straža je imela ukaz, vsakemu pasantu zaklicati: Prosim, držite se desno. Več desetletij se je to vršilo, ne da bi straže vedele čemu in zakaj. Po dolgem brskanju po zapisnikih in dnevnikih so ugotovili, da je bilo pred toliko in toliko leti prebarvano in preslikano. Da bi si pa mimoidoči morda ne onesnažili oblek, je bila tja postavljena vojaška straža, ki je imela nalog opozarjati pešce, kakor smo zgoraj navedli. — Čudna je morala biti barva, ki se toliko desetletij ni posušila.

Neki trgovec je nenadoma umrl. Njegov knjigovodja je našel naslednji dan v pisarni pismo, katero je trgovec pisal, pa ne končal. Zato ga je v imenu trgovca podpisal in dodal: »Ko sem do tu napisal, sem nenadoma umrl.«

smo bili deležni mi in živali. Vsak dan okoli ene popoldne smo morali živali pustiti, da so si odpočile ter se okopale. Nekega dne, ko smo imeli posebno težavno nalogo snemanja velikih skupin, smo pa spregledali, da je čas za slone že davno potekel. Komaj pa smo se tega spomnili, je največji slon že pričel divjati ter se je groznim trobentanje mvrgetl proti množici. Prizor, ki smo ga ravnokar snemali je predstavljal bitko. Množica je bila »armada«, a mi, filmski igralci, »junaki«. Vse naše junaštvo pa je v trenutku izginilo, ko se je podivjani slon zakadil proti nam. V nekaj sekundah je bilo celotno »bojno polje« popolnoma izpraznjeno. Čuvaji so ostale slone uredili v nekaj polkrog ter podivjano žival z zvijačo spravili za ta krog, nakar so ga ujeli s tem, da se je zvalil v pripravljeno jamo. Odlej nismo nikdar več pozabili na določeno uro ter smo slone že pred tem časom odpustili iz »službe«.

V malem mestu je izbruhnil požar. Ker urednik lokalnega časopisa ni imel pri rokah poročevalca, je poslal k požaru gospodično, katere je sicer pisala le o družabnih razmerah in modi. Njeno poročilo se je glasilo: Sijajen ogenj je bil včeraj na posestvu gospoda in gospe Mrak. Velika množica ljudstva je prisostvovala. Gospa Mrak, ki si je pred kratkim ostrigla lase, je bila videti čarobna, ko je v lepem svilenem žemperju graciozno prihitela iz goreče hiše. Vzorec tega žemperja smo prinesli v zadnji ženski prilogi našega lista. Gosilec se je lepo podala uniforma, delo domače tvrdke. Govori se, da je bil ogenj večji kakor katerikoli drugi v zadnjem času. Gospoda in gospe Mrak je stal okrog 270.000 Din. *

Iz šolskega zvezka Minke: »V naši družini smo tri osebe: moj oče, moja mati in jaz. Jaz sem najmlajša.«

Mirko Kunčič:

Dedek za pečko

Tiho, tiho, tiho
pada snežec beli,
tiho, brez besede,
k peči smo se vseli.

Ded si pipo je prižgal,
segel z mislimi v daljine
in priklical iz noči
zlatih mladit dni spomine.

— Sanke... klanec... jarek — bum!
vanj vsa kopica razvneti;
vrisk in smeh na vso bridkost...
Kje so, kje so tista leta! —

Tiho, tiho, tiho
pada snežec beli,
tiho kakor solza
dedu iz oči...

Bela miška

Mahoma je odreenela od groze Kako
tudi ne? Prav ob kanalu je stražila velika
siva podgana z zarjavim pipcem na rami.

Miška je dolgo premišljevala, ali naj na-
govori strašnega podganjega stražarja, ali ne.
Naposled se je vendarle odločila in ponižno
se mu je približala:

»Dobro dan, stric podganar! Zakaj pa
stražite?« je ponižno zacvilila.

»Ti bom že dal! Kakšen stric? Ti ne spa-
daš k podganam, niti miška nisi; saj si bela
kakor golob. Fej te bodi! Sramoto delaš na-
šemu rodu. Glej, da se pobereš odtod, sicer
ti bo slaba predla!« jo je nahrulil stražar. In
je preteče dvignil svoj pipec in ga nastavil
ubogi Belki na prsa, da ji je drobno srčice
strašno kar vztrepetalo.

»Joj, pustite me, saj grem, saj grem,« je
zajecjala in se spustila v beg.

Stražar se je na vsa usta režal za njo:

»Le beži, le! Tu ne boš našla nikjer za-
vetišča. Pojdi k barvarju, da te pošteno po-
barva, potem se te morda usmili kaka bera-
ška miška, ne pa mi, ki smo junaške krvi!«

Stražar se je potolkel s šapo po prsih, si
pogladil ščetinaste brke in spet pričel kora-
kati ob kanalu sem in tje.

»Morda me res nihče ne bo maral, ker
sem tako bela? O, kako nerada se pobarvam!«
je zaplakala miška in ogledovala velike kadi
barvarne, ki je stala zunaj mesta. Nazadnje
se je vendarle odločila: švignila je skozi
špranje debelih vrat in se znašla na prostori-
nem dvorišču.

Miška je zlezla v skladovalnico drv, ki so
stale v mračnem kotu, in se od tod ozirala
okoli.

Komaj se je oddebnila, je začula preteč
glas:

»Kaj pa ti tu počenjaš, pritepenka? Glej
da izgineš, sicer ti izpijem kri!«

Belka se je ozrla in zagledala rjavo pod-
lasico, ki jo je opazovala.

»Oddebnila bi se rada,« je zaprosila
miška, a že naslednji trenutek je skočila izpod
drv, kajti podlasica v kotu se je pripravila
na skok.

»Zdaj pa imam; niti oddehniti se ne mo-
rem,« je tarnala ubožica in urno obkrožila
dvorišče.

»O miška! Na, na,« je začela prijazen gla-
sek. Skozi ozka vrata je prihitel iz dvoriš-
nega stonovanja deček, ki je prijazno gledal
ljubko živalco, se ji smehljaj in ponujal kruš-
ne drobtine. Belka se je z veseljem udeležila
te skromne pojedine. Deček je grizel skorjo,
a sredico je skoro vso podrobil svoji novi
znanki.

Tedaj je prišel na dvorišče delavec Jože.
V roki je nesel lesen škaf in v njem temno
tekočino. Ko je zagledal Belko, ki se ga kar
nič ni bala, je zavpil:

»Na, črno su' uijico, kaj boš tako prazni-
no oblečena hodila okoli!«

Pri tem je izlil iz škafa nekaj barve po
miški. Slednja je postala mahoma temno siva.
Zbežala je. Jože pa je vpil za njo:

»Pa spet pridi, kadar ti bo suknja oble-
dela!«

»Saj je prav, da me je polil!« se je po-
tolajila miška; »zdaj imam vsaj temen kožu-
šek in morda me bodo zato tuje miške in
podgane rajši mele.«

Hitela je z dvorišča, pa se je pri tem za-
lelela v nizko kad z vodo. Takoj je spet izgu-
bila temno barvo. Skobacala se je iz vode in
tarnala:

»Zdaj pa imam. Tako lepo pobarvana
sem bila, pa me je šment spetal v tole kad!«

Ko se je na solcu nekoliko posušila, jo
je mahnila na pot okoli mestnega obzidja.

Zagledala je za mestom nizko leseno hi-
šico. Oprezno se je približala, skočila skozi
priprte duri in se nepričakovano znašla med
družnico hišnih mišk.

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

C. Halkeji:

Madaj - vo'čji otrok in razbojnik

Živel je volk. Večji je bil od največjega
psa. V temni hosti je živel in hodil v vas
deco kras. Kar tebi nič meni nič je stopil v
hišo in zatulil:

»Deco sem!«

Če ni bilo očeta in mame doma, je imel
lahko delo: kar planil je nad otroke, pogra-
bil prvega — ham! pa je bilo. V terbo ga je
pobasal in — hajd! z njim v gozd. Tam je imel
hišico. Ženo in otroka.

Nekoč je spet ugrabil otroka in ga nesel
v gozd. Medtem pa, ko je bil on zdoma, mu je
umrl sinček-edineček mladi volček. Žena vol-
kulja se je bala moževe jeze in je otroka na-
skrivaj pokopala. Možu pa je dejala, da je šel
volček drva nabirat in se ni vrnil. Iskala sta
ga ves dan, pa ga nista našla. M ž je tedaj
hotel zaklati onega otroka, ki ga je ugrabil
v vasi: žena volkulja pa mu je predlagala,
naj vzameta tega za svojega. Volk je bil za-
dovoljen. Otroku sta dala ime Madaj. Madaj
je kaj kmalu pozabil na prave starše. Rastel
je in postal silno močan. Če je prišel v gozd
kak lovec, je Madaj kar izruval jelšo in mah-
nil po njem.

Ko se je tedaj naveličal gozda, je rekel
volčjim staršem, da gre po svetu. Rad bi vi-
del, kako ljudje živijo. Mati volkulja je pla-
kala, oče volk pa mu je dejal:

»Če bo sila, se vrni in mi povej!«

In Madaj je šel. Dolgo je hodil in je pri-
šel k nekemu kovaču. Kovač ga je vzel v
službo. Madaj ga je prosil, naj mu namesto
plačila pusti, da si skuje sabljo. A bil je tako
močan, da je vsako železo zdrobil. Kovač se
je zato prestrašil in mu rekel:

»Napravi si sabljo in pojdi; za kovača si
premočan!«

Madaj si je skoval dolgo in ostro sabljo
in šel naprej v svet. Nihče pa ga ni hotel
vzeti v službo, ker je bil tak orjak.

Hodil je in hodil in prišel do visokega
belega gradu, na katerem je visela črna za-
stava. Madaj je vstopil v grad in se poklonil
gospodu. Vprašal ga je, zakaj je tako žalosten
in zakaj gospa joče. Gospod mu je povedal:

»Kaj bi ne bil žalosten in kaj ne bi jo-
kala gospa, ko nama je na ugrabljena edina
hčerka. Nikoli več je ne bova videla.«

Madaj je vprašal, kdo je tisti razbojnik,
ki jo je ugrabil.

»Močan je in velik,« je pripovedoval
gospod, »in ima celo vojsko pri sebi.«

»Dajte mi nekaj jesti,« je prosil Madaj.

»Potem grem in poiščem razbojnika.«

»Dvesto kmetov mi je pobil,« ga je sva-
ril gospod, »in bo tudi tebe.«

Madaj pa ni rekel ničesar. Ko se je naj-
del, se je poslovil in šel. Prišel je v velik
gozd. Tam je imel razbojnik svoj grad —
brez oken; samo velika železna vrata so vo-
dila noter. Bila so tako težka, da jih je dvaj-
set ljudi komaj odprlo. Trideset mož je grad
stražilo noč in dan. Ko jih je Madaj vprašal,
če je tu doma oni razbojnik, ki je ukradel
mlado grofico, so mu rekli, da je, a da spi.
Madaj je zahteval, naj ga spustijo k njemu.
Pa ga niso spustili, ampak so ga hoteli pose-

kati s sabljami. Madaj pa je izruval hrast in
jih vse pobil. Nato je ropotal po železnih du-
rih, a razbojnik ga ni slišal. Zato je zgrabil
veliko skalo in jo zalučal v vrata. Vrata pa
se niso genila. Madaj se je vrnil domov in je
potožil očetu volku. Mati volkulja mu je dala
v mleku piti zelišč. Madaj je postal še moč-
nejši in se je vrnil pred grad. Pobral je še
večjo skalo in jo vrgel v vrata. Tedaj so se
vrata odprla in pred Madaja je stopil razboj-
nik. Velik je bil in grd kot sam bogosvaruj.
Madaj mu je zapovedal:

»Najprej povej, razbojnik kje imaš mla-
do grofico: potem ti s sabljo odsečem glavo.«

Razbojnik pa se je samo smejal. Položil
je Madaju roko na ramo. Madaj se je kar se-
sedel, tako težka je bila roka. Zato se je vr-
nil k očetu volku in mu spet potožil. Volk je
hitro nabral čudotvorna zelišča in mati —
volkulja mu jih je dala v mleku piti. Ko je
Madaj nato iznova stopil pred razbojnika, se
ni več bal. Pozval ga je, naj se gre z njim
metat.

Zgrabila sta se. Privikrat je razbojnik
samo padel. Ko pa sta se v drugo spoprijela,
je Madaj vrgel razbojnika tako ob tla, da se
je ta pogreznil do vratu v zemljo. Madaj mu
je nato s sabljo odsekal glavo. Rešil je mlado
grofico in jo peljal domov k staršem v grad.

Veliko veselje je nastalo v gradu in na-
pravili so razkošno gostijo. In Madaj se je po-
ročil z mlado grofico in godci so igrali, da je
bilo kaj.

Se oče — volk in mati — volkulja, Ma-
dajeva rednika, sta bila povabljeni. Na moč
sta se veselila sreče svojega rejenca in sta
ostala pri njem v gradu in dobro se jima je
godilo do smrti.

Kako sem praznoval(a) božič.

14.

Sneg je pobelil dol in breg. Vsa narava
se je pripravila na zimsko spanje in na —
božič.

... Ob enajstih smo šli od doma k pol-
nočnici. Bilo je lepo ko še nikoli. Ko smo
prišli domov, smo jedli gibanico.

Drugi dan smo šolarji pri deseti maši na
koru peli božične pesmi. Na sveti večer se
spominjamo rojstva božjega Deteta. Rodil se
je v revnih in mrzlih jasecah na slami.

Elza Šober,
učenka IV. razr. v Križah pri Trzinu.

15.

... Božiček mi je prinesel dva aeroplana,
ki se navijata in letata po zraku kakor pravi
aeroplani. Tudi drugim je prinesel mnogo le-
pih reči. Nikogar ni Božiček pozabil, čeprav
nas je kar trinajst pri hiši.

Božični večer je najlepši večer v letu.

Božan Počivalšek,
učenec III. razr. v Krškem.

16.

Svela noč, ti bajna noč,
ti polna sanj in hrepenenja...

Vsakdo se veseli božičnih praznikov, po-
sebnost pa se jih veselimo mi otroci. Komaj ča-
kamo, da Božiček prihiči na belih saneh pre-
ko zasneženih poljan. Ze dva dni prej sem si
oprta koš na rame in — hajd! v gozd po mah
in smrečje. Na sveti večer sem postavil v kot
lesen hlevček ter kravico in oslička, ki sta za-
vzeta strela v Jezusčka v jasecah, ki je le-
žal na slamici in dvigal ročice v objem. Ko
sem vse dogotovil, sem prižgal lučco in oče
je pokleknil in molil rožni venec naprej, mi
smo pa odgovarjali. Potem je oče prinesel
posodo z žerjavico, jaz sem vzel v roke le-
ščerbo. In smo hodili okoli hramov in oče je
kadir, brat škropil, jaz pa svetil.

Pri polnočnici sem tudi bil. Zabučale so
orgle, zadonela je vesela »Gloria!«; veselo
petje me je spominjalo tistega doživljaja, ki
so ga doživeli betlehemske pastirji.

Henrik Uršič.

Dragi koticarji!

Ne bodite hudi name, ker nisem vseh
spisov objavil. So pač križi in težave, ker
imam za take reči na razpolago le skromen
kotichek in ne velik kot. Vaših dopisov se je
nabralo toliko, da segajo skoro od mize do
stropa in se jaz Kotichek stric izza njih
sploh ne vidim več. »Križ božji,« sem vzdih-
nil, »če se ta kopica pisem name podere —
potem pa z bogom Kotichek stric! Pokopale
bi me pod seboj kakor snežen plaz... In
sem pobasal pisma v velik koš in jih odnesel

domov in jih bom hranil za spomin na božič
1929... Če bi hotel vse te Vaše spise obja-
viti, dragi moji, bi jih moral objavljati tri
mesece. To pa vendar ne gre, da bi še za ve-
liko noč o božiču pisali! Tako je s to rečjo.
— Pa drugi kaj!

Nagrade bodo razposlane ta teden, imena
nagrajencev pa bodo objavljena v prihodnji
številki.

Pozdravljeni!

Kotichek stric.

Umetnika Mazon in Pacon

1.

Čast mi je, otroci, predstaviti vam dva
imenitna slikarja.

Prvi, dijaček Mazon, vam za pest
piškavih orehov naslika krasno bišo ali me-
dveda ali pajaca ali kanon ali Triglav ali
Blejsko jezero ali karkoli — v dveh minutah.
Tako vam je spreten.

Drugi, muc Pacon, pa vam je v slikar-
ski umetnosti še vse drugačen tič. On vam je
nedavno...

2.

... naslikal v Mazonov šolski zvezek —
Crno morje v eni sekundi! (Prevrnil je nam-
reč tintnik, ko je skočil za miško!)

3.

Sliko »Crno morje« smo poslali na raz-
stavo v Mačji dom, kjer si je pridobil nadar-
jeni umetnik navdušenih oboževalcev na mah
nič koliko. Se gospod doktor Mačkon in nje-
gova žena, gospa Mačkonova, sta si prišla
znamenito sliko ogledati. Le pogledite ju, ka-
ko sta prijetno presenečena!

4.

O, muc Pacon bo postal prav gotovo še
jako slaven slikar!

Ker je med vami, otroci, bržkone kdo,
ki bi se pri tem imenitnem mojstru na moč
rad slikati učil — evo vam njegovega na-
slova:

Muc Pacon, umetnik-slikar, Mačja
steza (hišna številka mi je, žal, ušla iz spo-
mina), podstrešje, soba poleg mišje luknje.
— Honorar (plačilo) za dve uri pouka: Tol-
sta miška. Honorar za pet ur pouka: Dve
tolsti miški — dober tek!

Mogo uspeha pri pouku vam želi

Kot. stric.

Janko Jovan:

Državne licitacije

Za trgovino je vprašanje državnih licitacij velevažnega pomena, radi česar je potrebno, da se iste vrše tako, da v njih lahko širši krogi sodelujejo, kakor tudi, da se vrše povsem nepristransko. Državnih licitacij imamo dve vrsti. Ene se nanašajo na predmete, ki jih država potrebuje, druge pa na predmete, ki jih država oddaja. Za državne organe so merodajne določbe Zakona o državnem računovodstvu, vendar more vlada v izrednih slučajih napraviti izjemo, da se vrše nabave, odnosno prodaje po enostavnem načinu.

V času parlamentarnega življenja so se slišale v naši državi pogosto pritožbe o pristranskem postopanju vladnih organov, o umešavanju ljudskih zastopnikov in so imele take pritožbe večkrat tudi odmev v disciplinarnih preiskavah in sodnih razpravah. Danes so, hvala Bogu, take pritožbe utihnile, in če se dotikam predmeta, se to nanaša na način, kako naj se legalnim putem iste vrše.

Dobave

Tekom desetih let je pri nas tako politično, kakor tudi gospodarsko življenje kazalo tendenco k centralizaciji. Zlasti oni ministrski resori, ki so pretežno gospodarskega značaja, so v teku let province skoro docela izpodrinili in prenesli večino važnejših poslov v prestolico. Že davno prej, predno je nastopila upravna decentralizacija, je centralna vlada sama pričela uvidevati, da je prevelika centralizacija v državnem gospodarstvu lahko škodljiva, kar manjka v centralnih oblasteh tako objektivne presoje o potrebi posameznih provinc, še bolj pa je škodljiva, ker je radi nje trpela ekspektivnost in sicer, kar se tiče razdelitve, še bolj pa v oziru pokritja obveznih plačil za izvršene dajatve. Nezadovoljnost v kritiki, pa tudi morebiti dobljene lastne izkušnje so napotile bivšega železniškega ministra k sklicanju ankete, na katero je pozval zastopnike gospodarskih korporacij iz cele države, da zaslusi njihovo mnenje o komercializaciji železniške službe. Z malimi izjemami so bili vsi udeleženci ankete mnenja, da železnica ne potrebuje druge »komercializacije«, kakor decentralizacije v upravi in zlasti dobavah. Sodba ankete bržčas železniškega ministra ni zadovoljila, vsaj tako bi bilo soditi, ker se centralizacija v nabavah ni ukinila in obstoji še danes. Razen malenkosti, nabavlja železniško ministrstvo vse potrebščine samo in enako postopajo tudi druga ministrstva.

Zagovorniki centralistične nabave trdijo, da ima to veliko prednosti pred načinom, ako se posamezne pokrajinske uprave same preskrbujejo s svojimi potrebščinami. Prednost obstoji v tem, da se možnost pristranosti spravi na minimum, da se pri velikih nabavah dosežejo ugodnejše cene, se sprejme le neoporečno blago in se ne nabavlja več kot znaša faktično ugotovljena potreba. So res okoliščine, ki navidezno, drža, a de'and'no siko vzeto ne; pri decentraliziranih licitacijah je več reflektantov, ker zahtevajo dobave manjši kapital in so radi večje konkurence, če ne nižje, vsaj ne višje, kot pri enotni nabavi, nepristranosti je pri decentraliziranih licitacijah, kjer pozna eden reflektant drugega in njegove razmere, veliko lažje podvržena kontroli in kritiki, kvantiteta blaga pa je itak že določena po proračunu in nadzorovana po centralnih oblasteh. Je pa utemeljeno, da dela slabo kri, če domača trgovina ne more dobavljati tega, kar država pri nas potrebuje, in če ni prav posebnih razlogov za nasprotno prakso, bi bilo že samo iz razloga, da se nezadovoljnost odkloni, v državnem interesu potrebščine kriti tam, kjer se potrebujejo ali predelujejo. To željo je trgovstvo po svojih korporacijah že neštetokrat izrazilo, a se jim, žali Bog, še do danes ni zadostilo. Mogoče, da izvedba decentralizacije državne uprave zavzema toliko pozornosti, da se za enkrat še ni moglo pristopiti k decentralizaciji državnega gospodarstva.

Če se pri presoji položaja oziram na naše domače kraje, moramo, če hočemo biti pravični, priznati, da sta tako naša trgovina, kakor tudi naša industrija toliko razvite, da ste v stanju pri državnih licitacijah popolnoma odgovorjati. Pa ne le, kar zadeva možnost nuditi odgovarjajoče blago, temveč tudi solidnost slovenskega življa sama daje državi veliko garancijo za neoporečno izvršitev prevzetih dolžnosti. Nasproti je pa slovenski trgovec in tudi večkrat slovenski industrijec prešibek na kapitalu, da bi se mogel spustiti v konkurenco tam, kjer gre za ogromne vrednosti, ki presegaajo njegovo finančno moč.

Prodaje

To pa, kar velja o dobavah za državo, drži v polni meri ali pa še večji meri tam, kjer gre za licitacije za prevzem blaga, ki ga ima oddati država.

Je teh dobav od strani države več, a v prvi vrsti nas zanimajo oddaje predmetov, ki jih daje v zakup monopolna uprava. Za Slovenijo prihaja v poštev v prvi vrsti sol in pa tobak in z njim v zvezi cigaretni papir ter v zadnjem času tudi vžigalice.

Na sledu ponarejevalcem denarja

(Iz razgovora z Williamsom Moranom, načelnikom ameriške tajne službe.)

Nedavno je severnoameriški kontrolor denarja izjavil v svojem predavanju preko radia, da bodo Združene države kmalu pustile v promet nove novčance. V tem predavanju je omenil razna dejstva, ki zahtevajo to zamenjavo. S pomočjo številnih podatkov je omogočil svojim poslušalcem, da so si lahko predstavljali veliko količino potrebnega materiala. Vsako leto tiskarne državna tiskarna 902 milijonov komadov novih novčanic, ki predstavljajo vrednost 4 milijard dolarjev. Če bi novčance, ki se izdajajo v enem dnevu, razvrstili drugo za drugo, bi dobili 395 milj dolgo linijo. Novčance, izdane v enem letu in ravno tako razvrščene, bi lahko štirikrat obvile zemeljsko kroglo na ekvatorju. Če bi z njimi pokrili kvadratno površino, bi zakrili površino 3700 akrov. Teža vsak dan porabljenega papirja znaša 5 ton in pol.

Do sedaj uporabljena različni rish in barv dela produkcijo dražjo in zelo komplicirano tiskanje novčanic. Zato se je sklenilo, da bo odslej izgled novčanic federalnih bank in drugih institucij, ki imajo pravico izdajanja denarja, enostavnejši. Zamenjala se bo velikost in barva novčanic. Tako se bo letno prihranilo 440 ton papirja in 490 ton barv.

Med tem pa ni prihranek glavni razlog za spremembo. Glavni namen tega je, da se otežkoči delo ponarejevalcev denarja. Letno se izsledi okoli četrt milijona falzifikatov dolarskih novčanic, iz česar lahko sklepamo, da ni število ljudi, ki se bavijo s to »vrsto« posla, ravno majhno. Tako v Ame-

Nasi trgovini, ki je dovolj na višku, gotovo načelno ne ugaja, da nabavlja sol država in daje potem v podzakup veliko prodajo. V interesu našega trgovca bi bilo vsekako, da si sol nabavlja, v kolikor mu to v državi sami ni mogoče, v inozemstvu, plača predpisano monopolno takso in carino ter zalaga manjše trgovce, detaliste, ki sol razpečajo narodu. Država predpisuje ceno soli za nadrobno prodajo. Je res sol neobhodno potreben življenjski predmet, ki ne sme postati predmet spekulacije, a to spekulacijo bi brez dvoma ubila možnost splošne konkurence, saj je znano, s kako majhnim dobičkom je prisiljen naš trgovec obratovati. Brez nadaljnjega bi naša trgovina pristala na maksimalizacijo cen soli in bi se pri tem dosegala vsaj skromni dobiček.

To so pa žal, ne vem koliko časa še, le naše skromne želje. Danes uvaža sol, v kolikor je sama ne proizvaža, sama, in jo odda v podzakup na 10 reonov in sicer: reon dravske, savske, vrbaške, drinske, dunavske, moravske, primorske, zetske, vinarske banovine ter reon uprave mesta Belgrad. Vsak reon ima več velikoprodaj, tako jih ima n. pr. dravska banovina 22, ki se krijejo z okraji. V vsakem reonu more biti samo en zakupnik, vendar pa more en zakupnik izlicitirati tudi več reonov, ali pa tudi vse v državi. Zakupnik reona odda nato prodajo zopet v podzakup okrajnim veleprodajalcem, ti so pa dolžni oddajati sol maloprodajalcem, ki si smejo zaračunati 30–50 p zaslužka od kg in jo oddajati narodu po ceni, ki je za vsa država enaka. To so splošno očitani načini, kako se razdelitev vrši. Zakupnik reona dobiva tedaj sol od monopolne uprave, jo dirigira na veleprodajalce v okrajih, ti pa jo razdele s svojega skladišča, če ne gre za cele vagonne, na male trgovce.

Zakup veleprodaje soli

Zakup velikoprodaje soli po navedenih reonih se bo letos izvršil za čas od 1. aprila 1930 do 1. marca 1935. Reflektant za prodajni reon vloži ponudbo z navedbo, po katerem skrajnem zaslužku prevzame svoje gori omenjene funkcije. Če velikoprodaj izlicitira, potem se pogodi z okrajnim veleprodajnikom, kolikor mogoče ugodno. — Ker pa je za cel reon, ki se krije z ozemljem banovine, za te edini, ki dobavlja sol, je umevno, da ima lahko stališče, kajti nabava od drugod, kakor potem njega je izključena. V praksi zakupnik navadno zahteva od okrajnih veleprodajalcev kavcijo, v kolikor jo je moral plačati sam, zasužuranje potrebnega prometnega kapitala in končno njegovo lastno delo je obračun provizije, odbitvi ono, ki jo prizna okrajnemu veleprodajalcu; to, kar pa ostane, sme spraviti kot svoj zaslužek.

Če ta način zakupa premislimo, moramo priznati, da isti favorizira kapital in ne delo. Tisti, ki največ dela, to je detalist ima zaslužek predpisan, z okrajnim veleprodajalcem se pogodi za čim manjši odstotek provizije, ki slednjemu krije skrb za preskrbo in obresti za vložen kapital, sam pa, ki prav za prav nič ni dal, pa spravi zaslužek. Ta zaslužek pa ni omejen, kot že omenjeno, na en reon, ampak lahko na več, ali celo na vse reone v državi. Je tedaj pri zakupu monopola soli podana decentralizacija v toliko, da je možno izlicitirati posamezni reon, vendar so lahko tudi vsi reoni enemu podzakupniku oddani v eksploatacijo. To po mojem mnenju ni zdravo in je dolžnost vseh v trgovstvu odločujočih faktorjev, zahtevati popolno decentralizacijo toliko časa, dokler je ne dosežemo. Ne morem pa razumeti članke v »Trgovskem listu«, ki zagovarja celo način, da bi tvorila cela država samo en zakupni reon, kar bi mogel izvesti na vsak način le združen velekapital. Ne mogel bi verjeti, da je članek »Sol« v »Trgovskem listu« z dne 7. t. m. prišel izpod peresa kateregakoli slovenskega trgovca, razen, če se v zvezi s kako grupo, ki reflektira na vse reone v državi.

Decentralizacija velikoprodaje soli bi bila popolna šele tedaj, ko bi se prodaja oddajala v zakup za vsak okraj zase, ali dokler se to ne doseže, vsaj za vsak reon tako, da jo more dobiti le trgovec, ki ima svoj obrat v dotičnem reonu samem.

To so le nekatere stvari iz poglavja o državnih licitacijah, ki pa mislim, da odgovarjajo intencijam in željam slovenskega trgovstva.

Enako pereče je vprašanje zakupa velikoprodaje tobaka, a o tem ob priliki.

VI. vinski sejem v Središču se vrši v običajnih zadržanih prostorih pri županu g. M. Rakusa v Obrežu v torek 21. t. m. ob 11. uri predpoldne.

Na kolodvoru bodo sani ozir. vozovi in avtomobili na razpolago. Ker je zrastle letos izredno dobra vinska kapljica, ki bo interesantom na razpolago iz celega ljutomersko-ormoškega vinskega okoliša, se vljudno vabijo vsi, ki se zanimajo za staro in novo ljutomersko vino, da stopijo na tem sejmu v direktni stik s producenti, ki jim jamčijo za pristno kapljico po najnižji dnevni ceni. Za topla je-

riki kot v drugih državah je še vedno dovolj ponarejevalcev. Mirne duše lahko rečemo, da je zdaj njihovo število večje, kakor pred 40 leti. Najbrže je to posledica, da pozna danes skrivnost tiskanja, graviranja in produkcije papirja mnogo večje število ljudi. Četudi zveni paradoksalno, toda boljše poznanje tehničnih znanosti ni prineslo ponarejevalcem nobene koristi. Ponarejene bankovce danes mnogo lažje spoznamo: manjka jim umetniška izdelava originala. Kratko, mnogo manj so nevarne, kakor one, ki so jih izdajali falzifikatorji prejšnjih časov. Današnji ponarejevalci se v glavnem naslanjajo na mehanično izdelavo in ne poklanjajo take pozornosti ročnemu graverskemu delu, kot so ga poklanjali njihovi predhodniki. Geslo modernega falzifikatorja je brzina in ne točnost falzifikata. Danes imamo mesto skrbno z roko izdelanega falzifikata ljudi, ki so bili pravi umetniki v tej stroki, s strojem izdelane falzifikate nepopolne kakovosti, ki se hitro in lahko spoznajo.

Kdo so, ki so se vrgli na ponarejanje denarja, da bi — slikovito rečeno — »delali denar« ? Kdo so ti ljudje, ki razpolagajo s tako znatno dozo optimizma, da mislijo, da si bodo pridobili precejšen kapital, še predno se jim pride na sled, kar se — to tudi sami dobro vedo — prej ali pozneje mora zgoditi?

To so povečini ljudje male inteligence in nezadostnega znanja, kot tiskarji, litografi, fotografi in risarji, ki so propadli, indiferentni delavci, ki bi sicer nikjer nikamor ne prišli, ali zločinci, ki se z njimi družijo, da spravljajo v promet sad njihovega dela. Ljudje, ki se pečajo s tem poslom, so navadno enostavni avanturisti ali pa individui, ki ne morejo ničesar zgubiti razen svobode, ki pa je itak ne cenijo visoko. Riskirajo zgrubo svoje revne svobode za zelo majhno nado, da bodo obogatili na ta način, da bodo spravili ponarejene ban-

dila bo poskrbljeno. Na svidenje torej v torek 21. t. m. na vinskem sejmu v Središču.

K stanju Narodne banke za 31. december 1929 prinašamo še sledeče detaljne podatke (o oklepajih podatki prejšnjega izkaza z dne 22. dec.; vse v milj. Din): Kov. podlaga: zlato 95,5 (95,3), srebro 17,6 (17,5), v tujem denarju 1,3 (1,4), depoji v inoz. 266,6 (289,4); posojila: menična 1.287,5 (1231,8), lombardna 230,1 (230,9); k tem podatkom je pripomniti, da je dotok zlata banki stalen, padli pa so depoji v tujini, dočim je njih tečajna diferenca narasla, kar pomeni, da je Narodna banka prodala manj vredne devize in zanje nakupila več vredne. Med pasivami so znašali ziro-računi 1250,1 (1213,0), razni računi pa 160,8 (171,1).

Zrebanje drž. posojil. Dne 16. jan. se vrši 6. zrebanje za amortizacijo vojne škode. — Nadalje se 15. januarja vrši zrebanje tobačnih sreč 1888, dne 14. januarja pa zrebanje 2%-nega loterijskega posojila iz 1881.

Brunnerjeve tovarne v Podgori pri Gorici in Ajdovščini prevzame milansko podjetje Crespi, ki namerava nadaljevati z obratom. Že do zdaj je bil kruh v teh tovarnah trd, toliko težje bo odslej, ko prevzame vodstvo povsem italijansko osebje. V Brunnerjevih tovarnah v Podgori in Ajdovščini je bilo navadno zaposlenih okoli 5000 delavcev.

Bilance angleških velebank za 1929 so že objavljene in izkazujejo povečanje čistega dobička, ki je znašalo (v tisočih funtov): Midland Bank od 2,650 na 2,665, Westminster Bank od 2,148 na 2,160, National Provincial Bank od 2,108 na 2,189. Vendar ostanejo dividende neizpremenjene.

Nemška avtomobilski industrija je lani napredovala; producira je 166.000 voz (1928 149 in 1927 125.000) ter 186 (162 oz. 84) tisoč motociklov. Vrednost produkcije je narasla od 1.067 na 1.160 milj. mark, prodaja pa je znašala 1030 milj. Izvršena pa je bila tudi obsežna racionalizacija: dočim je 1928 27 tovarnen izdelovalo 67 glavnih voznihi tipov, je leta 1929 delalo samo 17 tvornic in te samo 40 tipov.

Borza

Dne 11. jan. 1930.

Denar

Na našem deviznem trgu so se ta teden tečaji uvrstili, kar je v zvezi z uvrstitvijo tečajev v Curihu, saj se držimo paritete s švicarskim frankom. Največ fluktuacij pa beleži ta teden španska pezeta: v soboto 4. t. m. je notirala v Curihu 68,60, v torek je padla na 67,90, v sredo na 68, v četrtek pa beleži katastrofalen padec na 64,6125, ki pa se je v petek zopet popravil na 65,50, danes pa notira 68,10. To nestabilnost v aute je pripisovati neurejenim političnim in finančnim razmeram.

Ta teden je znašel devizni promet na ljubljanski borzi 17,65 milj. Din (vršili so se samo 4 borzni sestanki) napram 27,04 milj. v prejšnjem tednu, oz. 15,95, 17,1, 16,7 in 23,3 v predidajočih tednih. Več prometa beležijo devize: Newyork, London, Dunaj, Curih in Praga.

Po podatkih, objavljenih v »Trgovskem listu«, je od celoletnega prometa na Ljubljanski borzi (979 milj. Din) odpadlo na Narodno banko 357 milj., torej 172 milj. Din manj kakor v letu 1928. Leta 1929 je bilo razmerje med Narodno banko in privatnim blagom 357 : 622 milj. Din, 1928 pa Nar. banka 529: privatno blago 425 milj. Din. Intervenerala je lani Narodna banka v sledečih devizah (v milj. Din): Curih 81, Praga 72, Berlin 59, London 55, Newyork 18, ostale devize 32 milj. Din.

Curih, Belgrad 9.12875, Amsterdam 207.825, Atene 6.705, Berlin 123.25, Bruselj 71.99, Budimpešta 90.30, Bukarest 3.06875, Carigrad 2.445, Dunaj 72.61, London 25.1325, Madrid 68.10, Newyork 516.15, Pariz 20.285, Praga 15.265, Sofija 3.725, Trst 27.10, Kopenhagen 138.05, Stockholm 138.475, Oslo 138, Helsingfors 12.96.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.5725, (valuta) 12.465, v Londonu, Newyorku in v Pragi neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRI

Dunaj. Don. sav. jadr. 91, Wiener Bankverein 21.30, Creditanstalt 51, Escompteges 270, Mundus 173, Alpine 32.90, Trboveljska 58.20, Kranj. ind. 36, Leykam 6.50, Rima Murany 101.70.

Naraščanje žitnih cen

Po praznikih je opaziti na žitnem trgu izredno živahno povpraševanje po blagu. Na prvem mestu zanimanja sta pšenica in pšenična moka niča, pa tudi za koruzo je vedno dovolj kupcev. Z uvrstitvijo cen na čikaški borzi je pri nas istočasno nastopila hosa za pšenico in za pšenično moko, dočim je za koruzo ostala cena neizpremenjena, čeprav so tudi v tem predmetu ameriški tečaji višji. Ponudbe pšenice so na našem trgu zelo male in na boljših gornjebakških postajah je zelo težko dobiti kaj blaga; kjer pa je na ponudbo, se zahtevajo zanj znatno višje cene. — Spodnjebacka pšenica v bližnji in daljnji okolici Novega Sada se trguje na podlagi 205—207,50 nakladalna postaja. Potiska pšenica notira 210—212,50. — Casu primerno suha koruza s kvaliteto garancijo do namembne postaje v tuzemstvu velja 105 sremska in bačka nakladalna postaja. Ker je postala sanitetna kontrola na itali-

janski meji silno stroga ter se zavrača blago, ki je še zdravo, a je nekoliko vlažno ter obstaja nevarnost, da bi se utegnulo še pokvariti, nabi prodajalci zelo neradi garantirajo za zdravo dospetje do Poštojne tranzito. Vkljub temu je za izvoz koruze v Italijo, pa tudi v Avstrijo izredno živahen. Umetno sušena koruza bačka velja 117,50—122,50 nakladalna postaja. — Oves bački se malo trguje in velja 147,50—150, ječmen krmilni 63-64 kg 130—135, rž 150—160 bačka nakladalna postaja. — Promet v teh predmetih je slej ko prej minimalen. — Pšenična moka niča je poskočila za srednjo bačko znamko na 330—340 in čez. — Ker je odjem krušnih mok tako slab, da se mletje skoro ne izplača, se je nujno pokazala potreba zvišanja cene na ničlo. Kakor prihajajo vesti iz Vojvodinskih mlinov, nameravajo mlinarji tako dolgo hosiati z ničlo, da bo dosegla vsaj ceno 350 bačka nakladalna postaja.

Ljubljana. (Vse samo ponudbe, slov post., plač 30 dni, dob. prompt) Pšenica bač 70 kg 2% ml tar. 245—247,50. 78 kg 242,50—245. 77 kg 238,50—240,50. sr. 80 kg 2% ml tar. 242,50—245,50, 77 kg 235—237,50. slav. 77 kg 2% ml tar. 227,50—230. rž 72/73 kg 2% ml tar. 200—205, moka 0 g vag. bl. lko Ljubljana vag. bl. plačilo po prejemu 870—375. koruza bač nav. vozn 210—212,50, ml tar. 205—207,50. umetno suš nav vozn 195—197,50, ml tar 192—195,50, času prim suha kval. gar 170—175; činkvanti 245—247,50, ječmen bač oz. 66-67 kg 205—207,50, 63—64 kg 190—195, oves bač 63/64 kg 193—197,50, ječize 275—300.

Novi Sad. (AA) Notacije nespremenjene. Promet: 18 vag. pšenice, 19 vag. koruze, 1 vag. ovsa, 2 vag. ječmena, 5 vag. moke; skupaj 45 vagonov.

Budimpešta. (A. A.) Tendence omahujoča. Promet živahen. — Pšenica marec 22,95—23,11, zaklj. 22,99—23, maj 23,87—24,10, zaklj. 24—24,02, okt. 23,50—23,60, zaklj. 23,65—23,66; rž marec 14,63—14,76, zaklj. 14,70—14,71, maj 14,15, okt. 16,20—16,29, zaklj. 16,29—16,30; koruza maj 15,02 do 15,06, zaklj. 15,06—15,07, julij, zaklj. 15,61 do 15,63, tranzit koruza maj 14,52—14,57, zaklj. 14,52 zaklj. 14,55.

Oživiljenje na tržišču hož pri neizpremenjenih cenah

Po inventuri pri grosistih, ki je z malimi izjemami v splošnem izpadla zadovoljivo, začenja promet zopet oživljati. Grosisti so se že odločili, kakšno blago in kakšne količine bodo potrebovali ter so že stopili v zvezo s tovarnami in so večje kupčije že v teku. Cene blagu se drže na isti višini kot prej, ker so tovarne delavstvo reducirale, da ne bi prišli v odvisnost od trga in lažje držijo cene blagu kakor če bi bilo narobe. Povpraševanje po gotovem blagu je nastopilo in izgleda, da se bo kupčija poživela, zlasti, ker je že precej časa bila v stagnaciji. Da bo obseg prometa dvignil cene, se zaenkrat še ne more vedeti, vendar pa se mora računati, da bodo cene gotovemu blagu nekaj nategnile, ter ne bo toliko zalog, kakor se bo pojavila potreba. Posledica tega je tudi nekaj živahniješe povpraševanje po sirovih kožah, katerih zaloge so precej velike v državi. Radi teh velikih zalog in radi vsled tega nastale likvidnosti trgovcev s sirovimi kožami se cene nič ne dvigajo in so kupčije mogoče le po starih cenah. Koliko časa bo to držalo, bo pokazal mesec januar. Svinjske kože so se nekaj izvažale skozi Trst, toda ne v velikih količinah in cena stoji ves čas enako kot popreje, dokler se tovarnari ne odločijo do nakupa.

Promet s čevlji v detajlu je po praznikih zelo popustil. En gros pa se šele pripravlja, tako da se ne more ugotoviti posebne živahnosti Inkaso je navzlic pičlim denarnim sredstvom pri konzumentih zadovoljiv.

Živina

Na mariborski svinski sejem dne 10. januarja je bilo pripeljanih 85 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7—9 tednov stari komad 150 do 200, 3—4 mesece 350—400, 5—7 mesecev 450 do 500, 8—10 mesecev 550—850 Din; 1 kg žive teže 10—12,50, 1 kg mrtve teže 17—18 Din. Prodanih je bilo 69 svinj.

Najboljši v materijalu in najlepšiv opremi so šivalni stroji, koleša „Gritzner“ in „Adler“ za domačo obrt in industrijo

Pouk vezanja, orezplote: Le pri

IOS. PETELINE

Ljubljana

solon Prešernovega spomenik ob voči Večletna garancija! Zahtevajte ponudi!

kleteh, privatnih stanovanjih ali tovarnah, kjer se sicer izdelujejo z zakonom dovoljeni produkti. Delamo pa po določenem sistemu, dočim ponarejevalci ne vedo, s katere strani jim bomo zgrabili. V začetku sem rekel, da se je v poslednjih 40 letih število ponarejevalcev denarja povečalo. To opazko moram spopolniti v tem smislu, da se je po vojni opazilo neko vpadanje ponaredb in to edino iz razloga, ker je danes nevarnost takega posla mnogo večja.

Ena panoga te zločinske stroke je še vedno zelo priljubljena. Mislim namreč na ponarejanje vrednosti pravih bankovcev. Te ponarejene novčance se navadno puščajo v promet v inozemstvu, kjer publika navadno ne pozna zadostno njihov tisk. Najpriljubljenejšje je ponarejanje bankovcev od 10 na 100 dolarjev, med civiliziranimi državami velja dogovor, po katerem je kaznivno tudi ponarejanje bankovcev in denarja drugih držav v državi, kjer je falzifikat izdelan. Ravno tako je nevarno ponarejanje francoskih bankovcev v Ameriki, kot falzificiranje ameriških v Franciji. Ko smo hoteli mednarodno zasledovati ponarejevalce denarja, smo v praksi naleteli na neke težkoče. To je bil eden izmed razlogov, da je francoski zunanji minister stavlil v tem pogledu predlog konferenci, ki se je vršila v aprilu l. 1929. Rezultat razgovorov na tej konferenci je bila pogodba 27 točk, ki so jo sprejeli predstavniki 24 držav in ki jo je del teh držav ratificiral. Na tej konferenci vsa zastopala Združene države naš poslanik v Švici Mr. Wilson in jaz sam. Osnovni princip te pogodbe je zamenjava vesti, tako da smo v Ameriki informirani, kaj se v tej stroki dogaja v Franciji, francoske oblasti pa vedo, kaj se je na tem polju podvelo v Ameriki. Nadejam se, da bo ta mednarodna pogodba kronana z uspehom in da bo še bolj otežkočila ponare-

Film v preteklem in nastopnem letu

Ce se ozremo v preteklo leto nazaj, moramo ugotoviti, da je bilo za film skrajno neugodno. In to po vsej Evropi; medtem, ko se je Amerika na račun Evrope bogatila.

Nemška produkcija je radi visokega veselečnega davka zaostajala. Ovira razvoju je bila tudi negotovost, kaj bo z zvočnim filmom. Prav radi tega je tudi Anglija nazadovala, medtem ko je stala Francija pričetkom leta precej dobro, dokler je kriza zvočnega filma ni vrgla v precej neugoden položaj. Zato pa je filmski uvoz iz Amerike v Evropo dosegel rekord tako, da smo bili z ameriškimi filmi naravnost preplavljeni.

Tudi atelijeji zdaleka niso bili tako izrabljeni, kot prejšnje leto. Pač pa se je v atelijeje za zvočne filme po vseh državah uložil ogromen kapital.

Obisk kinogledališč januarja in februarja je bil radi silnega mraza razmeroma slab. Splošna brezposelnost in draginja se je čutila tudi v kinu. V Nemčiji so hoteli radi tega s 1. julijem kinogledališča zapreti. Prav tako je vroče in dolgotrajno lepo vreme poleti poslabšalo obisk. Šele mesec oktober je položaj izboljšal.

Na tej krizi so trpele tudi filmske izposojevalnice, ki radi slabega obiska gledališč, niso mogle v večji meri oddajati filmov, kinopodjetniki pa ne plačati naročenih filmov.

Medtem pa je zvočni film v naglem pohodu, kot preje Ameriko, tako je lani zavezoval vso Evropo. Pol leta se je v Nemčiji bil boj za in proti zvočnemu filmu, končno je zvočni film zmagal na celi črti in v nastopnem letu se bo filmska industrija razvijala v znamenju zvočnega filma.

Preobrat, ki ga je v filmsko industrijo prinesel zvočni film, je prišel nenadoma in je tako producente, kot kinopodjetnike našel nepripravljenih. Zato bo ta prehodna doba, ki bo trajala brezdvomno par let, zelo kritična in bo

marsikoga strla. Trpeli bodo vsi: producenti, izposojevalnice in kinolastniki. Ti bodo najhuje prizadeti. Če naroči aparaturo ne ve, če bo dobival filme. Nepoznanje in nesigurnost kompliciranih strojev mu bo diktirala vsaj prvo leto, da bo vedno moral imeti v rezervi še nemi film. In vprašanje orkestra? Če mu odpove, izgubi publiko, če ga obdrži, kako bo kril ogromne stroške. Zvočni filmi so najmanj trikrat dražji; aparatura in nje montaža pa stane približno 800.000 Din. Če zviša vstopnino, ne bo obiska, če je ne zviša, mu grozi bankrot.

V naši kraljevini bodo to krizo čutili poveličini samo kinolastniki, deloma tudi izposojevalnice. Ker nimamo lastnih atelijejev in smo odvisni od tuje filmske produkcije, ne moremo na prvi hip reči, kako bo zvočni film v Jugoslaviji uspel. Ker bomo navezani na tuji jezik zlasti angleški in nemški in je procent kinopublike, ki ta dva jezika obvlada, primeroma zelo majhen, bi človek sodil, da zvočni film pri nas ne more uspeti, vse dotlej, da ne dobimo lastnih atelijejev.

Imamo že nekaj surogatov zvočnega filma t. j. sinhronizirani film, ki pa s pravim zvočnim filmom nima ničesar skupnega. Je igračka, ki se je publika hitro naveliča, kot otrok lesenega konjčka. Čujemo, da tak vitafon dobimo tudi v Ljubljano.

Morda je za našo domovino boljše, da še nimamo lastnih filmskih atelijejev. Kajti zvočni film je še negodno dete in se bo tako tehnično, kot umetniško še zelo, zelo izpopolnil. In ko bo stopil v zrelejšo dobo, ga bomo tudi mi z večjim veseljem in navdušenjem sprejeli.

Darovi

Za ubogo vdovo s petimi neposkrbljenimi otroki so darovali: neimenovan učitelj 100 Din, neimenovan 100 Din, drugi neimenovani 20 in 170, skupaj 390 Din; za dobročinstvo se jim revna družina pristočno zahvali in se priporoča še nadaljni naklonjenosti, kajti beda je nepopisna.

Ljubljansko gledališče

Drama:
Začetek ob 20 zvečer.

Nedelja, 12. januarja ob 15: BITKA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: NAS GOSPOD ZUPNIK. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 13. januarja: DON CARLOS. Red E. Torek, 14. januarja: CYRCEK ZA PEČJO. Red A.

Opera:
Začetek ob pol 20 zvečer.

Nedelja, 12. januarja ob 15: GORENJSKI SLAYCEK. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20: BENESKA NOC, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 13. januarja: zaprto.

Torek, 14. januarja: JONNY SVIRA. Red B.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 12. januarja ob 15: Gostovanje ljubljanskega baleta z otroškim programom. Izven. — Ob 20: Gostovanje ljubljanskega baleta z elitnim programom.

Ponedeljek, 13. januarja: Zaprto.

Torek, 14. januarja ob 20. uri: LEPA PUSTO-LOVSCINA. Ab. A. Prvič.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 12. januarja ob 16: »Radikalna kura«. — Ob 20: »Orlov«. Gostovanje Mariborčanov.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 15. januarja ob 20: ORLOV. Gostovanje Mariborčanov.

Cerkveni vestnik

Stalna mladeniška kongregacija ima svoj redni mesečni shod danes popoldne ob 2 v aložjeviški dvorani. Pridite polnoštevilno! Vsi dobro misleči fantje vabljeni!

Križanska moška in mladeniška kongregacija ima v sredo dne 15. jan. ob 8 zvečer v pevski sobi izven-cerkveni sestanek. Presimo prav številno. — Naslednje jutro 16. jan ob 6. uri je v križanski cerkvi sv. maša-zadušnica za pokojnega člana g. Iv. Vrhunca.

Iz društvenega življenja

»Ljubljana« ima jutri v ponedeljek redno pevsko vajo in sicer od 19 do 20 ženski zbor, od 20 do 21 moški zbor. Udeležba nujna. Pevovodja.

Občni zbor Glasbene matice ljubljanske se vrši v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 20 zvečer z običajnim dnevnim redom v pevski dvorani poslopja Glasbene Matice.

Krakov-Trnovo. Zanimiv kulturni vefilim: »Scotovo potovanje po južnem tečaju« bo predvajan prvič v našem prosvetnem domu v sredo, dne 15. t. m. točno ob 8 zvečer v društveni dvorani (Karunova ulica 14). Vabimo vse prijatelje naše prosvete, da se tega večera udeležijo v čim večjem številu. Sodelujejo orkester in pevski kvartet. — Odbor.

Akademski pevski zbor bo imel prvo redno vajo za baze v ponedeljek 13. t. m., za tenore v torek 14. t. m. ob običajni uri v balkonski dvorani. — Odbor.

»Šišenska prosveta« ponovi nocoj ob pol 8. uri spevoigro »Darinka«. Člani in prijatelji vljudno vabljeni. — Odbor.

Organizacija (strojnih in gradbenih tehnikov v Ljubljani) javlja svojim članom, da se vrši izredni občni zbor dne 19. jan. 1930 ob 9 dopoldne v gostilni Mrak na Rimski cesti v Ljubljani.

Velepomembni koncert za jugoslovansko komorno glasbo bo v Ljubljani v petek, dne 17. t. m. Na tem koncertu bo izvajal zagrebški kvartet tri najnovejše godalne kvartete, jugoslovanske avtorje, Slovenca Logarja, ter Hrvatov Odaka in Pandopula. Zagrebški kvartet uživa v Zagrebu in Beogradu sloves homogenega komornega glasbenega korpusa, ki umetniško izvaja klasične in moderne kvartete. Njegova tehnična stran je tako izvrstna, da se brez skrbi lahko pokaže tudi v zunanjem svetu. Izvrsno interpretira klasično in moderno muziko. O izredno zanimivem programu petkovskega koncerta bomo spregovorili v prihodnjih številkah.

»Mladina« Prosvetnega društva v št. Pavlu pri Preboldu Vas vabi, da pridete na gledališko predstavo, ki se bo vršila v Društvenem domu v soboto 18. t. m. ob 7 zvečer in v nedeljo 19. t. m. ob 3 popoldne, in sicer »Ženitev«, veseloigra v 3 dej. in »Nemški ne znažor, burka v 1 dej. Dvorana bo toplo zakurjena.

Tudi kamen bi se zjokal!

Kolje ... zavija v želodec, grize v črevesju ...

Ako se tudi Vam kedaj tako godi, tedaj se ne obotavljajte vzeti takoj na sladkorja in nekoliko kapljic Fellerjevega prijetno dišečega Elsalin/da Elsalin/ud z zakonom zavarovan! Ste se že kedaj prepričali o tem, kako zna ublažiti bolečine to že 23 let znano narodno sredstvo in kosmetikum! Kako deluje z drgnjenjem in umivanjem pri bolečinah v prsih, sluzavosti v grlu, pri protinu in revmatizmu, kot zaščita proti gripi? Enako tudi pri nervozi, slabosti, glavobolu in nespancu — kot obkladek na čelo in sence!

To pomaga!

V lekarnah in vseh podobnih trgovinah: polkusne steklenice 6 Din, dvojne steklenice 9 Din, specialne steklenice 26 Din.

Po pošti: najmanj 1 zavoč z 9 polkusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 specialnimi steklenicami stane 62 Din. Šest takih zavoč s poštnino in zavojem samo 230 Din. Naročila na naslov:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elsalin/šte 134

Ako na potrebite dobro odvajalno sredstvo, ki krepi želodec, tedaj za tečajte Fellerjeve Elsalin/tegrije, 6 steklenic 12 Din.

Oblastveno koncesionirana

šoferska šola

A. Gaberščik,

bivši komisar za šoferske izpite — LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 52.

Naznanilo!

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem prevzel glavno zastopstvo angleške zavarovalne družbe

„ROYAL EXCHANGE ASSURANCE“ London.

centrala Beograd, (ustanovljena leta 1720, glavni kapital nad 5.700.000.000 dinarjev) za dravsko bavnovino s sedežem v Mariboru, Aleksandrova cesta 43/II.

»CONTINENT« mednarodna špeditija lastnik Josip Košuta

Posebna zahvala

g. Neškudl v Lub ani za popust 1700 Din na laskičkah z ozirrom na velike stroške za bronase zvonove in cerkvene poprave!

Cerkv. predstojništvo RAKA

Kadar imate opravka v Mariboru

in predno si nakupite modno in manufakturno blago za moške in ženske obleke, kakor: najboljšo česko in angleško sukno za obleke in plašče, volneno blago, šifon, platno, flanel, odeje, puh-perje, preproge, mlinske sipe itd. Poglejte si bogato zalogo v staroznani trgovini

F. Krajnc nasl. Martin GAJSEK modna in manufakturna trgovina

Maribor, Glavni trg.

➔ Prehlad, kašelj, bronhitis, pljučni katar, davico in vse pljučne bolezni

zdravi

v raznih bolnicah preizkušeni in priporočeni, odlikovani in patentirani

HUDOVSCIN

Brezplačno dobite na zahtevo brošure raznih bolnic o izbornosti Hudovscina.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Kjer ni vpetljan se obrnite na proizvajalca IV. HUDOVSKI, lekarnar, NIS, Vardarska 3. I. škatlja 32 Din s poštnino vred tri škatlje 75 dinarjev skupno s poštnino.

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v velikih izbiri zelo poceni Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najfinjšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke „Tribuna“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

ŽOLČNI KAMNI?

Spoštovani lekarni k »Spasitelju«

Praga II. Vyšehradská

Vsaskdanje velike bolečine vsled žolčnih kamnov so popolnoma prenehale z uporabo čaja Thé Salvat. Počutim se popolno zdravega kot pred 2 letoma. Salvat bom vsakomur priporočal.

Jos. Janku, Beočin, Jugoslavija.

Zahtevajte zanimivo brošuro o žolčnih kamnih, ki Vam jo zastoj pošlje glavno zastopstvo za Jugoslavijo lekarna pri »Sokolu« G. Proche, Brčko.

SALVAT

Pozor gospodinje!

»SIDOL«

že 30 let priznano najbolje sredstvo za čiščenje in poliranje vseh kovin, čisti tudi okna in ogledala. Pri nakupu pazite na zak. zaščitno znamko in ime

»SIDOL«

Izvežbano

stenotipistinjo

perfektno v slovenščini in nemščini, po možnosti z nekaj znanja srbohrvaščine, iste veliko stavbno podjetje v Ljubljani. Službo lahko nastopi takoj. Ponudbe na upravo lista pod značko »Stalno mesto« št. 359.

Učinkovita obramba in lek zoper gripo, hripavost, prehlad, nahod, akutne in kronične bronhite, katarje, hrip, influenco, naduho in zasoplost so razkužilne

pastilje

»Valda«

neizogiben pogoj. Zahtevajte v vseh lekarnah in drogerijah izvirne pastilje

»Valda«

samo v škatljicah z napisom

»Valda«

Za stavbe

po znižanih cenah vsakovrsten suh, tesan in žagan les. Vsako možno v zalogi. Zaganje, odpadki od lesa. Dost. va tudi na stavbo

Franc Šuštar

lesna industrija in trgovina — parna žaga LJUBLJANA — Dolenjska cesta 12

Gospodarska zveza

v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke -- žito -- m. evske izdelke -- sadje -- špicerijsko in kolonijalno blago -- južno sadje --

mesne izdelke -- seno -- slamo -- kmetijske stroje in orodje -- umetna gnojila -- cement -- premog itd.

Najvarneje in najboljšje naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad Din 85.000.000.— Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posetnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov solčnikov in sprehajalnih palic

Popravila točno in solidno

Bojni na pljučih!

Mnogo tisoč ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti hranjenja, ki je že mnoge rešila. Ta se lahko uporablja pri vsakem načinu življenja, in pomaga, da se bolezen hitro premaga. Nočno potenje in kašelj prestane, telesna tešina se poveča, pljuča polagoma poapse in bolezen izgine

Resni mošje

zdravniške znanosti potrdijo prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Cimper začnete z mojim načinom prehranjenja, tem bolje za vas.

Popolnoma zastoni

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Ker pa mojo založnik razpošlje skupno samo

10.000 komadov brezplačno

pišite takoj, da boste tudi Vi med srečnimi prejemniki knjige.

Georg Fuigner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24. Abt. 61.

Pridobivajte novih naročnikov!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglaš nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase slovo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglaš treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10 349. Telefon števil 2328

Službe iščejo

Inteligentna gospa

srednjih let, zmožna treh deželnih jezikov, dobra gospodinja, večja pri lesni trgovini, išče primerne zaposlitve. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »M. M.« štev. 400.

Doktor komercijalist

32 leten, perfektno slovenski, nemški, francoski, angleški, italijanski korespondent, išče primerne službe. Ponudbe na upravo pod »Uradnik« št. 484.

Knjigovodja

mlajša moč, za vsa pisarniška dela prosi službe. Enoletno prakso kontorista. - Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Kontorist«.

Kmetijski fant

se želi učiti trgovine ali za urarja s hrano pri moštru. - Ponudbe prosi Ivan Kajtna, št. Lenart, Laško.

Fant

z dežele, star 15 let, zdrav in močan, pošten staršev, se želi izučiti v kakti obrti (ključavničarski, mizarjski ali krojaški) pri dobrem mojstru, kjer bi imel hrano in stanovanje. - Ponudbe prosim na naslov: Franc Tonkli, Mirna, Dolenjsko.

Prodajalka

dobro izučena v mesani stroki želi premeniti mesto, zmožna položiti tudi kavčico. - Cenj. dopise na upravo »Slov.« pod šifro »Marljiva in poštena« št. 442.

Službo išče

ključavničar in kurjač. Naslov v oglaš. oddelku »Slovenca« pod št. 338.

Šivilja

za perilo išče dela po hišah. Vzame delo tudi na dom. - Naslov pove uprava Slov. pod št. 456.

Dekle

ki se je učilo šivanja, želi priti h kakšni boljši šivilji kot pomočnica. - Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Šivilja na pomočnica« štev. 269.

Prodajalka

mlada, izučena v mesani trgovini, želi mesta. Pripravljena je v slučaju pomagati tudi v gospodinjstvu ali gostilni. Ponudbe na oglaš. oddel. »Slov.« pod »Poštena« štev. 481.

Mesto hišnika

vratarja ali čuvaja, išče oženjen upokojenec, in to najraje v Ljubljani. Spособen je za vsako delo in govori 5 jezikov. Kot hišnik bi plačal do 150 Din najemnine. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Zanesljiv« št. 473.

TRGOVSKI POMOČNIK

išče službo v železni ali specerijski trgovini v mestu ali na deželi. Naslov se pošlje pri podružnici »Slovenca« v Celju.

Mladenič

želi službe sluge, skladiščnika ali kaj sličnega. Za poštenje jamčim z lastnim imetjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 446.

Službo dobe

2 ključav. pomočnika dobro izvežbana kot samostojna vodovodna instalaterja sprejme takoj Ivan Triller na Bledu.

Gaterist

se sprejme za takoj. Ponudbe z navedbo mesečne plače na inž. Ignacij Pelhan, Ziri.

2 kroj. pomočnika

dobro izvežbana za fino delo, male in velike kose - sprejemem takoj v trajno službo: hrana in stanovanje v hiši. Plača po zmožnosti. Ivan Vrhovec, krojač, Sent Vid pri Ljubljani.

Dekle

pridna in poštena, vajena vseh hišnih del ter kuhanja, se išče k majhni rodbini v mestu. Reflektira se le na dobro moč z večletnimi spravevali. - Naslov se dobi v ur. »Slovenca« pod št. 376.

Mizarjski vajenec

se sprejme. Jurij Polak, strojno mizarstvo, Kranj.

Trgovska učenka

stara najmanj 16 let, se sprejme. Prednost imajo že nekoliko vajene. Ponudbe pod štev. 436 na upravo »Slov.«

2 kovaška vajenca

z vsa oskrbo sprejme takoj Valentin Oblak, Kamnik.

Služkinjo

boljšo, ki zna tudi kuhati, sprejemem. - Naslov v oglašnem odd. »Slov.« pod štev. 468.

Ženska srednjih let

poštena, mirnega značaja, primerne izobrazbe in kršč. mišljenja, se sprejme kot gospodinja k eni osebi. Pošto: veselje do dela v cerkvi. Plača po dogovoru. - Naslov pove uprava Slov. pod št. 402.

Prvovrstna HOTELSKA SOBARICA

srednjih let, s spravevali finih privatnih hiš in hotelov, zmožna tudi serviranja, se išče. Nemščina pojoji. Prepise spraveval in ponudbe na »Hotelska sobarica« upravi »Slovenca« št. 279.

Učenec

zdrav in poštenih staršev, po močnosti z meščansko šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino mešanega blaga. - Jos. Zidanšek, Sp. Hudinja, Celje.

Vratar

pošten, izobražen, vešč jezikov, se takoj sprejme v večjem hotelu v Mariboru. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Šteparica

se sprejme z vsa oskrbo v stalno službo. Travnik, Trebnje.

Kovaškega vajenca

z vsa oskrbo sprejme takoj Andrej Urankar, Lukovica - Domžale.

Čevljarjski vajenec

se sprejme takoj. Stane Groznik, Višnja gora 31.

Prihodnjo pomlad

rabim za mesec dni za nadzorovanje pogozdovanja najraje državnega upokojenega gozdnega čuvaja. Palouc, lesna industrija, Šmartno ob Paki.

Poštena šivilja

katera je popolnoma verzirana v šivanju finega perila, se sprejme. Hrana in stanovanje eventualno v hiši. Ponudbe z navedbo plače naj se pošljejo na Ilonko Petek, Čakovec.

Pošteno dekle

v starosti 20—30 let, katera razume že večji del kuhe in ima veselje, se še kaj več pričuti fini kuhi, je zdrava, snažna, urna, pripravna, ubogljiva in lepega vedenja — se sprejme. Vajena pa mora biti vsega hišnega dela, pospravljanja parketnih sob, pranja in likanja perila. Ozira se na dekle, katera je stalna ter ljubi otroke, dva, v starosti 4 in 7 let. - Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 460.

Pridno učenko

za manufakturno, galanterijsko in modno trgovino - boljših staršev - močno in zdravo, s primerno šolsko izobrazbo, ki ima veselje do trgovine, sprejme boljša trgovina na Gorenjskem z vsa oskrbo v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod šifro »Boljša učenka« štev. 401.

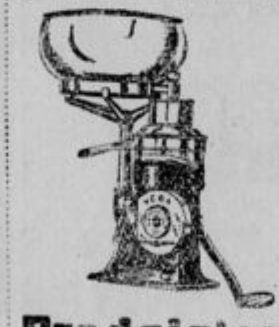
Išče se

starejša prodajalka za podružnico z mešanim blagom. Pojoji: poštenost in krščansko življenje. Ponudbe na podružnico Slovenca v Celju pod »Preprosta« št. 367.

Zahtev

Zanesljive potnike

sprejememo za prodajo že vpeljanega prvovrstnega kozmetičnega sredstva. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 371.

Prodajalce

za naše švedske posnemačnike iščemo v vsakem kraju proti dobremu plačilu.

„Tehna“ družba z o. z. Ljubljana, Mestni trg 25 / I

ŽIVČNI GLAVOBOL

Vsi, ki vas muči živčni glavobol, migrena, nahod, hripa itd. in se zato čutite oslabele ter za vsako delo nesposobne, kupite si takoj

Cudili se boste uspehu! NOSAL prežene bolečine razbistri in osveži glavo tako, da se kmalu povrne zopet ugodje in veselje.

Ved te: NOSAL ne škoduje žestim itd., ker se ne uživa temveč noslja (šnoja).

Zahtevajte v lekarnah izrecno originalni NOSAL-BAHOVEC za 10 Din z napisom proizvajalca

Lekarna M. BAHOVEC Ljubljana

Dobro vpeljan potnik

prevzame provizijsko zastopstvo za malinovec. - Ponudbe na upravo lista pod št. 411.

Potnika

vpeljanega za Gorenjsko se sprejme. Zmožni voziti se z avtom imajo prednost. Prosjati se na razpolago. Prodaja: mlinski izdelki, deželni pridelki, specerija in žganje. Ponudbe je poslati na upravo tega lista pod »Potnik Gorenjske 1930« št. 310.

Privatne stranke

kdor obiskuje, dobi lep zaslužek pri R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška št. 10 a.

Kratek klavir

z angleško mehaniko. - Nov koncertni pianino - ceno proda Zima, Stari trg št. 34/III.

Agenti

se iščejo za vsa mesta in vasi v celi deželi za dobro posrečeni predmet za širše plasti naroda, ki se dobro razpečava. Velika plača in 20% provizija za vaskogar, ki rad dela in je inteligenten. Pišite s priložitvijo znamke za 50 par na Glavno agencijo »Omnia«, Ljubljana.

Pouk

Soferska šola

obi konc Camernik. Ljubljana Dunajska c. 36 (Jugoavto). - Tel 2236 Pouk in praktične vožnje

Otvoritev novih tečajev

francoščine, nemščine, angleščine, ruščine, italijanščine. Moderne metode; temeljito, hitro in zanimivo. Akademsko nabraženi predavatelji. - Vošnjakova 4. - Vpisovanja: 10—12, 18—20.

Strojepisje

poučuje dr. konces. za sebo učilišče. Gita Pečar, Ljubljana, Valvazorjev trg 6.

Širite »Slovenca«!

Širite »Slovenca«!

Trgovino ali lokal

na prometnem prostoru Gorenjske vzamem v najem, event. pristopim kot kompanjon. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gorenjska« št. 127.

V našem oddam

takoj ključavničarsko delavnico z vsem inventarjem. Terezija Erjavc, Ig št. 63 pri Ljubljani.

Pisarniški lokal

v I. nadst. na Dunajski cesti se odda takoj. - Vprašati pri Gospodarski zvezi. Ljubljana, Dunajska cesta.

Dva lokala

na prometni točki, primerna za pisarno ali tudi za adaptacijo trgovine, se odda s 1. februarjem. Vprašanja na: Frančiškanska ulica 8/I.

V našem oddam

dobro idočo trgovino z mešanim blagom ob zelo prometni cesti četrt ure iz mesta, pod zelo ugodnimi pogoji. - Naslov pove uprava Slovenca pod štev. 429.

Obcestni lokal

se odda v Spod. Šiški na prometni cesti. Vprašati v Vodnikovih tovarnihi. Ljubljana VII, Celovška cesta 42.

Gostilna

v Ljubljani se odda mesariju. Poleg je tudi hlev, vrt, dvorišče in delavnica. Ponudbe pod »Gostilna A G.« na upravo »Slovenca«.

Prvovrstne gostilne in meš. trgovine v zakup!

V Vel. Bečkerek se daje za več let v zakup v centru trga dobro vpeljana gostilniška obrt z inventarjem samo strokovnjakom. Poleg tega je v okolici Bečkereka oddati več delavnic in trgovin. Posredujem tudi glede službenih mest za kavarnice, hotele, slaščičarne ter tamburaška društva. Priporočam se vsem z začetnikom najboljše postrežbe. J. K. Piking, posredovalec, Vel. Bečkerek.

Glasba

G. Jurásek

Ljubljana. Ključavničarska ul. 3 - Mestni trg 22, strokovno uglašuje ter popravlja glasovirje.

Harmonij

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe na gasilno društvo Sora, p. Medvode.

Klavirji prvih svetov. znamk!

ALFONZ BREZN. K Ljubljana, Mestni trg 1. Na manjši obroke

Znolga in izposojalnice najboljše klavirjev, pianov in harmonijev. Stenway, Bösendorfer, Förster, Böhl, Hofman. Originali Stigl. Popravila in uglaševanje na cene. - Najhigijena izbira vseh ostalih glasbenih instrum. in strun

Slaščičarji, peki!

V Kranju, velikem industrijskem mestu, sredi Gorenjske, oddam v najem lepe prostore in lokal za prodajo ali grem kot družabnik k večjemu peku, slaščičarju za specialna peciva. - Naslov in ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod »Pekarija« štev. 14.319.

Velik harmonij

s 5 oktavi in 17 registri, 6 vrstni, za cerkev sposoben, in harmonij s 6 registri in 5 oktavi. se zelo poceni proda. - Cenj. dopise pod »Harmonij« na podružnico Slovenca v Celju.

Klavirje

in pianine prodaja, izposoiuje, popravlja in čisto uglašuje najceneje — tudi na obroke — tovarna klavirjev WARBIK — Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska cesta 2.

Pianino

palesander, ceno naprodaj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 452.

Harmonika

s klaviaturo in solo. jazz ali šramel, poceni prodam. - Naslov pove ogl. oddel. Slov. pod št. 470.

Ženitbe

Gospodična

trgov. naobrazena, pridna in poštena s 70.000 Din gotovine, želi v svrhu ženitve znanja z gospodom, starim 38 do 45 let, najraje trgovcem ali dobro situiranim obrtnikom, poštenim in podjetnim. Le resne ponudbe prosim na upravo »Slovenca« pod »Značaj« št. 387.

Gostilna

v Ljubljani se odda mesariju. Poleg je tudi hlev, vrt, dvorišče in delavnica. Ponudbe pod »Gostilna A G.« na upravo »Slovenca«.

Prvovrstne gostilne in meš. trgovine v zakup!

V Vel. Bečkerek se daje za več let v zakup v centru trga dobro vpeljana gostilniška obrt z inventarjem samo strokovnjakom. Poleg tega je v okolici Bečkereka oddati več delavnic in trgovin. Posredujem tudi glede službenih mest za kavarnice, hotele, slaščičarne ter tamburaška društva. Priporočam se vsem z začetnikom najboljše postrežbe. J. K. Piking, posredovalec, Vel. Bečkerek.

Glasba

G. Jurásek

Ljubljana. Ključavničarska ul. 3 - Mestni trg 22, strokovno uglašuje ter popravlja glasovirje.

Harmonij

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe na gasilno društvo Sora, p. Medvode.

Klavirji prvih svetov. znamk!

ALFONZ BREZN. K Ljubljana, Mestni trg 1. Na manjši obroke

Znolga in izposojalnice najboljše klavirjev, pianov in harmonijev. Stenway, Bösendorfer, Förster, Böhl, Hofman. Originali Stigl. Popravila in uglaševanje na cene. - Najhigijena izbira vseh ostalih glasbenih instrum. in strun

Slaščičarji, peki!

V Kranju, velikem industrijskem mestu, sredi Gorenjske, oddam v najem lepe prostore in lokal za prodajo ali grem kot družabnik k večjemu peku, slaščičarju za specialna peciva. - Naslov in ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod »Pekarija« štev. 14.319.

Vdovec-posestnik

želi resnega znanja z dobroščno vdovo ali gospodično od 35 do 45 let, katera ima trgovino ali posestvo. Resne ponudbe s sliko in polnim naslovom na oglašni oddel. »Slov.« pod šifro »Srečen zakon«.

Dijaki

Dva dijaka

sprejemem na stanovanje in zahterk. - Naslov pove uprava Slov. pod št. 442.

Objave

Izjava!

Podpisani Jakob Novak izjavljam javnosti, da sem za trud sestra in staršev Jurija in Marije Novak prejšnje hiše popolnoma izplačal. Od sedaj naprej nimajo nobene lastnine in pravice pri mojem posestvu. Vsaka nasprotna izjava proti meni bi bila izmišljena. V Zbiljah pri Medvodah, 31. decembra 1929. Jakob Novak.

Inserati v "Slovenca"

imajo največji uspeh!

Gostilna

v Ljubljani se odda mesariju. Poleg je tudi hlev, vrt, dvorišče in delavnica. Ponudbe pod »Gostilna A G.« na upravo »Slovenca«.

Prvovrstne gostilne in meš. trgovine v zakup!

V Vel. Bečkerek se daje za več let v zakup v centru trga dobro vpeljana gostilniška obrt z inventarjem samo strokovnjakom. Poleg tega je v okolici Bečkereka oddati več delavnic in trgovin. Posredujem tudi glede službenih mest za kavarnice, hotele, slaščičarne ter tamburaška društva. Priporočam se vsem z začetnikom najboljše postrežbe. J. K. Piking, posredovalec, Vel. Bečkerek.

Glasba

G. Jurásek

Ljubljana. Ključavničarska ul. 3 - Mestni trg 22, strokovno uglašuje ter popravlja glasovirje.

Harmonij

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe na gasilno društvo Sora, p. Medvode.

Klavirji prvih svetov. znamk!

ALFONZ BREZN. K Ljubljana, Mestni trg 1. Na manjši obroke

Znolga in izposojalnice najboljše klavirjev, pianov in harmonijev. Stenway, Bösendorfer, Förster, Böhl, Hofman. Originali Stigl. Popravila in uglaševanje na cene. - Najhigijena izbira vseh ostalih glasbenih instrum. in strun

Slaščičarji, peki!

V Kranju, velikem industrijskem mestu, sredi Gorenjske, oddam v najem lepe prostore in lokal za prodajo ali grem kot družabnik k večjemu peku, slaščičarju za specialna peciva. - Naslov in ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod »Pekarija« štev. 14.319.

Strojne tovarne in livarne D. D., Ljubljana

Telefon 2830 Centrala Dunajska c. 35 Brzojavlj: Stroj

Motorne ognjegasne brizgalne

Zahtevajte ponudbe!

P

Denar

Organizacija

zadolžitve, osebnih kreditov, hipotek potom brezobrestnega posojila. Temeljna navodila prinaša »Domačija«. Maribor, Koroška 10. List 2 Din, če sojasnilo posebej, 10 Din.

Posrestva

Hiša z lepim vrtom

15 minut od postaje Logatec se proda po ugodni ceni. Več se poišve pri Andreju Mihevcu, Martin hrib 36, Dol. Logatec.

Enodružinsko hišico

v predmestju Ljubljane kupim - Ponudbe pod »Takoi denar« na upravo »Slovenca« pod št. 378.

Gostilna s hišo

s sobami za tučje, v letovišču, se proda. Ekstencija sigurna. Voda in električna luč ter vse v najboljšem stanju. Naslov pove uprava »Slovenca« samo resnim pod št. 362.

Hiša

enonadstropna, z vrtom pri hiši in mali vinograd naprodati. — Poišvedbe: Matija Kosančič, Dol. Boštajn pri Sevnici.

Proda se trgovina

takoi radi preselitve. Dobro ekstenčno obsežno vpeljana, prijazna, s prijaznim stanovanjem, potr. gosp. poslopiem in vrtom, na prometni točki, vse v najboljšem stanju, blizu mesta, brez konkurence. Cena 200.000 Din. Ponudbe pod šifro S. R. Je. št. 14.660.

Enodružinsko vilo

s 4 sobami, 2 kabineta, kuhinjo, pokrito verando in pritliklinami, ob železnici, odda Hertl, grad Golč, Slov. Konjice.

„POSEST“

Kvalitetna pisarna, družba z o. z. LUBLJANA Miklošičeva cesta št. 4

PRODA:

Vilo, enonadstr., novozidano, enodružinsko, 6 sob, kopalnica, vse pritlikline (sobe po 30, 36 m²), tri minute od tramvaja, 400.000 Din. - Hišo, dvonadstropno eno štirisobno, dve dvosobni, štiri enosobna stanovanja, vrt, dvorišče, blizu stare šišenske cerkve, 290.000 Din. - Vilo, visokoprtil., novozidano, krasno komfortno štirisobno stanovanje, dve trisobni stanovanji, lep ograjen sad. in zelenjadni vrt, Spod. šiška, 275.000 Din. - Hišo, trinadstrop., 18 trodvo- in enosobnih stanovanj, sredi mesta, 430 tisoč Din, 10% obrestovanje kapitala. - Vilo, novozidano, dve trisobni, eno dvosobno stanovanje, 900 m² zemljišča, krasna lega, Podrožnik, 310.000 Din. - Novozidano, visokoprtilčno hišo, 600 m² vrta, Bežigrad, 230.000 D. - Hišo, enonadstropno, eno tri-, eno dvosobno stanovanje, Dožna dolina, 140.000 Din. — Poleg tega večje število hiš, vil v Ljubljani, gostilne, trgovine, kmetska posestva, na deželi, stavbišča v mestu in vseh predmestjih, po najugodnejših cenah.

Sadonosno posestvo

okroglo 20.000 kg jabolk, več ko 500 mladih jablan, zelo velika hiša, klet primerna za veletrgovino, njive, travniki za 4 glave, gorica, gozd, 5 minut od velike ceste - naprodati. Podrobnosti daje Cizerlj N., Zavrč pri Ptuj.

Stavbišča za vile

pod Rožnikom prodaja Pokojninski zavod, Gledališka ulica 8/IV.

Hiša

enodružinska, z lepim vrtom, 5 minut od žel. postaje D. M. Polje, se pod zelo ugodnimi pogoji odda v najem. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 320.

Restavracija

staroznana, prvovredna, prostora za 400 gostov, poletni vrt, kompletan inventar, v glavnem mestu Slovenije, takoi naprodati. Dnevni promet okoli 7000 Din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vsled bolezni«.

Vodna moč

100 PS s tovarniškim poslopiem, 10 orolov zemlje, voda posebno primerna za tekstilno industrijo, naprodati radi družinskih razmer. Veleposrestvo, 240 orolov z 80 orali prima polja, ostalo gozd, z žago, polnojarmanik, elektr. razsvetljava, z graščino (20 oseb). Gosposka vila v Mariboru, prosta takoi ob nakupu, in vila v najem. Realitetna pisarna »Rapido«, Maribor, Gosposka ulica 28.

Radio

Radio

tricevni, kompletan, s finim zvočnikom, prodaja: Umek, Glince, cesta XI, št. 12.

Kupimo

20 % kronske bone kupi Pučka štedionia i založni zavod d. d. Osijek Desatična ul 27

Oglje in drva

vsako količino — kupuje stalno tv. J. Škrbec & Bartol, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20.

Ste li svoj denar

zavrgli? 20% kronski boni, katere je vsakdo prejel pri žigosanju kronskih bankovcev — se po najkulantnejši ceni kupujejo. Prometna bančna družba z o. z., Maribor, Cankarjeva ulica 14.

1000 m² hlo dov

prima bukovih, in vsako količino jesena, gabra, divje hrške in češnje, šumske lipe, ielše, hrastovine ter drva — kupi »Drvara«, Zagreb, Menčetičeva 20.

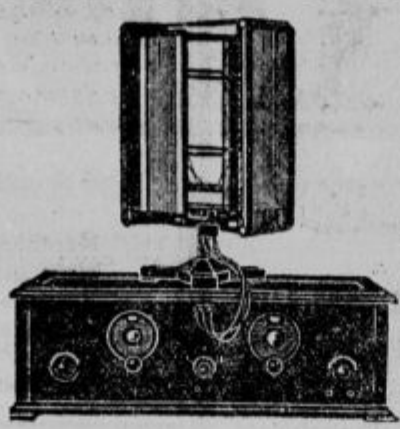
Parni kotel

dobro ohranjen, stoječ, v velikosti 3—5 kvadratnih metrov kurilne ploskve, se kupi — Ponudbe na Mestno plinaro, Maribor.

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah. CERNE levelir Ljubljana Wollova ulica št. 3.

Eltzov 6-cevni Radione

je najboljši radio aparat sedanosti za sprejem na sobno anteno. Dovršen je v izdelavi in učinku, obenem pa tako mojstersko enostaven, da se ga more posluževati tudi otrok. Čiste postaje ima naglo in deluje brez baterij, akumulatorjev, kislin. Edini aparat, ki sprejema vse evropske in številne prekomorske postaje na okv. rni anteni, brez izmenjave špije, reproducira pa v zvočniku izvorno barvo zvoka. Zahtevajte še danes brezplačno literaturo o »RADIONU« in ne odašajte z nakupom.

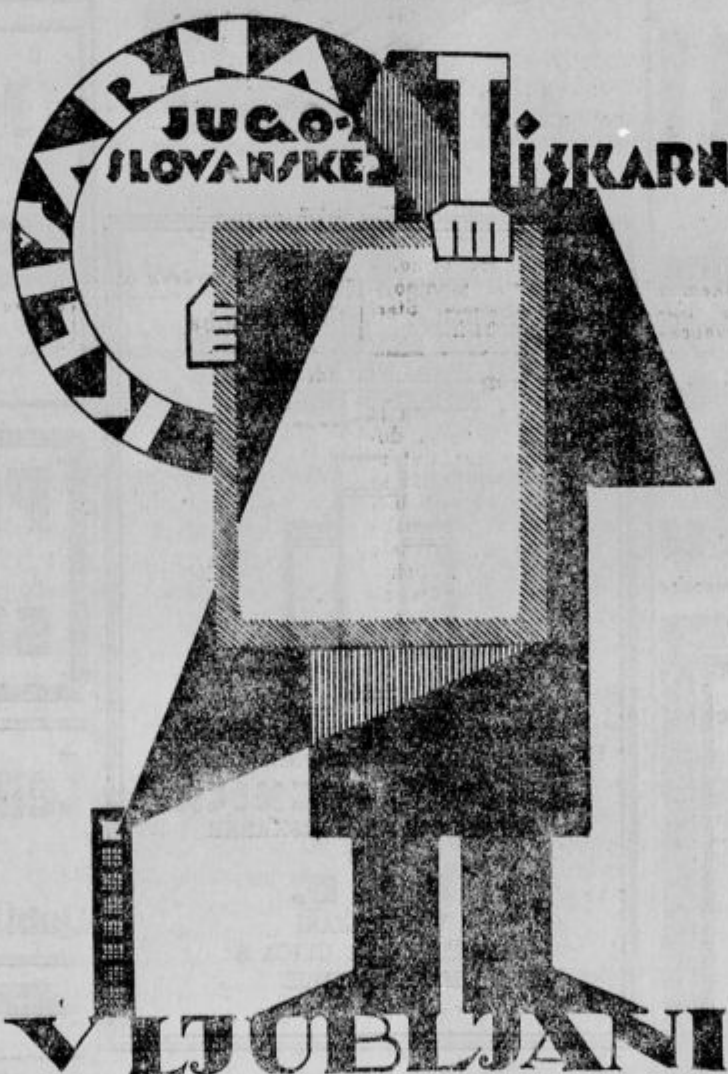
Zahtevajte naš BREZPLAČNI RADIO-CENIK, zahtevajte brezplačno listo priložnostnega nakupa.

Prva radio trgovina

Kastner, Ojler, Zagreb

Največja trgovska in odpošiljateljska hiša v državi

TRGOVINA SLOVANSKE TISKARNE

V Ljubljani

Tovorni avto

ali osebni, malo rabljen, kupim od 40—60 HP. — Ponudbe je poslati na upravo »Slov.« pod značko »Avto 1930/40—60 HP« št. 430.

Jesenov les

deske 5, 6, 9 in 10 cm debeline ali povsem suha debla, kupim takoi. — Ponudbe pod »Suh jesen« upravi »Slovenca«.

Prodamo

Puhasto perje

kg po 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozović, Zagreb, Illica 82, Kemična čistilna perja.

Čebulo

lepo domačo — nudi po 1 Din za kg trvdka Celestina Glavnika, Ljubljana, Pogačarjev trg 1, telefon 24—93, trgovina z južnim sadjem, zelenjavo ter deželni pridelki na debelo.

Budilke

3letno jamstvo, 60 Din, dobite samo pri trvdki Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo 15.

Strojno pletilstvo

je edino ugodna prilika za takoišno dosego dobrega zaslužka in lastnega nodiena brez posebnih stroškov in zamude časa. Učne tečaje se nastopi lahko vsak dan. Najboljši pletilni stroji »Wal« vedno v veliki izbiri na zalogi — F. KOS, Ljubljana, Židovska ulica 5.

»Schaffhausen«

precizne žepne ure najmodernejših oblik — nudi v veliki izbiri najceneje Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo 15.

Črešnjevo spalnico

novi, masivno, politirano, prodam za 4800 Din. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 343.

BUKOVA DRVA

suha, več vrst premoaga po najnižjih cenah nudi M. Seifried, Gregorčičeva 1, Maribor, Betnavska 3.

20.000 kg sena

naprodati po 1 Din kilogram. — Jože Dolinar, Ločnica št. 5, Medvode.

Šivalni stroj

dobro ohranjen naprodati. Naslov v oglaš. oddelku »Slovenca« pod št. 458.

Malinovec

in 12 vrst sokov nudi Brezalkoholna produkcija, Ljubljana — Komenskega ulica 17.

Kolesje (Werke)

za hišne stoječe ure. Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo 15.

Moko

dobro, svežo in suho, dobite najceneje v F. Juvan-a valičnem mlinu, Sr. Gameljne, p. št. Vid nad Ljubljano. — Zahtevajte cenik!

Obrt

Specialna delavnica za previjanje električnih motorjev in popraviljanje vseh električnih aparatov F. Perčinlić, elektromeh. podjetje, Gosposvetska 16 (restavracija pri »Levu«).

Mi slikamo vse!

Slike poobličja (Porträtbilder), razglednice, slike takoi izgotovljene, industrijske in športne slike. Novo vpehan fotoateljé z najmodernejšimi aparati — Fotomeyer, Maribor, Gospodska 39.

»Senično moko«

najboljših mlinov nudi največjo čistotino, čista in mletvska izdelkov A. VOLK, Ljubljana, Resljeva cesta 34.

IVORNICA

STAMPILJK I. SOKLIC MARIBOR Aleksandrova cesta 34

žimnice

modroce, posteljne mreže, želez. postelje (zložljive), otomane, divane in dr. tapetniske izdelke dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniku, Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

Ia kranjske klobase in Ia ljubljansko kislo zelje

pravkar došlo. VID MURKO, spreccerija in delikatesa, Maribor, Meljska cesta 24.

V Mariboru

je najugodnejši nakup galanterije, drobnarije, parfumerije, papirja, pletenin, nogavic, vrvarskih izdelkov itd. na debelo in na drobno pri D. ROSINA, Vetrinjska 26

Patent fotelji

in kanapeji, patent otomane v najnovejših oblikah in najfiniši izdelavi dobite samo pri RUDOLF SEVER, Ljubljana, Marijin trg 2.

Friedler-jev patentiran

GAMMA za rast las

najpopolnejši sredstvo proti izpadanju las - tvorbi prhaja - lasnih bušk.

GAMMA milo za lase

najpopolnejše sredstvo stvo za izpiranje las. Z ravniško preizkušeno in priporočeno. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Zastopstvo NADA, drogerija — Subotica.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš nepozabni sin, brat, svak, stric, gospod

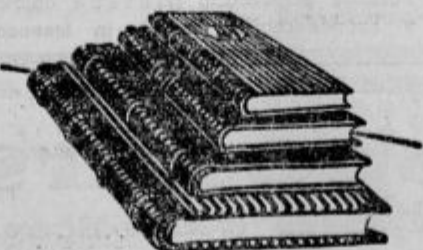
Leo Knez

v petek 10. januarja 1930 po dolgi, mučni bolezni za vedno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v ponedeljek, dne 13. januarja ob 9 dopoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Zalujoča rodbina Fr. Kneza v St. Rupertu na Dolenjskem.

Vsakovrstne trgovske knjige, štruce, mane, notexe, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah! Na debelo! — Na drobno!

ANTON JANEŽIČ Ljubljana, Florjanska ul. 14

Knjigovoznica in čitalnica trgovskih knjig.

Zahva'a

Ob nenadni in težki izgubi našega nepozabnega in pre-dobrega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Franca Goričarja

trgovca in posestnika v Ljubljani

smo prejeli toliko izrazov sočutja, da nam ni mogoče se vsakemu posamezniku zahvaliti.

Zato izrekam tem potom, in sicer: preč. g. P. dr. Romanu Tomincu za tolažbo in duhovno pomoč v njegovi zadnji uri, preč. duhovščini sv. Petra za opravljene pogrebne ceremonije, odličnemu pevskemu zboru »Ljubljana« za turobne žalostinke na domu in ob razhodu, redu očetov Franciškancov, čč. sestram in gojencem Marijanišča, sentpeterski prosveti z zastavo, moški meščanski kongregaciji pri sv. Jožefu, vsem darovalcem cvetja, vsem, ki so nas v težkih dneh tolažili in nam stali ob strani, vsem meščanom, prijateljem in znancem za tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti, našo najsrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 11. januarja 1930.

Zalujoča soproga Ivanka Goričar z otroci.

Halo!

Jesenice

Radio!

Zadostno izbiri, najugodnejši nakup, največjo garancijo, naj-solidnejšo posrežbo — Vam nudi

Radio Jože Markez
Jesenice 54

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

(Registrovana zadruga z neomejeno zavezo)

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarno
stroko spadajoče posle

Obreštuje vloge po najvišji obrestni meri ter ne od-
teguje vlagateljem rentnega davka

Samo 49 Din

Lasina protokoliрана tovarna ut v Švici

Samo 49 Din

St. 125. Budilka, 16 cm visoka,
dobro kolesje, 3 letno jam-
stvo Din 49
St. 105. Enaka, 19 cm visoka
. Din 44,20
St. 106. Enaka, v radijskim
štev in kazalec Din 76
St. 120. Kovinasta ženska ura
z dobrim kolesom, namazana
in regul. 31. gar. Din 44
St. 121. Enaka z radijskim štev.
in kazalec Din 58
— Cenik zastoj in franko

H. SUTTNER -- LJUBLJANA 2

Za smučarje!

Tirolski in češki loden v veliki
izbiri priporoča

A. & E. Skabernè
Ljubljana

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Vsa pletena oblačila

za male in velike, izgotovljena iz
najboljše volne, kupite poceni v

pletarni M. VEZJAK

MARIBOR, Vetrinjska ulica 17.

Posebno priporočam pletene obleke
v najmodernejših barvah in fasonah.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.

na Miklošičev cesti poleg hotela »Union«.
Hranilne vloge se obreštujejo

najugodnejše.

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša
circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem.
Varnost nudijo lastna parača, nadpoševica deonic hotela
»Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi i v tekočem ra-
čunu. Posojila proti poroštvu, vknižbi na posestva
itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

NOVOST!

Krojači, šivilje, nešivilje!

Prevzel sem generalno zastopstvo Dresdenske modne krojne akademije za
Jugoslavijo. Na razpolago imam najnovejše modne moške, damske, otroške
žurnale. Modni listi imajo priložen krojni pouk, ki se bo sedaj poučeval v
tečajih in se bo lahko vsak krojač, šivilja, nešivilja hitreje naučila krojenja.
S tem imamo priliko nuditi učencem najnovejše kroje, katere dobimo še
pred sezono. Listi izhajajo mesečno. Vsak učenec se po tem novem sistemu
lažje in hitreje priučil, vsled tega smo honorar znatno znižali. Nov tečaj
14. t. m. F. POTOČNIK, generalni zastopnik modnih listov Dresdenske modne
akademije, vodja krojnih tečajev Ljubljana, Stari trg 19

Radi preselitve

februarja 1930 v hišo štev. 10 iste ceste nasproti evangelijske cerkve
prodajamo vse v našo stroko spadajoče blago

po znižanih cenah

Elektrotvrda

A. Verbajš

Gospodarska cesta štev. 13

JAVOR * LOGATEC

LESNA INDUSTRIJA

Gabriel Oblak - Slovenija

Brzo avni naslov: Javor Logatec - Telefon interurban 8

Izdeluje vsakršno pohištvo iz trdega in mehkega
lesa, kakor spalnice, jedilnice, kuhinje i. t. d. Z
samostvom proti razsušitvi. — — Cene zmerne!

Pištrole za

lovske puške, lioberte,
browning pištrole, lovske
in ribiške potrošnice ima
vedno v zalogi

strašenje

F. K. Kaiser puškar
Ljubljana, Kongresni trg 9

Centralne kurjave - vodovode

Inženir **Gustav Zemánek & Co**

družba z o. z.

Ljubljana, Knaflijeva ulica št. 10. - Telefon 2621

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli
ob bridki izgubi naše nad vse ljubljene mame, stare mame in
tašče, gospe

Filomele Senekovič

vdove po gimnazijskem ravnatelju in vladnem svetniku

ter za poklonjene krasne vence in cvetje, se tem potom vsem
najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebno zahvalo pa smo dolžni banu dravske banovine
g. inž. Dušanu Sernecu, enako pomočniku bana dravske bano-
vine g. dr. Otmarju Pirkmajerju, uradništvu kr. banske uprave
za krasen venec, uradništvu mestne občine ljubljanske, častni
dvorni dami ge. Franji Tavčarjevi, družbi sv. Cirila in Metoda,
športnemu klubu »Ilirija« ter končno vsem številnim znancom
in prijateljem, ki so drago nam pokojnico spremili na njeni
zadnji poti.

V Ljubljani, dne 12. januarja 1930.

Zalujoči ostali.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

Brzjavni naslov: Gospobanka

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000—

vloge nad 400 milijonov dinarjev

Podružnice:

Bled - Celje - Djakovo - Kočevje - Kranj - Maribor
Novi Sad - Sombor - Split - Sibenik

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Izvršuje vse vrste bančnih poslov
pod najugodnejšimi pogoji. —
Glavno in največje zastopstvo v
Sloveniji za prodajo srečk Držav-
ne razredne loterije.

Prodaja obveznic 7% drž. invest.
posojila ter 2 1/2% vojne odškod-
nine in vseh vrst vrednostnih
papierjev tudi na obroke pod
ugodnimi pogoji.